

ŞEKERİŞ

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası

Sayı: 138 • AĞUSTOS 2022

'GIDANIN GELECEĞİ ELLERİMİZDE'

Bizi Sosyal Medyadan Takip edin

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası resmi sosyal medya hesapları

**KIDEM
TAZMİNATIMA
DOKUNMA
GELECEĞİMLE OYNAMA**

4

Sadece BUGÜNÜMÜZ için Değil,
Dönüşen YARINLARIMIZ için de
ÇALIŞIYORUZ...

32

Prof. Dr. İlber Ortaylı:
"Şu Şurup İşi Sinirimi Bozuyor
Yalnız Onu Söyleyeyim!"

40

Şeker Sanayinde Tehlike Sınıfı
ve Mesleki Yeterlilik Çalıştayı
Antalya'da Gerçekleştirildi

10 Gıdanın Geleceği Ellerimizde

41

Türk-İş 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar
Günü'nde Manavgat'ta Buluştu

46

Şeker-İş Sendikası ve
Türk Kızılay ile Arasında
İşbirliği Protokolü İmzalandı

55

EFFAT Yönetim Kurulu Toplantısı
Viyana'da Gerçekleştirildi

56

KAMUOYUNUN DİKKATİNE
Şeker-İş Sendikası'nın 27 Mayıs
2022 Tarihli 400 Bin Ton Şeker için
Tarife Kontenjanı Açılması
Hakkında Görüşdür...

50 Şeker-İş Başkanlar Kurulu Ankara'da Toplandı

58

Beslenme ve Sağlık-Hastalık
Durumları Üzerine Düşünceler

62 1 Temmuz 2022 itibarıyla net asgari ücret "5 Bin 500 Lira 35 Kuruş"

59

SOCOTAB Yaprak Tütün'de
hizmet yılı ödülleri verildi

60

Amerika'dan Anadolu'ya Uzanan
Yolculuğuyla Tütün ve Üretimi

64

Türk-İş Heyeti Anıtkabir'i Ziyaret Etti

66

"TÜRK-İŞ'ten 70. Yıl Kuruluş
Yıl Dönümü Programı

68

"TÜRK-İŞ 70. Yıl Hatıra Ormanı'na ilk fidan

70

İklim Göçü, Gıda ve Gelecek Güvensizliği

74

Başkan Atalay, Uluslararası Çalışma
Örgütü'nün 110. ILO Konferansı'nda
Konuşma Gerçekleştirdi

76

110. Uluslararası Çalışma Konferansı

77

Çin Neden İklim Değişikliğiyle
Mücadele İçin Yarışlar Atadı?

78

Sürekli İşgörmezlik Geliri ve
Ölüm Geliri Nedir, Nasıl Hesaplanır,
Kimlere Ödenir?

82

Türk-İş'ten 1 Mayıs Emek Ve
Dayanışma Günü'nde Taksim'de
Anma Programı

84

15 Temmuz Demokrasi ve Milli
Birlik Günü Anma Programı
Gerçekleştirildi

86

Temmuz 2022 Açlık-Yoksulluk Sınırı

87

Piya Gıda İşçileri Yalnız Değildir!
Basına ve Kamuoyuna...

88

Sendikalar İçin
Bir "Altın Çağ"a mı Giriyoruz

90

Son Araştırma, Bazı Alternatif
Tatlandırıcıların Kanseri Riskini
Artırdığını Gösteriyor

91

Yargıtay'dan
Haftalık İzin
Kararı

91

Çalışan
Kadına
"Yeni" Hak

92

Şeker-İş İşçi Eğitim Semineri
Antalya'da Gerçekleştirildi

94

İş Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk
Uygulamasının Kötüye Kullanımını
Tespit Eden Yargı Kararları

96

2022 Yılı'nın Dikkat Çeken Gündem
Konuları Üzerine Değerlendirme

98

AB'den Sınırdaki Karbon
Düzenlemesine Yönelik
Bir Adım Daha...

100

Şeker Master Planı Projesi
Kapanış Toplantısı Gerçekleştirildi

101

Şube Seçimleri

106

Ziyaretler

113

Şeker-İş Sendikası'ndan
"Gıda Farkındalığı" Projesi

Dergi Adı

Şeker-İş Sendikası Yayın Organı
ŞEKER-İŞ

İmtiyaz Sahibi

Şeker-İş Sendikası Adına Genel Başkan
İsa GÖK

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Cengiz ÜNDER

Editör

Önsel ÜNAL
Tarık KORKMAZ

Yönetim Adresi

Şeker-İş Sendikası Genel Merkezi
Karanfil Sok. No: 59
Bakanlıklar / ANKARA
Tel: 0 312 418 42 73 - 74
Faks: 0 312 425 92 58
www.sekeris.org.tr - info@sekeris.org.tr

Organizasyon ve Hazırlık

Ajans Başkanı

Arif DEMİRBAŞ

Genel Koordinatör

Engin YALÇINKAYA

Editörler

Neslihan GÜRSOY

Tasarım Ekibi

Emrah ANDIŞ
Pakize UYANKER

Fotoğraf Editörleri

Barış ŞİMŞEK

Dijital ve Sosyal Medya

Yusuf AÇIKGÖZ

Ziya Gökalp Cad. Dr. Mediha Eldem Sok.

No: 38/15 Kızılay/ANKARA

Tel: 0312 430 70 81

www.arentanitim.com.tr

info@arentanitim.com.tr

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.

29 Ekim Caddesi No: 11

A/41 Yenibosna-

Bahçelievler/İSTANBUL

Tel: 0212 454 30 00

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Basım Tarihi: 12.08.2022

Para ile satılmaz.

(6 aylık dergi)

Şeker-İş Dergisi Basın Meslek İlkelerine Uyar

BAŞKANDAN

Başkandan

İsa Gökçe

Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı

Sadece BUGÜNÜMÜZ için Değil, Dönüşen YARINLARIMIZ için de ÇALIŞIYORUZ...

*Gıdanın Geleceği
Ellerimizde Zirvemiz,
gıda ve iklim
vizyonunu disiplinler
arası bir yaklaşımla
çözüm ortaklarını bir
çatı altında toplayarak
gerçekleştirildi.
Zirvemiz, biz
çalışanların sadece
üretim çarklarını değil,
geleceğin çarklarını
da döndürmede aldığı
sorumluluğu gösteren
örnek bir çalışmaya
imza atmıştır. Bir
sivil toplum kuruluşu
olarak, gıdadan şekere,
iklimden sağlığa
geçmişten bugüne
nelerin değiştiği, bizleri
nelerin beklediği,
neler yapılması
gerektiğini ele aldık;
konunun uzmanları,
alanının önde gelenleri
hatta duayenlerinin
tecrübelerinden
süzülen özel
sunumlarla, ufuk açan
bildirilerle bugüne ve
yarına ışık tuttuk.*

İşimizin yarını için taşın altına koyduğumuz ellerimizi, usta ellerle birleştirdik, gıdamızın sürdürülebilirliğini ve geleceğini, yeni teknoloji ve kaynakları, iklim değişikliği ile stratejileri, ülkemiz şekerinin potansiyelini ve yapılan yanlışları konuştuk, masaya yatırdık.

Bu ilham veren çalışma dolayısıyla Konfederasyonumuz Türk-İş'in büyük desteğiyle gıda ve şeker çalışanları olarak, geleceğimize sahip çıkma mücadelemizde bizleri güçlendiren tüm kıymetli destek ve katılımlar için müteşekkirimiz. Bu vesileyle gezegenin ve geleceğin beslenmesi, gıda israfı ve sürdürülebilirlik meselesi, iklim krizi, sağlıklı yaşam, gelecek nesillerin bilinçlendirilmesi konularında insanımızı aydınlatan ve farkındalık yaratan tüm çalışmaların artmasını, çözüm mekanizmalarına katkı sunmasını diliyor, bilimin ışığında iyi dünya ülkelerini referans almayı, tartışmayı ve geliştirmeyi kısacası geleceğe ışık tutan tüm kanallardan sadece bakmak değil, hakkını vererek görebilmeyi ve özellikle uygulanmasını yürekten istiyoruz.

Yine aynı bilinçle geçtiğimiz günlerde, Kızılay işbirliği ile hayata geçirdiğimiz gıda israfının önlenmesi ve farkındalığının artırılması amacını taşıyan "Bir Lokma, Bir Hayat" kampanyamız devam etmektedir. Sendikamız gıda israfının azaltılmasına yö-

nelik bilinç oluşturma çalışmalarıyla israfın bedeli anlamında gönüllülük esasına dayalı olarak yapılacak bağışları aş evleri başta olmak üzere yoksullukla mücadelede kullanacaktır. Otel ve misafirhanemizde de yürüttüğümüz ve ülkemizin dört bir köşesinde teşkilatımız seferberliğinde ilerleyen bu farkındalık zincirinin dalga dalga yayılmasını sağlamak için çalışıyor, başta Kızılay ve teşkilatımız olmak üzere katkı veren herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Biz Sendikaların işçi hakları yanında iklim krizi-adil geçiş, gıda güvenliği, metaverse, akıllı tarım ve daha birçok güncel gelişmenin takipçisi ve tarafı olması gerekiyor. İş güvencesi temelinde, zorlu şartları işçi lehine yöneten en önemli mekanizmanın Sendikalar olduğunu biliyoruz. Dönüşüm yaşanan bu büyük sistem içerisinde kuşku yok ki Sendikalar, hem küresel hem de ülkemiz özelinde yaşanan zorlu dönemde ve yakın gelecekte bambaşka bir yere konumlanacaktır. Bir sivil toplum kuruluşu olarak fabrika ayarlarımızı yenedünyanın yeni nesil dönüşümlerine göre yapılandırarak, örgütlülük düzeylerimizi yükseltmek, daha fazla kardeşimize ulaşmak zorundayız. Sendikamız çalışmak, yanlışlara başkaldırılmamasının temelinde yatan en

büyük gerçekliktir. Örgütlü bir toplum olmadan en ufak bir hayalimizi dahi başaramayacağımız bilinmelidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Bilgin'in önderlik ettiği "Burada sendika var, toplu sözleşme var, prim borcu yok, burada iş düzgün yürüyor" anlamına gelecek beyaz bayrak uygulamasında olduğu gibi devletimizin bu mücadelede, sendikasılaştırma kanallarını kullanan, işçiyi mağdur eden, örgütlenme özgürlüğünü hukuka rağmen engelleyen, çalışanın emeğini hiçe sayan yerli, yabancı tüm işveren/işyerlerine karşı yaptırım yahut etkin düzenlemeler tez vakit devreye alınmalıdır.

Şeker-İş olarak işkolumuzun güvenilir sendikası olma vizyonumuzu her daim koruduk, koruyoruz. Örgütlülüğümüzü arttırmak için sarf ettiğimiz enerjimiz beraberinde yerinde sayan, gelişmeleri/yenilikleri geriden takip eden değil, bir dünya sivil toplum kuruluşu olma hedefiyle, sendikalar içerisinde yenilikçi eğitim programlarıyla, uzman ekip raporlarıyla, profesyonel seminerlerle, dijital platformların avantajlarıyla, mesleklerimizin geleceğine dönük çalışmalar ve daha niceleriyle, camiamızı ve sendikamızı yeni açılımlarla buluşturma gayreti içerisindeyiz. Bu bakış açısıyla Arşimet'in "bana bir dayanak noktası verin, dünyayı yerinden oynatayım" sözüne binaen bizim dayanak noktamız gıda ve şeker sanayinin azimli çalışanlarıdır. Çünkü Şeker-İş'imizin gölgesi genişledikçe; sanayimiz, sektörümüz, ülkemiz için yapabileceğimiz katbekat artacağına olan inancımız tamdır.

Öte yandan yıllardır ülkemiz şeker sektörünün kalkınması ve güçlenmesi için verdiğimiz emeği ve tecrübeyi geleceğe aksettirme çabamız aynı heyecanla devam etmektedir. Biliyoruz ki güçlü sanayi, güçlü üretim ve güçlü çalışanla mümkündür ve ülkemizin bugün her zamankinden daha fazla ihtiyacı bulunan "katma değer yaratan üretim" fırsatı şeker sanayinde mevcuttur.

Birçok sektörde yaşadığı gibi bugün şeker sektörü de içsel ve dışsal olmak üzere çoklu etkiler altında bulunmaktadır. Bu etkilerin bir kısmı, zaman içinde birikerek gelen sektöre özgü kronikleşmiş etkilerdir. Bir kısmı ise 2020 yılının sonundan bu yana pandemi ve Rusya-Ukrayna gerilimi nedeniyle yaşanan geçici olmasını umduğumuz gelişmelerdir. Bunlardan en önemlileri; arz şokları, tedarik zincirindeki aksamalar, gıda ve enerji fiyatlarındaki artışlar ve dolayısıyla yüksek enflasyon ve finansman maliyetlerinde meydana gelen artışlardır. Bütün bu etkilere ilave olarak Türkiye, 2018 yılında özelleştirme ile birlikte gelen yapısal bir dönüşüm sürecini yaşamaktadır. Bu olağanüstü şartların bir araya geldiği zamanlarda öncelikli konu "arz güvenliği"nin sağlanması ve talep tarafının ürüne erişimidir.

Bildiğiniz gibi, hammadde tedariki "arz güvenliği"nin ve sürdürülebilirliğin olmazsa olmazıdır. Bugün maalesef, pancar çiftçisinin ekime olan ilgisinin giderek azaldığını görüyoruz. Bu sektör için tehlikeli bir işarettir. Tarlada gübre, ilaç, enerji maliyetlerindeki artışlar nedeniyle, pancar çiftçisinin ekim kararı vermesi ancak tatminkâr bir alım fiyatı ve

güçlü bir destekleme politikası ile doğrudan ilişkilidir. Bir önceki yıla göre yüzde 140'a varan artışla açıklanan alım fiyatına rağmen pancar çiftçisinin halen bazı tereddütleri olduğu anlaşılmaktadır. Burada pancar çiftçisi için önemli olan, öngörülemez girdi fiyatları karşısında açıklanan fiyatın yeterli olup olmayacağı ve alternatif üründen daha fazla gelir elde edemeyeceğidir.

Son birkaç yıldır pancarın en yaygın alternatifi olan buğday ile pancar fiyatları arasındaki ilişkinin pancar aleyhine bozulduğu görülmektedir. Bu da pancar çiftçisini alternatif ürünlere kaymaya özendirilmektedir. Tatminkâr bir pancar fiyatı ve destekleme politikası; sürdürülebilir üretim başta olmak üzere, pancar çiftçisinin makine ekipmanlarını yenileyebilmesi, sulama sistemlerini iyileştirebilmesi, geleceğe hazırlanabilmesi ve yatırım yapabilmesi için sermaye biriktirebilmesi açısından önemlidir.

Arz güvenliğinin bir diğer bileşeni olan sanayimizde ise bugün yine maliyet artışı getiren kalemler sanayici için zor dönemin habercisidir. Enflasyon ortamında öngörülmesi zor girdi maliyetleri; şekerin ve yan ürünlerin fiyatlandırılmasında da istikrarı olumsuz etkilemektedir. 2018 yılı öncesinde, piyasadaki "fiyat yapıcı" oyuncu, sektördeki ağırlığı ve piyasadaki gücü nedeniyle, TÜRKŞEKER'di ve dolayısıyla toptan fiyatlarda Türkiye ortalaması ile kamu arasında cüzi farklar oluşmaktaydı. Pancar alım fiyatlarında da aynı şekilde Türkşeker "fiyat yapıcı" oyuncu durumundaydı. 2018 yılından itibaren kamu şirketi olan

Türkşeker'in piyasadaki ağırlığını kaybetmesi ve piyasada hemen hemen eşit ağırlıkta ve üçlü bir yapının oluşması sonrasında, pancar alım fiyatlarında yine "Fiyat yapıcı" oyuncunun kamu olduğu görülürken, şeker toptan fiyatlarında kamu ile diğer oyuncular arasında farklılaşma meydana geldiği görülmektedir.

Kamu da dâhil olmak üzere sektördeki tüm oyuncuların sürdürülebilir olması, teknoloji geliştirebilmesi ve riskler ile baş edebilmesi için sermaye biriktirmesi zorunludur. Çoğu zaman satış fiyatları üretim maliyetlerinin altında kalan kamu tarafı, geçmişte sermaye biriktirememiş, hatta sermaye transferleri ile güçlendirilmek zorunda kalmıştır. Bugün yaşanan fiyat artışları üzerinde geçmişte yapılmayan zam oranlarının etkisi de görülmektedir.

Özetlemek gerekirse, "görünüm" sektörün bir yandan yapısal değişim bir yandan da küresel gelişmeler ağırlıklı riskler ile karşı karşıya olduğuna işaret etmektedir. Her sektörde olduğu gibi önemli olan, kriz zamanları ile baş edebilecek tedbirleri geliştirmiş olmak, riski yönetebilmek ve krize hazır olmaktır. Esnek teknoloji ve proseslere sahip şirketler, girdi tedarikinde çeşitlendirme altyapısına sahip oyuncular bu krizleri daha rahat atlama imkânına sahip olmaktadır. Nitekim dünya bundan on yıllarca önce hayata geçen çeşitlendirme ve biyobazlı üretim (kimyasallar, biyoenerji, biyoplastik vb) yatırımları sayesinde bir yandan ürün portföyünü genişleterek büyürken, bir yandan da diğer coğrafyalardaki fırsatları

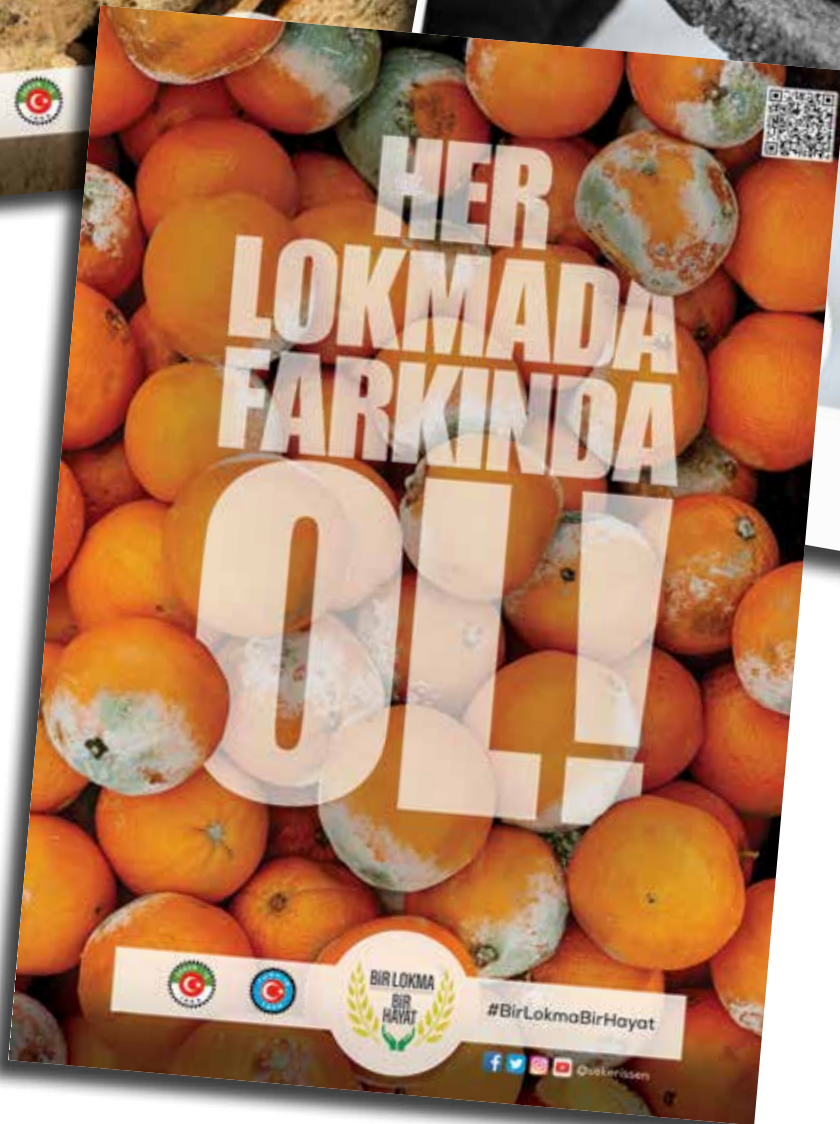
değerlendirerek büyümüşlerdir. Türkiye'de sadece birkaç şirket çeşitlendirme yatırımlarına yönelebilmştir. İç pazarda büyüme-yi kısıtlayan yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar pancar şekeri talebi üzerinde baskı oluşturarak, talebin genişlemesine ve dolayısıyla pancar şekeri şirketlerinin büyümesine engel teşkil etmektedir. Bu ürünlerin ithalatındaki hacimsel büyüme, pancar şekeri sektörü yıllık ortalama büyüme hızının 6 katı düzeyindedir.

Son yıllarda yaşanan bir diğer sorun da nicel ve nitel olarak iş gücünde yaşanan yetersizliktir. Geçici işçilerin kadro meselesi ve taşeron sisteminin getirdiği nitel olumsuzluklar yanında tarım ve sanayi tarafındaki nicel yetersizlik verimlilik kaybına neden olabilmektedir. Öte yandan şekerli mamul ihracatçılarının şeker ihtiyaçlarının karşılanmasında istikrarsızlık yaşanmaktadır. Şekerli mamul ihracatçılarının şeker ihtiyacı Türkiye'nin yaklaşık 1,5-2 aylık şeker tüketimine eşdeğerdir. Şekerli ürünlerin ihracatı için gerekli şeker, 2015 yılından bu yana yerli C şekeri üretimi ile karşılanamadığından DİR kapsamında şeker ithal edilmektedir. Küresel arz şokları riski karşısında, ihracatçılarımızın düzenli ve istikrarlı şekilde girdi tedarik edebilmesi açısından yerli ve yeterli C şekeri üretimi, üreticilerin sorumluluk almaları önemli ve gereklidir.

Aslında geleceğe dair "net zero" ve "regeneratif tarım" gibi hedefler karşısında ülkemizde sektörün kritik bir eşikten geçtiğini anlatmak son derece talihsizdir. Dolayısıyla şu anda öncelik, devletin öncülüğünde, tarım ve sa-

nayi birlikteliğiyle arz güvenliği ve piyasa istikrarının sağlanmasıdır. Geline bu noktada, devlet tarafından alınacak ek tedbirler ve sağlanacak destekler sektörün sürdürülebilirliği ve geleceği açısından belirleyici olacaktır. Tarım ve sanayinin sermaye biriktirmesine, yatırım yapabilmesine olanak sağlayacak piyasa şartlarının oluşmasına imkân tanınması gerekmektedir. Böylelikle daha sağlıklı işleyen ve istikrarlı bir piyasa oluşması mümkün olacaktır. Bunlar sağlandıktan sonra, sektör teknolojik açıdan atılım yapacak noktaya gelecek ve rekabet gücünü artıracaktır. Tabi bu noktada sektörün sağlıklı işleyişinde, düzenleme ve denetleme faaliyetlerinin sosyal diyalog esasında devlet, üretici, çalışan ve ilgili paydaşların yer aldığı Şeker Kurul/Kurumunun tekrar işlerlik kazandırılarak yürütülmesi gerekmektedir. Pancar ve şeker üretiminin istikrarı ve sürdürülebilirliği, yerli arz güvenliğinin sağlanması, üretimin planlanması ve piyasanın denetimi, fiyat istikrarı, tarımsal kaynaklarımızın korunması, dış tehditlere karşı sektörün korunması için, paydaşların özgür iradeleri ile çözüm üretecekleri Kurum ve Kurul yapısı ülke ve sektör menfaatleri için zaruri bir gereksinimdir.

İnanıyoruz ki, 2026 yılında bir asrı geride bırakacak olan Türk şeker sanayi, bu kritik dönemi devlet, üretici, sanayici, çalışan işbirliği ve dayanışması ile aşacaktır. Çünkü biliyoruz ki, Gıdanın ve Şekerin Geleceği bizlerin ve tüm paydaşların ellerindedir. Bu duygu ve düşüncelerle, büyük Şeker-İş Ailesi'nin tüm emeği yüce bireylerine sevgi ve saygılarını sunar, esenlikler dilerim.

**İsraf Etme,
Bereketi
Yok Etme!**

**HER
DAMLADA
BİR
İNSA**

#BirLokmaBirHayat

**HER
TABAKTA
BİR
GELECEK**

#BirLokmaBirHayat

"GIDANIN GELECEĞİ ELLERİMİZDE" ZİRVESİ ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Şeker İş Sendikası tarafından düzenlenen 'Gıdanın Geleceği Ellerimizde' zirvesi yapılan oturumlarla Ankara'da düzenlendi. Birçok akademisyen ve alanında uzman kişilerin katıldığı zirvede 'gıdanın geleceğinde yeni trend ve algılar', 'yeni teknoloji ve kaynaklar', 'sürdürülebilir gıda üretimi, iklim değişikliği, stratejiler' ve 'şekerin geleceği' ele alındı.

Zirvede konuşan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin, emek örgütleri ve sendikaların sadece emeğin değil, ülkenin suyu, ekmeğine ve üretimine sahip çıkmasının önemli olduğunu söyledi. Bilgin, "Gıda konusunda yapılan son araştırmalar ve veriler, önlem alınmazsa gelecekte nasıl bir tehdit ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Toprağımızı, gıdamızı koruyacağız. Şekerimize sahip çıkacağız. Şeker-İş'in gösterdiği duyarlılık kadar duyarlılık göstereceğiz" dedi.

Yapılan zirveye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat

Bilgin, Türk-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Ergün Atalay, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Orman ve Su İşleri Eski Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil Yılmaz, PANKOBİRLİK Başkanı Ramazan Erkoyuncu, FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Selşik ve birçok davetli katıldı.

**"Toprağımızı, Gıdamızı
Koruyacağız, Şekerimize
Sahip Çıkacağız"**

Nişasta bazlı şekerin geleceğimizi tehdit ettiğini dile getiren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Vedat Bilgin ise emek örgütleri ve sendikaların sadece emeğin değil, ülkenin suyu, ekmeğine ve üretimine sahip çıkmasının önemli olduğunu söyledi. Vatan, emek ve demokrasi olmasa Türkiye'nin ayakta duramayacağını ifade eden Bilgin, "Geleceğimizi bu üç eksenle kuracağız, her şeyi bu üç eksen üzerinde şekillendireceğiz. Son yaşadığımız salgın da insanın tabiatla olan ilişkisiydi. Tabiatla olan ilişki insanın su, toprak ve canlılarla olan ilişkisidir. Toprak, su ve hava ile olan ilişkimiz bozulduğunda ayakta kalamayız. Kapitalizm bunları bir tüketim aracı haline getirdi. Kapitalizmin haz duygusunun nasıl bir tahribat yarattığını görüyoruz. Yeni bir çevre, insan ve tabiat ilişkisine evrilmemiz gerekir. Son yapılan araştırmalar ve veriler önlem alınmazsa gelecekte nasıl bir tehdit ile karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor. Toprağımızı, gıdamızı koruyacağız. Şekerimize sahip çıkacağız. Şeker-İş'in gösterdiği duyarlılık kadar duyarlılık göstereceğiz."

3600 ek gösterge sorununu bu ay sonunda bitiriyoruz. Adım adım dosyaları açıyoruz, dosyaları çözüme ulaştırdığımız anda da kamuoyu ile paylaşıyoruz. Emekçilerimiz sorun yapmasın, onları enflasyon karşısında korumak bizim en temel görevimiz. Bu görevimizi yerine getireceğiz" açıklamasında bulundu.

Vedat Bilgin

"Herkesin Türkiye'den yana olmak mecburiyeti var. Vatan hainleriyle, hırsızlarla, merhametsiz işverenlerle aramıza mesafe koyacağız. Biz bu ülkenin dörtte üçüyüz, iyi durduğumuz zaman iyi işler olur."

Ergun Atalay

"15 Fabrika Olmasaydı Şekeri Üç Misli Pahalı Yiyecektik"

TÜRK-İŞ Konfederasyonu Genel Başkanı Ergün Atalay, "Herkesin Türkiye'den

yana olmak mecburiyeti var. Vatan hainleriyle, hırsızlarla, merhametsiz işverenlerle aramıza mesafe koyacağız. Biz bu ülkenin dörtte üçüyüz, iyi durduğumuz zaman iyi işler olur." dedi.

Atalay, Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri (Şeker-İş) Sendikası tarafından Ankara'da bir otelde düzenlenen "Gıdanın Geleceği Ellerimizde Zirvesi"nde şeker fabrikalarının özelleştirilmesi konusunun çeyrek asırdır üç kez gündeme geldiğini, bu fabrikaların özelleştirilmemesi için kapı kapı dolaştıklarını anlattı.

Kendilerine "Sendikacısınız ne işiniz var şekerle?" diye tepki gösterildiğini anımsatan Atalay, "Hala bu ifadeler devam ediyor. Aynı Et ve Süt Kurumunda oldu. Belli kafalar bu ülkede siyasetin önüne getiriyorlar, 'Batıyoruz' diyorlar. Şu anda 15 şeker fabrikası olmasaydı şekeri 3 misli pahalıya yiyorduk." ifadelerini kullandı.

Atalay, şunları kaydetti:

"Bu vatan bizim. Vatan yoksa ne parti ne sendika ne dernek ne oda var. Bütün kitle örgütleri başta olmak üzere bütün partilerin Türkiye'den yana olmak mecburiyeti var. Hangi partiye oy verdiğiniz beni ilgilendirmez. Herkesin Türkiye'den yana olmak mecburiyeti var. Vatan hainleriyle, hırsızlarla, merhametsiz işverenlerle aramıza mesafe koyacağız. Biz bu ülkenin dörtte üçüyüz, iyi durduğumuz zaman iyi işler olur."

“Herkesin Şapkasını Çıkartıp Önüne Koyması Gereken Bir Yüzyılı Yaşıyoruz”

Açılış konuşmasını yapan Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, zirveyi neden gerçekleştirdiklerinden bahsetti. ‘Sempozyumda toplanmamız kesinlikle bir tesadüf değil’ diyen Gök, sözlerine şöyle devam etti;

‘Bugün bir ilki daha gerçekleştirecek olmanın ayrı bir heyecanı, gururu ve kıvançıyla “Gıdanın Geleceği Ellerimizde” zirvemize hoş geldiniz diyorum. Neden bu zirveyi yapıyoruz? Öncelikle şuna inanın, bu sempozyumda toplanmamız kesinlikle bir tesadüf değil. Artık bazı şeyleri süzgeçten geçirmenin zorunluluğunu hepimiz biliyoruz ve her şeyin farkındayız.

İşte bu sebeple farkındalığımızı harekete geçirerek, sanal gözlüklerimizi çıkarıp dünyaya farklı gözlerden bakabilmenin yollarını aramak üzere bugün bir araya geldik. Sanal gerçekliklerin ileri boyutlara ulaştığı acı ve göz yaşlarıyla dolu evrende

herkesin şapkasını çıkartıp önüne koyması gereken bir yüzyılı yaşıyoruz. Savaşlarla sınanan, açlıkla imtihan edilen ve milyonlarca insanın yok oluşuyla sonu henüz belli olmayan bir evrilmeye yüzyıldan bahsediyorum.

Bizler, farklı milletlerden, farklı kültürlerden, farklı renklerden, farklı inanış şekillerinden olsak da gururla, iftiharla gelecek nesillere anlatacağımız çok şeylerimiz olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyet Kuşağı olan Atalarımız tarafından emanet edilen, ülkemiz ve dünya denilen bu mirası, kendi ellerimizle yok etmek gibi bir seçeneğimiz kesinlikle olmamalı. Yaşamalıyız ama yaşatmalıyız...

Konuşmamın bu bölümünde sizlere farklı bir perdeden sunum yapmak, konuyu sempozyum konumuzla bağlamak ve biraz da, bu konudaki eleştirilere ve özeleştirilere yer vermek istiyorum.

A’dan Z’ye alfabeyle isimlendirdiğimiz neslimizden bahsetmek istiyorum. Z Kuşağı, teknolojiyi hızlı şekil-

de kavrayan bir nesilken, X kuşağı, yeniliklere açık ama geleneklerine bağlı ve birçok icada tanıklık eden bir nesildir. Y kuşağı ise X ve Z kuşağı arasındaki dönemi temsil eder. Gelelim benim de içinde bulunduğum nesil yani 1946-1964 yılları arasında doğan kuşağa.. Sadakat duyguları yüksek, çalışkan, kanaatkâr bir jenerasyon.. Farklı yapıda ama övgü duyulacak dört nesil... Neden bu dört nesli sizlere anlattım? Elbette tüm nesillerin farklı ve önemli özellikleri var.

Bu vesileyle bizlere bu güzel vatanımızı bedel ödeyerek kazandıran neslimizi de rahmet ve minnetle yâd etmek istiyorum. Önlerinde saygıyla eğiliyorum.

Yıllar geçiyor, teknoloji olanca hızıyla ilerliyor ve buna bağlı davranış şekilleri de değişebiliyor. Bir gerçek var ki, Dünyayı daha yaşanabilir kılmak artık yeni nesillerimizin ellerinde. O halde vakit kaybedilmeden yapılması gereken tek bir şey var; 1946-64 yılları kuşağının sadakat ve çalışkanlığı ile Z Kuşağı’nın teknolojik ve pratik zekâsını, geleneklerine bağlı X kuşağı ile çevreye ve dünyaya duyarlı Y kuşağıyla birleştirerek yeni bir neslin temellerini atmak. Burada hepimize önemli görevler düşüyor.

İnsanlık için önce iyi insanlar yetiştirmeliyiz diyoruz. Bu konunun sorumluluk alanı gerçekten çok büyük. Her birimiz üzerimize düşenin gereğini layıkıyla yerine getirdiğimizde, inanın yarınlarımız daha güzel olacaktır. Farklılıklarımız, fikir çatışmalarımız, ayrılıklarımız olabilir. Kirpiller ısınabilmek için birbirlerine sokurlar ama dikenleri birbirine batar. Birbirlerinden ayrıldıklarında soğuktan rahatsız olurlar. Yaklaşınca canları yanar, uzaklaşıncaya üşürler. En sonunda hem kendilerini soğuktan koruyacak hem de dikenlerin batmayacağı bir mesafeyi ayarlarlar.

İsa Gök

Bizler de tıpkı kirpiller gibi birbirimize zarar vermeden sorunları çözebiliriz.

Evet!

Gelecek; kapının arkasında değil, yanı başımızda ve şu anda tasarım aşamasında. Eğer bizler gelecekte var olmak istiyorsak, tarım ve gıdanın geleceğine katkı sunmak zorundayız. İklim krizi, hepimizin ortak suçu. Son 10 yıldır yaşanan iklim değişikliği daha yıkıcı olmaya başladı. Bu da gelecek yıllarda gıda krizini tetikleyecek en önemli faktörlerin başında geliyor. İklim krizi ve ona paralel ortaya çıkacak olası bir gıda krizinin, tüm dünyada yeni bir göç dalgasını derinden tetikleyeceği de büyük olasılıklar arasında.

Geçmiş değil ama geleceği değiştirebilir, iyileştirebiliriz. "Gıda egemenliği, kendi kendine yetebilme" hedefleri artık tarım ve gıdanın milli bir mesele olduğu gerçeğini iyice ortaya koyuyor. Aksi halde şeker sektörümüzde olduğu gibi kriz ve risk senaryoları stratejik ürünlerimizin isimlerinin yanından bir türlü ayrılamıyor. Ülkemiz şeker sektöründe yaşanan zorlu mücadeleye rağmen dün alınmayan kararların bugün yarattığı sonuçları görüyoruz. O nedenle milli fikir, karar ve icraatların ne denli önemli olduğunu esasen yaşamadan, fakat yaşadığımız da ders çıkararak hayata geçirmemiz gerekiyor.

Bununla beraber tarlada çalışandan, fabrikada üretene ve evde sofrayı kuran her bireyin gıdanın geleceğini, özellikle de güvenilir gıdaya erişimde daha sürdürülebilir politikalar üretme noktasındaki etkisi göz ardı edilmemelidir. Bugün gıda krizinin en somut yaşandığı 55 ülke veya bölgede 5 yaş altı 16 milyon çocuğun durumu gerçekten çok kritik. 16 milyon çocuk öldü ölecek durumda. Dünya genelinde 150 milyon çocuk ise beslenme yetersizliğinden muzdarip. Akut gıda sorunu yaşayan sadece 98 milyon insan

Afrika'da yaşıyor. Bunu biz söylemiyoruz. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü yetkilileri söylüyor ve durum gerçekten çok vahim.

Son 5 yıla bakıldığında, Türkiye'de yıllık ortalama 26 milyon ton gıda israf edilmiş. Bir kamyonun 10 ton çöp taşıdığını hesaba katarsak, yılda 2,5 milyon kamyonun fazla gıda çöpe atılıyor. Ekmek israfı ise korkunç boyutlarda. Türkiye'de her gün 5 milyondan fazla ekmek israf ediliyor. İsraf israfı getirir derler ya!.. Sadece tarladan soframıza gelen 1 dilim ekmek için harcanan su miktarı ne kadar tahmin edin? 40 litre. Sağdan çarpın, soldan çarpın. Nereden çarparsanız çarpın, toplayın, bölün, çıkarın. Karşımıza korkunç parasal rakamlar çıkıyor. Yazık, gerçekten çok yazık...

Gıda güvenliği sadece bir ülkeye mahsus değildir. Bu sorun bir milli güvenlik sorunu haline gelmiş ise sadece Türkiye'nin değil, tüm dünya ülkelerinin sürdürülebilir stratejik bir milli gıda politikası oluşturması gerekmektedir. Aksi takdirde, bugün bana yarın sana mantığı devreye girecektir. Çünkü bugün burada, bu toplantıyı yaptığımız şu saatte, dakikada hatta saniyede kim bilir kaç çocuk, kaç insan daha açlıktan, temiz su bulamamaktan ölmüş olacak? Kaç anne baba daha çaresizlikten kendi elleriyle evladını toprağa verecek? Bunu düşünmek bile istemiyorum.

Obeziteye harcanan parayla açlığın yok edilebileceği gerçeğini hepimiz biliyoruz. Öyleyse, açlığın kurgusallığının da olmayacağını bilmemiz gerekiyor. Daha nereye kadar Açlık Safarisi yapılacak?

Teknolojinin baş döndürücü hızda ilerlediği bir yüzyılda özellikle son aylarda Metaverse'ü yani kurgusal evren denilen olguyu, şimdiden zihinlerimize yerleştirerek hayatımızın bir parçası haline getirmeye çalışıyoruz. Sanal paraların, sanal

arsaların, sanal evlerin satın alınabileceğini görüyoruz. Eğer Metaverse, 'Hayal et yap' mantığıyla hareket edecek ise o zaman açlığın hayalini değil de, herkesin eşit bir şekilde ihtiyacı kadar doyduğu bir dünya düzeni hayal edildiğinde çözüm sağlanmış mı olacaktır?

Öncelikle gerçek dünyayı doğru analiz etmeden sanal dünyanın içine girmek ne kadar gerçekçidir? Gerçek dünyayı sanal dünyaya adapte ederken, çok dikkatli davranmak gerekmektedir. Bugün metaverse konuşurken level atladık diyoruz. Ama bir şeyi unutuyoruz. Dünyanın bir tarafında tıka basa midesini dolduran, yiyemediğini çöpe atan bir kitle varken, diğer tarafında açlıktan çocuklar ölüyor ve buna hala kayıtsız kalınıyor ise bunun adı ne kalkınmadır ne de refahtır. Bu olsa olsa kendi kendimizi kandırmaktır. O nedenle, vakit kaybetmeye tahammülümüzün kalmadığı bu dönemde, artık eşitsizlik ve adaletsizliği ortadan kaldıracak adımlar atılmalıdır.

Bugün bu toplantı sona erdiğinde ve hepimiz buradan ayrılıp evlerimize işyerlerimize, şehirlerimize döndüğümüzde, dünyanın bir tarafında yine insanlar açlıktan ölecek, yine feryatlar yükseliyor olacaktır. Eğer sorunlara duvar örmek yerine çareler ararsak, gözü yaşlı tek bir çocuğu bile yatağına tok gönderebilirsek inanın, insanlık vazifemizin belki de kalplere dokunan en güzel yanını sergilemiş olacağız. İşte bu yüzden, konuşmamın başında ifade ettiğim gibi iyi insanlar yetiştirmemiz lazım diyoruz. Bir insanın açlıktan ölmesi kadar utanç verici bir insanlık hakkı ihlali düşünmüyorum.

Öyle ise; Konuşmamı sonlandırırken, gelin hep birlikte sanal Cennetler yaratmak yerine insanlığa hizmet ederek, özellikle çocukların yatağına aç ve susuz girmeyeceği, tok insanın aç insanın halinden anlayacağı iyi niyet ve duyarlılığın zirveye çıkacağı gerçek Cennetimizi yara-

talım. Ellerimizi birleştirip, sadece gıdanın geleceğinin değil, dünyanın geleceğinin bizlerin ellerinde olduğuna hep birlikte inanalım, insanlık adına birbirimize söz verelim. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.” dedi.

“Gıda üretimi iyi planlanmalı”

Eski bakanlardan AK Parti Afyonkarahisar Milletvekili Veysel Eroğlu da “Türkiye gıda üretim merkezi olabilir. Bunun için ilk olarak Türkiye’de gıda üretimi ve tarımın çok iyi planlanması gerekiyor.” ifadesini kullandı.

İkinci olarak yapılması gerekenin küresel iklim değişikliğiyle mücadele konusu olduğunu aktaran Eroğlu, bunun için TBMM’de bir araştırma komisyonu kurulduğunu söyledi.

Kendisinin de başkanı olduğu komisyonun çalışmalarına sürdürdüğünü anlatan Eroğlu, şu bilgileri verdi:

“Aşağı yukarı bütün kurum ve kuruluşları dinledik. Güzel bir rapor ortaya çıkardık. Tespit ve tekliflerimiz var. Burada şunu görüyoruz, özellikle ziraatla ilgili husus şu, Türkiye’de bilhassa Ege, Akdeniz ve Güneydo-

ğu Anadolu bölgelerinde yağışlarda azalma söz konusu. Hatta 2050’de yağışlarda yüzde 30 azalma bekliyoruz. Dolayısıyla ürünleri planlarken, bitki desenini seçerken buna göre seçmemiz lazım.”

Eroğlu, Türkiye’nin su zengini ya da fakiri olmadığını dile getirerek iyi bir şekilde yönetilmesi halinde Türkiye’de su sıkıntısının olmayacağına işaret etti.

Türkiye’de suyun tasarruflu kullanılması gerektiğini vurgulayan Eroğlu, TBMM’ye sundukları komisyon raporunda 2022, 2023 ve 2024 yıllarında modern sulamaya geçilmesi hususunda ülke genelinde bir seferberlik yapılmasını vurguladıklarını bildirdi.

Eroğlu, “Yakın gelecekte iklim değişikliği sebebiyle gıdaya talep daha da artacaktır. Gıda arzı ve güvenliği geleceğin en önemli meselelerinden biri olacaktır. Hatta olmaya başladı.” dedi.

Kovid-19 salgını, kuraklık ve Rusya-Ukrayna savaşı dolayısıyla ürün tedarik zincirinde aksaklıklar yaşandığını ve bu aksaklığın sürebileceğine

işaret eden Eroğlu, buna karşı yapılacak şeyin çalışmak ve üretmek olduğunu vurguladı.

Tarım-gıda sisteminin içerisinde her bir kuruma her bir bireye gerçekten büyük sorumluluk düşüyor

Tarım-gıda sisteminin içerisinde her bir kuruma her bir bireye gerçekten büyük sorumluluk düştüğünü belirten FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Selçuk sözlerine şöyle devam etti;

Tarım-gıda sistemlerine yönelik risklerin, tehditlerin arttığı ve şiddetlendiği bir dönemde özellikle iklim krizi, ekonomik dalgalanma ve şoklar derinleşen özellikle dünyadaki açlık, yetersiz beslenme ve gıda güvensizliği konusunda FAO olarak yıllardır çalışıyoruz ama bu artık gerçekten dünyada küresel olarak birey olarak hepimizin sorunu. Yıllar içerisinde bildiğimiz gibi FAO, IFAD, Dünya Gıda Programı, UNICEF ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan ve adı dünyada gıda güvensizliğinin durumu olarak yayınlanan raporlar 2030’da açlık gıda güvensizliği ve yetersiz beslenmeye son verme şeklindeki küresel hedeflerimizden giderek uzaklaştığımızı ortaya koyuyor. Hiç şüphesiz bugün tarım ve gıda sistemlerinin acil müdahaleye ihtiyaç duyduğu kritik bir kavşaktayız fakat bunun bilincindeyiz ki bu toplantı da aslında farklı disiplinleri bir araya getirerek birlikte bu sorunun altından kalkabileceğimizi işaret eden bir çalışma.

Değerli konuklar; tarım-gıda sistemlerinin dönüşümünü ve sürdürülebilirliğini ancak gıdanın istikrarlı bir şekilde bulunabilirliğini ve herkesin besleyici ve sağlıklı gıdaya erişebilir olmasını sağlayarak mümkün kılabiliriz. Bunun için kapsamlı ve tutarlı bir politik çerçeveye her düzeyi kapsayan acil bir eylem planı elbette bölgesel ve küresel ölçekte güçlü bir iş birliğine ihtiyacımız var.

Veysel Eroğlu

Ayşegül Selişik

Tarım-gıda sistemlerinin kırılganlığını göz önüne seren açlık ve gıda güvensizliğini arttıran COVID-19 pandemisi de küresel ölçekte harekete geçme ihtiyacını daha da görünür kıldı. Her şeyden önce tarım-gıda sistemlerinin dönüşümü için bir gıda sistemi perspektifinin benimsenmesi gerekiyor. Daha açık bir ifade ile tarım-gıda sisteminin dönüşümüne yönelik çözümlerin, değer zincirinin bütün halkalarını kapsaması ve gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ölçekli aile üreticileri başta olmak üzere tüm kırılgan toplulukları içermesi gerekiyor.

Çözüm önerilerimiz gıdaya erişimdeki eşitsizliğe odaklanmalı herkesin yeterli besleyici gıdaya erişimini sağlayabilmek için birlikte çalışmalıyız ve bunun için de zaten hep birlikte güçlerimizi bir araya getiriyoruz ki bugünkü tema aslında 'Gıdanın Geleceği Elimizde' teması, 2030 yılında on milyarı bulacak olan nüfusumuzu besleyebilecek miyizi detaylı bir şekilde tartışacağımız, iklim değişikliğinin etkilerini konuşacağımız, gıda israfının ve kaybının nasıl birlikte önlenebileceğinin çözüm önerilerini arayabileceğimiz bir tema, o anlamda tarım-gıda sisteminin içerisinde her bir kuruma her bir bireye gerçekten büyük sorumluluk düşüyor.

Ben, özellikle ŞEKER-İŞ'in Genel Başkanı İsa Gök ve ekibine böyle bir toplantıyı organize ettiği için sayın bakanımıza için emekçi tarafını da düşünerek ve gözeterek bugüne kadar politikalarını yönlendirdiği için ve tarım sektörüne katkı veren her bir bireye canı gönülden teşekkür etmek istiyorum. Tarım, gerçekten önemli; tarım, bizim geleceğimiz, gıda bizim geleceğimiz ve çocuklarımız için gelecek nesillerimiz için hep birlikte bu geleceği en iyi şekilde yaşatıp erişmemiz gerekiyor ve bunun için de bu işbirliğini, bu güzel

toplantıyı çok önemli bulduğumu tekrar ifade ederek sözlerime son vermek istiyorum. Umarım, gerçekten istediğimiz gibi güzel sonuçlarla buradan ayrılırız."

Yılmaz: 'Bir Fincan Kahve İçin 200 Litre Su Kullandığımız Müddetçe Dünyamızdan Vazgeçmiş Oluyoruz'

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, Gıdanın Geleceği Ellerimizde Zirvesi'nde "Bir deri ayakkabı için 22 ton, bir tişört için 1.7 ton, bir fincan kahve için 200 litre su kullandığımız gerçeğini konuşmadığımız müddetçe kar etmiş olmuyor, top-rağımızdan, suyumuzdan, havamızdan yani dünyamızdan vazgeçmiş oluyoruz" dedi.

ATO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Ankara Kent Konseyi Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, Türkiye'de her üç kişiden birinin gıda ve gıda ile bağlantılı sektörlerde çalıştığını belirterek, bu yüksek oranın avantajlarından yararlanarak gıda konusunda bilinçlenmeye sektörlerden başlanabileceğini söyledi.

Yeşil dönüşümün devamlılığını sağlamak için gelecek yüzyılın sorun-

Halil İbrahim Yılmaz

larına çözüm üretilmesi gerektiği vurgulayan Yılmaz, şunları söyledi:

“Biz iş dünyası olarak ekonomik faaliyetleri de yakından etkileyecek iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm konularının farkındayız. Doğal kaynak maliyetini bilançoda göstermeden rekabet etmeyi bırakıp, dünyayı düşünerek üretim yapmamız gerektiğini tartışmaya başladık. Bir deri ayakkabı için 22 ton, bir tişört için 1.7 ton, bir fincan kahve için 200 litre su kullandığımız gerçeğini konuşmadığımız müddetçe kar etmiş olmuyor, toprağımızdan, suyumuzdan, havamızdan yani dünyamızdan vazgeçmiş oluyoruz.” Yılmaz, yeni dönemin fırsatlarını yakalayıp, dünyada söz sahibi olabilmek için bu konuda gerekli düzenlemeleri hayata geçirmek gerektiğini de sözlerine ekledi.

“Gıdada olmazsa olmazımız, suyun verimli kullanımı ile korunmasıdır”

PANKOBİRLİK Genel Başkanı Ramazan Erkoyuncu, tarımın sürdürülebilirliğinin önemine dikkat çekerek, “Türkiye üretmek zorundadır, üreticisine sahip çıkmak zorundadır. Planlı ve sözleşmeli tarımı bütün tarım sektörü için uygulayacak alt yapıları, yasal düzenlemeleri biran önce yapmak zorundadır, yapmak zorundayız. Gıdada olmazsa olmazımız, suyun verimli kullanımı ile korunmasıdır” dedi.

Başkan Erkoyuncu, değişen dünya şartlarında gıdanın geleceğini konu alan konuşmasında, “Bugün burada konuşulanların, alınacak kararların sadece ülkemizde değil, dünya gıda sektörüne ışık tutmasını diliyorum. PANKOBİRLİK ve Konya Şeker’i bu zirveye davet etmenizi anlamlı bulduğumuzu, kurumumuzun güvenli gıda anlamında yaptığı önemli çalışmaların, vizyonunun kamuoyunda bir karşılığının olmasının değerli olduğunu belirtmek istiyorum. Kurumumuzun ülkemizdeki gıda güvenliği ve gıda arzında önemli işlevler

yaptığını burada özellikle belirtmek istiyorum. Güvenli gıda ve genel olarak gıdanın geleceği için bu tür çalışmaların büyük önem arz ettiği muhakkaktır. Gıdanın geleceğini tarımın ve üretimin geleceğinden, tarımın geleceğini ise başta suyumuzun kullanımı ve tedariki ile birlikte, tarlalarımızdan, toprağımızdan, bu alanlarda teknolojiye faydalanmaktan, çiftçilerimizden, üreticimizde ayrı düşünmemiz mümkün değil. Bütün bu süreçlerde, bir noktada oluşacak hatanın aslında bütün zinciri olumsuz etkileyeceğini hepimizin çok iyi bilmesi gerekiyor” dedi.

Erkoyuncu, dünyanın en gelişmiş ülkelerinin bile gıda arzında bir aksaklık olursa nasıl sıkıntılara girdiğini bu süreçte çok net bir şekilde gördüklerini ifade ederek, “Türkiye üretmek zorundadır, üreticisine sahip çıkmak zorundadır. Planlı ve sözleşmeli tarımı bütün tarım sektörü için uygulayacak alt yapıları, yasal düzenlemeleri biran önce yapmak zorundadır, yapmak zorundayız. Gıdada olmazsa olmazımız, suyun verimli kullanımı ile korunmasıdır. Gıdanın geleceği konusunda bu husus birinci sıradadır, bütün tedbirler de

bu minvalde alınmalıdır. Unutulmalıdır ki, su olmazsa hayat olmaz. Kullanılacak enerjinin ekonomik olması sağlanmalıdır. Özellikle tarımda yenilenebilir enerji unsurlarının teşvik edilmesi ve kullanılmasında öncü olunarak, bu alanda çalışmalar hızlı bir şekilde yapılmalıdır. Teknolojiye en verimli bir şekilde yararlanılarak toprağın ömrü uzatılmalıdır. Tohumda yenileşme çalışmaları artırılmalı, kuraklığa dayanıklı ve verimli ürün elde edebilmek için çalışmaların yoğunlaştırılması gerekmektedir” dedi.

“Ürettiğimiz ürünlerle ve yaptığımız çalışmalarla birçok alanda model olarak görülmekteyiz”

Konuşmasında, üretimi ve üreticiye destekleri ile ülkemizin güvenli gıda ve gıda arzında kilit rolü ile sektörün önemli paydaşlarından biri olan Konya Şeker’in çalışmalarından da bahseden Genel Başkan Ramazan Erkoyuncu şunları söyledi:

“Biz Konya Şeker olarak, gıdanın güvenliği ve güvenilir gıdaya ulaşımında çok önemli bir yol kat ettik. Ürettiğimiz ürünlerle ve yaptığımız çalışmalarla birçok alanda model olarak gö-

Ramazan Erkoyuncu

rülmekteyiz. Toprakтан başlayarak, tohumda, ilaçta, gübrede, akaryakıt ve elektrikte, sulamada üreticinin sıkıntı yaşamayacağı sistemin sırrı, üreticiye verilecek olan destektir. Tohumculuğa, sulama sistemlerine, hayvancılığa yaptığımız katkılar her şeyden önce gıdaya katkıdır. Kurduğumuz fabrikalarımızda işlemek için üreticimizden 36 farklı ürün alıyoruz. Gıdanın güvenliği için sürekli çalışıyoruz. Sürekli regülasyon görevimizi yapıyoruz, ayçiçeğinde, patatesten, buğdayda, mısırdan önemli oranlarda alım yaparak çiftçinin elindeki ürünün değerli kalmasını sağlıyoruz. Neticede, Konya Şeker olarak üreticinin tohum tarlaya düşmeden başlattığımız destek süreci ile her halükarda çiftçilerimizin yanında yer alıyor, gıdada zincirin kırılmamasının güvencesi oluyoruz. Unutmayalım ki, üreticiyi anlayan, üretime değer veren ülkelerin güçlü kalabileceği bir döneme girdik. Tarım ve gıdanın olmazsa olmazlığı noktasında konsensüs oluşmuşken, gerekli adımların atılarak, ülkemizin geleceğini kuracak kararların biran önce alınmasını temenni ediyorum."

Gıdanın Geleceğinde Yeni Trend ve Algılar Oturumu

Moderatörlüğünü GıdaTakviyesi ve Beslenme Derneği Yön. Kur. Bşk. Sa-

met Serttaş'ın yaptığı oturuma Milliyet Gazetesi Yazarı Süreyya Üzmez, Reklamcı ve Marka Uzmanı Selim Tuncer, Habertürk Yazarı Kemal Öztürk, Rafadan Tayfa Yapımcısı ve İSF Stüdyo Kurucusu İsmail Fidan katıldı.

Süreyya Üzmez;

Denizlere, okyanuslara olan bilimsel çalışmamız meraktan değil, yaşamımızı sürdürmemiz denizlere bağlı olduğundandır diyen Üzmez ağaç dikmenin ve su kaynaklarının önemine değindi. Karbon salınımının dünyayı tehdit ettiğine dikkat çekti.

Selim Tuncer;

Son zamanlarda daha da popüler olan davranışsal ekonominin tüketim alışkanlıklarına en derinlerine kadar indiğini belirten Tuncer; "Reklam sektörü olarak biraz günah çıkarayım. Biz iyi sınav vermedik endüstriyle beraber. Ne yaptık mesela? Margarini yüceltmek için tereyağını köylülüğe mahkûm ettik on yıllardır. Veya sigara reklamlarında doktorları, diş hekimlerini oynattık. Benzer örnekler çok fazla. Yani bunları tekrar etmek istemiyorum ama sonuç itibarıyla biz algı mühendisleri olarak negatif bir nesneye pozitif imgeler yükleme konusunda çok mahiriz." diye konuştu.

Kemal Öztürk;

Son dönemlerin en popüler konusu tarım-gıda meselesi, uzun süredir son dönemlerin en kritik konusu olduğunu belirten Öztürk; "Birkaç sorun var bu konuda. Birincisi; benim alanım, yani iletişim medya alanıyla ilgili. Okuyucular yani bu meseleyi takip eden insanların bu haberleri nasıl okuduğu ve anladığı. İkincisi; konunun aktörleri olan sizlerin bu meseleyi nasıl anlattığı. İkisi birbirinden ayrı ama birbiriyile ilişkili ve son derece de önemli bir konu. Yani tarım sorununun ya da gıdanın geleceği meselesini siz nasıl anlatmalısınız ki vatandaşlar, kamuoyu, sektör oyuncularını bunu iyi algılasın? İkincisi, nasıl okutmamız gerekiyor? Buna tarım okuryazarlığı deniliyor. Ne kastediyorum? Bir vatandaş tarım sektöründeki sorunla ilgili bir haberi okuduğunda nasıl etkileniyor ve bu haberi nasıl okuması gerekir? Genellikle insanlarımız, özellikle hanımefendiler bir gıda kilo yapıyorsa, beyler bu işin parası yüksekse, içinde zehir, hormon varsa gibi algılarla bakıyorlar duruma. Bunların yüzde 80'i de gerçek dışı, birçoğu gerçeği yansıtmıyor. Ama bizim öyle bir şey yapmamız gerekiyor ki vatandaş o haberi okuduğunda bir dakika, benim çok önemli bir konuyu çocuklarıma da öğretmem gerekiyor demeli." dedi.

İsmail Fidan;

Çizgi Filmlerin hepsinde aile vurgusu olduğunu dile Fidan; "Nasıl ki biz bir tohumu toprakla buluşturduğumuzda Yaradan'ın da muazzam sırrıyla bize onlarca, yüzlerce meyve olarak geri dönüyor, biz de o yüzden arkadaşlarımızı bir tohum gibi düşünüyoruz ve bugün onlara yapacağımız ne kadar büyük bir yatırım varsa gelecekte ülkemize ve tüm dünyaya aslında aynı o meyvenin bereketiyle onlarca yüzlerce karşılığı olarak geri döneceğine inanıyoruz. Çocuk evrenseldir. Türkiye'deki bir çocukla Amerika'daki bir çocuk arasında hiçbir fark yoktur. Hatta Rafadan Tayfa'yı yayımlamak amacıyla ilk isteyen ülke Kuzey Amerika'dır. Niye? Çünkü çocuk evrensel. O yüzden biz emekten de bahsettik. Nasıl ki bir tohumu ekmek için bir emek sarf ediyorsak bizim arkadaşlarımız(çocuklar) için de burada tüm kuruluşlarımızla emek verirsek inşallah gelecekte bizim için çok önemli olacaktır diyorum."

İsmail Fidan

Gıdanın Geleceğinde Yeni Teknoloji ve Kaynaklar Oturumu

-Moderatörlüğünü Stratejik Danışman Selen Kocabaş'ın yaptığı oturuma Ankara Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. Ferruh Erdoğan, LIVZYM Bi-

yoteknoloji Ar-Ge San. ve Tic. A.Ş. Kurucu Genel Müdürü Dr. Serdar Uysal, Tabit Akıllı Tarım kurucusu Tülin Akın, Endüstri 4.0 Özmen Un Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Oğuz Özmen katıldı.

Prof. Dr. Ferruh Erdoğan;

Gıda arzından gıda olayından ziyade biraz daha gıda proses gıda proseslerinde gıda uygulamalarında bizleri neler beklediğine değinen Erdoğan; "Gıda prosesi, gıda uygulaması, gıda mühendisi dediğimiz zaman bu olay aslında insanoğlunun ateşin bulmasıyla başlıyor ve sürekli olarak evrim geçiriyor. Endüstri-4 ile Endüstri-5'i birbirine bağlayan olay; internet nesnelere internet dediğimiz olay ve yapay zekâ ve sanallaştırma. Sa-

nallaştırma dediğimiz olay da belki çoğunuz duymuştur; dijital ikiz olayı. Tam bir tezat olacak belki ama sabah sayın başkanın konuşması sırasında "sanal cennetler yaratmayalım" cümlesini duymuştum. Bizim burada gıda prosesinde yapmamız gereken olay gerçekten cennet yaratmak, sanal cennet. Eğer onu yapmazsak gıda prosesinde gerçek anlamda bir devrim yapamayacağız, gıdayı verimli kullanamayacağız ya da üründen istediğimiz verimi alamayacağız ve tabii ki kayıplarımız çok olacak. Kötü üretim fazla olacak, kaliteli üretim olmayacak." dedi.

Tülin Akın;

FAO verilerine göre Dünyada 570 milyon çiftçi olduğunu ve bu 570 milyon çiftçinin Türkiye'deki gibi kırsal alanlarda yaygınlaşmış olan ve aile çiftçiliği yapanın oranı ise %90 ve kendi üretim kararlarını alan çiftçi %90 ve bu çiftçiler dünya gıda ihtiyacının % 80'nini karşıladığını belirten Akın; "Çiftçiler teknolojiye, yeniliğe, bilgiye kapalı değil, kapalı oldukları şey risk, yeni her yeni bilgi ve teknoloji bir risk içeriyor. Yeni teknoloji ve yeni bilgi risk içerdiği için yaptıkları bir çalışma, yeni bir değişiklik bir sonraki seneyi, belki başka yılları da etkileyeceği için diğer işlerden farklı olarak bir şeyleri değiştirmekten çok korkuyorlar. Ancak şu anda da bir şeyleri değiştirmeden üretim yapabilmeleri iklim krizi nedeniyle mümkün değil. Bu nedenle; artık yapamıyoruz, daha iyi şartlarımız olsun, kadınların ben artık tarlada güneş altında çalışmaktan, inek sağmaktan yorulduğum, bir komşuya bile gidemiyorum, sözü ile kızımı da evlendirmeyeceğim çiftçilerle diyerekten yapılan göçler var.

Çocuklarımız tarımla ilgilenmiyor çünkü ona göre çiftçilik bir kariyer değil. Oysa yarın herkes çiftçi olabilir, bir leveli yok. Herkesin emekli olunca yapabileceği kolay zannedilen ve tarlalarına bir gün döneriz diye b planı atıl tutulan bir yer ama

teknolojinin yaygınlaşması, çiftçilerin bunu algılaması şart. Böyle yerlerin bir tane Aydın'da birkaç çiftçi grubu kurdu. Batman'a da kurdular, bunun yaygınlaşmasını hedefliyoruz. Dünyanın her yerinden çiftçiler alıyoruz. Bu sayede aldığımız ödüller de var. Burada biraz hava atmak gibi oldu ama şimdi 6 ülkede faaliyet gösteriyoruz. Türkiye'de 1,5 milyon çiftçi abonemiz var, dünyada da 7 milyon çiftçinin hayatına dokunuyoruz. Cezayir'de de akıllı vaha üzerine çölde tarım nasıl yapılır ve çöl alanlar tekrar yeşillenebilir mi, dünyanın topografisi değişebilir mi üzerine çalışmaya devam ediyoruz. Olur ya da olmaz, bu yolda ilerliyoruz." Şeklinde sözlerine son verdi.

Oğuz Özmen;

Uzun nesillerdir Gaziantep'te yaşadıklarını 70 yılı aşkın süredir de deşirmencilikle uğraşan bir aile olduklarını belirten Özmen; "Var olan tesislerimiz hayal ettiğimiz geleceği kuramıyor hâldeydi ve dünya gıda güvenliğini, sürdürülebilirliği, endüstri 4.0'ı konuşuyordu.. Şimdi kendi aramızda kendi buğdayımızı ekiyoruz. Endüstri 4.0 teknolojilerini orada da kullanmaya çalışıyoruz" dedi.

Serdar Uysal;

Biyoteknoloji firması olan LIVZYM'in kurucusu olduğunu belirten Uysal LIVZYM biyoteknoloji 50 yıldır bu coğrafyada üretilmemiş olan endüstriyel

enzimleri rakamların DNA ve fermentasyon teknolojisiyle üreten bir biyoteknoloji firması olduğunu belirtti.

Sürdürülebilir Gıda Üretimi, İklim Değişikliği ve Stratejiler Oturumu

Moderatörlüğünü TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Danışmanı Mert Can Duman'ın yaptığı oturuma FAO Türkiye Temsilci Yardımcısı Dr. Ayşegül Selişik, Boğaziçi Üniversitesi, İklim Değişikliği ve Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Levent Kurnaz, Diyetisyen Dilara Koçak, Düzce Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Meral Kekeçoğlu ve Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Selman Ayaz katıldı.

Prof. Dr. Levent Kurnaz;

Küresel ısınmaya ve bununla birlikte iklim güçleri olacağına dikkat çeken Kurnaz; "Şu anda dünya 1,3 derece ısınmış durumda. Ben bunu anemem; "Bak anne, bu işin sonu kötü." diye söylüyorum. "Oğlum, ne güzel ısınırız." diyor. Yani kışın doğalgaz parası az gider, bütün masraflar azalır. Eyvallah, azalır ama şunu unutmayın, size basit bir örnek vereceğim. Açıklamalarımın az çok anlarsınız ne diyeceğimi. Ben doğduğum sene ya da o zamandaki 30 seneye bakacak olursak İstanbul'un

yazın ortalama sıcaklığı 29 derece, yaz mevsimi dediğimiz şey yaklaşık 26 ile 32 arasındaki sıcaklıkları kapsıyor. Yani İstanbul'da bir yaz günü kalktığınızda sıcaklık 26 ile 32 arasındaysa eyvallah, yaşıyoruz güzel bir yaz günü diyoruz ve onun dışına belki senede bir gün çıkıyor, 33 derece oluyor. Bugüne geldiğimizde ortalama 1,3 derece artmış durumda. Yani 29'dan 30,3'e geldik ama bugün 36 dereceyi normal kabul ediyoruz artık. Benim hayat döneminde 32'yi normal kabul ederken 36'yı normal kabul eder hâle geldik. Sıcaklıklar iyice arttığı zaman biz burada salonda oturacağız, konuşacağız, şunu mu azaltalım bunu mu diye. Hepimiz öleceğiz, bu kadar basit. Onun için şaka yapmıyorum, gerçekten öleceğiz. Buna karşılık ne yapıyoruz Paris'te? Hiçbir şey yapmıyoruz. Diyorlar ki sıcaklık artışı 1,5 dereceyi aşmasın. 1,5 dereceyi biz 5 sene sonra aşacağız. Hayatımızı değiştirecek bir şey yapıldığını görüyor musunuz ortalıkta? Yok. Kimsenin bir şey yaptığı yok ondan sonra bekliyoruz ki bir tane iyilik perisi incek, bir yerden sopasıyla dokunacak her şey güzel hâle gelecek.

Hepimiz, yaptığımız işleri yaptığımız gibi yapmaktan vazgeçmemiz gerekiyor, eğer bir gün sıcaktan ölmek istemiyorsan. Ha benim yaşım ve üstündekiler şanslı çünkü biz gerçekten o böyle herkesin sıcaktan korkunç gideceği zamanları gör-

meyeceğiz. O kadar yaşamayı planlamıyorum. Bu yaşımı gördüğüme de şükrediyorum şimdilik. Şimdi 20 yaşındakiler diyelim 80 yaşını göreceklere hayatları çok ilginç olacak. Geçtiğimiz hafta yani mayıs ayının bir ilk haftası Pakistan 50 derece sıcaklığı gördü. Farkında mısınız bir sıcaklık seviyesi var ve bu sıcaklığın üstüne çıktığın zaman hiçbir şey yapamıyorsunuz, ölüyorsunuz. O dışarıdaki nemin %100, vücut sıcaklığının 30, dışarıdaki sıcaklığın da 35 derece olduğu düşünün. Bu saçma mı? Hiç de saçma gelmiyor bana.

Geçen sene Şırnak'ta sıcaklık 49 derece oldu. Bu, en büyük rekorumuzdu. Nem ne kadardı? %10. Nem %60'a çıktığı an sokakta yürüyenler patır patır düşüp ölecek. Yeterince korktunuz mu? Büyük şeyleri değiştirmemiz gerekiyor ve maalesef bunları değiştirirken aç kalacağız. Çünkü sadece sıcaklık artmıyor bir de yağış azalıyor. Türkiye'de kişi başına düşen su miktarı bundan 100 sene önce senede 8 bin metreküptü, bugün 1346 metreküp. Altıda birine düştü kullanacağımız su miktarı. Onun da tek sebebi nüfus artışı. Yani 13 milyondan 85 milyona çıktık, kişi başına düşen su da bu kadar azaldı. Şimdi Pakistan'da sıcaklık 49 oldu ya 3-5 sene içerisinde onlar patır patır ölmeye başlayacaklar. Ölmeye başlayınca da bu tarafa göç edecekler. Buraya göç ettiklerinde durum değişecek kötü yönde. İlber hocanın söylediği bir şey vardı; su savaşları, gıda savaşları. Bu durumu bol bol göreceğiz yakın zamanda. Şu anda Mısır ile Etiyopya savaş durumuna gelmek üzere su yüzünden ve bizde de aynı şey bekleniyor. Bizim de Suriye'yle savaşmamız bu konuda bekleniyor ama ülkede 5 milyon Suriyeli var şu anda nasıl savaşacağız? Beni ilgilendirmiyor, dışışleri mutlaka planlamasını yapıyordur o konunun. Ama su çok önemli bir sorun, bunun üstüne 20 milyon daha mülteci geldiğinde bundan 10 sene sonra kişi başına düşen su miktarı

1000 metreküpün altına inecek. Bu su da su fakiri bir ülke olacağımız anlamına geliyor. Üstüne bir de iklim değişikliğiyle su %20 azalacağı için yağışlar inecek 800 metreküpe, kişi başına düşen su miktarı. Bununla tarım yapıp karnımızı doyumamız gerekecek ve doyumamız gereken nüfus da 85 milyon değil muhtemelen 110-120 milyon civarında olacak, problemimiz bu." Şeklinde konuştu.

Dr. Ayşegül Selışık;

İklim verileri doğal olarak tarımsal verileri de etkilediğini ve dünyadaki suyun %70'ten fazlasının tarımda kullandığını belirten Selışık; "Ciddi derecede bir sıkıntı yaşayacağımızı öngörebiliriz ama direkt böyle öldük bittik demek de istemiyorum. Şimdi şöyle başlayayım; Gıda Tarım Örgütünün düzenli olarak diğer üyenin Birleşmiş Milletlerin kuruluşlarıyla ortak yayımladığı Gıda Güvenliği Raporu var. Bu son raporlarda 2021 yılında da Sofi isimli rapor artık gıdada, gıda güvenliğinde dünyada bir gıda krizinin olduğuna yönelik. Özellikle ekonomik koşullar, çatışmalar, iklim değişikliğinin etkileriyle bu sorunun giderek de artacağı yönünde bir sinyal veriyor. Sürdürebilir kalkınma hedeflerine 2030 yılına kadar ulaşma gibi bir amacımız var; hani dünyada açlığı, yoksulluğu yok etmek, doğal kaynakları korumak, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak, gıda israfını azaltmak, okyanuslardaki yaşamı elimizden geldiğince korumak. Bütün bu hedeflere ulaşmak için sadece 8 hasat dönemi kaldı. Dünya nüfusu bir taraftan artıyor ve 2030'da 10 milyara yaklaşması bekleniyor. Elimizdeki kaynaklar ise kısıtlı. Ekonomik koşullar, Rusya-Ukrayna Savaşı sadece Türkiye'yi değil tüm dünyayı etkiledi. Buğday arzını tekrar gözden geçirilmesi, dağılımın nasıl yapılacağı bütün ülkelerde bir ekonomik ve savaş tehdidi dışında gıda güvenliği açısından da bir tehdit yarattı. İşte

bütün bu resme baktığımızda şunu konuşmamız gerekiyor; biz insanların neler yapması gerekiyor? Artık tabii ki bir tehdit var gıda güvenliği açısından çünkü elimizdeki kaynaklarla şu anda beslediğimiz nüfustan daha fazla bir nüfusu besleyeceğiz 7-8 yıl sonra. Türkiye'de bu nüfus 100 milyona çıkacak bu rakamlar. 110-120 milyon dediniz ama en az 100 milyon olacaktır.

ŞEKER-İŞ Sendikası'nın bu toplantıyı düzenlemesi şu açıdan önemli; FAO olarak şunu söylüyoruz; farklı paydaşlarla farklı kurumlarda kurumsal olarak artık birlikte çalışmamız gerekiyor, sadece çiftçinin değil, sadece Tarım ve Orman Bakanlığı'nın değil, bu özel sektör dâhil hepimizin sorunu. Özel sektör sonuçta belki ihracat yaparken mutlu oluyor, şu kadar dolar kazandım, ülkeme bu kadar dolar getirdim diyor ama İlber hocamız da söyledi, öncelikle kendi ülkemizdeki insanlarımızı doyumamız ve doyururken de ekonomik koşulları da dikkate alarak bunu gerçekleştirebilmemiz lazım. Cebimizi yakan fiyatlarla bir gıdaya erişim hiçbirimizi mutlu etmiyor. FAO'nun son bu ayki gıda fiyatları bir miktar dünyada esneme gösterdi, biraz düşüşe geçtik ama geçen yıla baktığımızda gerçekten gıda fiyatları dünyada da zirve yapmış durumda. Sadece bu ayki fiyatlarla bir miktar böyle bir düşüşe geçmiş gibi bir görünüm var ama sonuçta Ukrayna-Rusya Savaşı tahıl arzındaki durumu dengeyi bozdu. Her ne kadar işte dünyada tahıl üreten sadece Rusya-Ukrayna yok, Hindistan ve Amerika da var. Sonuçta bir dolaşım söz konusu ve o dolaşımın içerisinde parası olup alabilen ülkeler var ya da ihtiyacı olup yardım edilen ülkeler de var. Şimdi gıda güvenliğini konuşurken dünyada Türkiye gibi şanslı ülkelerde belki büyük bir sorun yok ama işte sahra altı Afrika dediğimiz ülkeler gerçekten gıda güvensizliği içerisinde, orada milyonlarca insan açlık çekiyor ve

dünya gıda programı da yardımlarını gıda yardımlarını gerçekleştirirken Ukrayna'dan Rusya'dan buğday alıp o ülkelere gönderiyor. Alında öyle bir sistemin içerisindeyiz ki bir ülkenin ya da iki ülkenin çıkardığı bu sorun dünyada hepimizi etkiliyor." Diye konuştu.

Dilara Koçak;

Gıdanın geleceğinin ellerimizde olduğunu fakat bunu bozduysak tamininin de bizim elimizde olduğunu belirten Koçak konuşmasına şöyle devam etti;

"Peki, geleceği beslemek için ne yapıyoruz? Levent hocamla ilk defa aynı sahnede oluşumuz değil, kendisi hep "Sıcaktan öleceksiniz.", arkasından ben çıkarım; "Açlıktan öleceksiniz." dedim. Bunu nasıl çözeceğiz? Çözecek olan da biziz. Bir kişiden ne olur demeyeceğiz çünkü bir kişiden ne olur derse milyonlarca kişi çok şey oluyor, bunu bu hâle getiren de biziz. 2021 Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Raporu'nda antroposen çağa girdiğimiz açıklandı. Artık insan eliyle bizim doğaya müdahale ettiğimiz çağdayız, eğer biz bunu bozduysak tamiri de bizim elimizde.

Evet, iklimle ilgili Paris Antlaşması'nda 17 tane sürdürülebilir kalkınma amacımız var. Sevgili Ayşegül Hanım liderliğinde Türkiye'de Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü FAO destekçisi gönüllüsü olarak çalışıyorum. Ne mutlu bana ki akılda kalıcı bir söylem olmuş, birey beslenmesinden öte geleceğe ve gezegeni beslemek üzere zamanımı kullanmaya çalışıyorum. Bireyi iyi beslememiz bu şartlarda mümkün değil. Bir beslenmeci olarak benim görevim, bireylerin sağlığını iyileştirmek, geliştirmek ve hastalıklardan korumak ama şu anda Akdeniz'deki her iki balığın birinin mide-sinde plastik varsa ve biz haftada bir kredi kartı büyüklüğünde mikroplastik yutuyorsak ben nasıl okyanusların, denizlerin sağlığını konuşmadan önce

sağlığınız için balık yiyin diyebilirim. Ya da toprağımız bu durumdayken pestisitler artık insan sağlığına zarar verirken anılar bu sebeple ölürken ve anılar biyoçeşitliliğin önemli bir parçası iken ben insanların hangi mevsimde hangi sebze meyveyi yiyeceğini karıştırmışken insanlara domates, ıspanak, sebze-meyve önerirken pestisiti düşünerek nasıl içim rahat edebilirim. İşte bütün bunların ışığında geleceğimizi besleyen beslenmenin tanımını yine FAO çok kapsamlı bir şekilde madde madde anlatıyor, biz bu maddelerin karşılığını bulduğumuzda hem kendimiz için hem gelecek ve gezegen için iyi beslenmeyi keşfetmiş oluyoruz.

Besleyici olacağı konusunda hiçbirimizin şüphesi yok. Besleyici, sağlıklı, güvenli ama aynı zamanda düşük çevresel etkiye sahip olacak. Ben üniversitede ders verdiğim öğrencilerime meslektaşlarıma diyorum ki; eskiden kalori hesap ederdik. Bir tabağa baktığımızda ne kadarı karbonhidrat, protein, yağ diye hesap ederdik. Bugün yemekte Levent hocamla göz göze geldik, tabağa baktık. O, karbon dedi, ben su dedim. Evet, artık restoran menülerinde fiyat, kalori, bunun yanında su ayak izini, karbon ayak izini de görmemiz gerekiyor çünkü bu sorumluluktan öte bir zorunluluk olsun ki her fırsatta gözümüze gözümüze sokalım, belki o zaman bir pirinç tanesi bile bize daha anlamlı gelir.

Kültürel olarak kabul edilebilir, adil, ekonomik herkes için ulaşılabilir olacak. Bütün bunları sağladığımızda sürdürülebilir beslenmenin gereklerini yerine getirmiş oluyoruz ama burada şöyle bir çelişki ortaya çıkıyor; maalesef bizim bu arzularımıza rağmen bu endüstriyel üretim şirketlerin kâr odaklı bakış açısıyla toplumsal çıkarlar çatışıyor. Sabahki otumlarda ilham veren, yüzümüzü güldüren sonuçlar da gördük; onun kişiselleşmesi ya da enzimlerin bu anlamda kullanılması gibi. ŞEKER-İŞ Sendikası ile şu anda bir beslenme uzmanı olan meslektaşlarım bu sahnede 15 yıl önce beni görseydi ben bile kendi kendime derdim ki; şeker önermez bir beslenme uzmanı benim, ne işim var o sahnede. Şu anda biz sizi mumla arıyoruz. Şeker istiyoruz, şeker pancarı istiyoruz. Maalesef bu hâle geldik. Nasıl ki ilk önce tam tahıl tanesinden beyaz ekmeği alkışlayıp tam tahıla döndük; şekerden fruktoz şurubuna gelip tekrar şekeri arar olduk. İnşallah bugünlerimizi aramayalım. Şeker, gerçek şeker diyelim, hayatımızda olsun, ölçülü bir şekilde olsun ama her şeyin gerçeği soframızda olsun. Yoksa biz bunu sürdürmüyoruz, sürdürülebilirlikle sürdürülemezlik arasında gidip geliyoruz.

Bir gıda üretiliyor, şahane ama dünya nüfusu artıyor, herkesi doyurmak adına topraktaki verimi arttırmamız gerekiyor. Eğer insan ve çevre düşünülmeden aşırı kimyasal kullanılıyorsa burada bir sürdürülemezlik durumu var demektir. Ya da gıda paketleniyor, aylarca dayansın diye içine kimyasallar katılıyorsa bu hem sürdürülemezlik hem de benim sağlığıma zarar veriyor. Yani bana iyi gelen bir gıdanın çevreye, gezegene de iyi gelmesi gerekiyor. Bu gıdayı iletirken açlığı önlemek için değil de lüks zevkleri tatmin için kıtalararası tonlarca petrol harcanıyor mesela. Biz kinoa ile büyümedik, makayla, maçaıyla, çayla büyümedik. Süper food açıklanır her yıl, içinde ismini

duymadığımız yiyecekler olur ama hayır, benim üç nesil önce atalarım bunları yemiyorlardı. Eğer amacımız yaşamaksa hele bir de uzun ve kaliteli yaşamaksa Blue Zones denilen bölgede uzun yaşayan insanların, ada insanların ortak özellikleri; doğdukları coğrafyanın dışına çok çıkmamışlar; oradaki su ve topraktan yetişen ürünlerle beslenmişler. Benim atalarım üç nesil önce siyez buğdayı, karakılçık yedilerse benim toprağımdakini, Mezopotamya'dakini, Anadolu'dakini yedilerse benim onu yemem gerekir uzun ve sağlıklı yaşamak için. Bunun sürdürülebilirlikle şu açıdan da ilgisini görmek lazım o lüks zevkler açısından. Çünkü bir yiyecek ne kadar uzaktan geliyorsa ben uzun yaşayacağım diye makayı, maçayı, çiyayı Güney Amerika'dan, oradan, buradan gelmesine vesile oluyorsan o kadar karbon salınımı yaratıyorsun. Bu gelen şey hem senin cebine hem sağlığına zarar verir çünkü senin bağırsak mikrobiyotanın da buna alışık değil hem de çevreye zarar. O yüzden kendimizi iyi beslemekle gezegeni beslemek arasında hiçbir fark yok aslında."

Doç. Dr. Meral Kekeçoğlu;

"Eskiden arılara şeker verilmiyordu, arıları koyuyordunuz kovanına, hiç

bakmıyordunuz bile. Ve hatta balın en alasını alıyordunuz. Ama ne yazık ki günümüzde küresel ısınma, su kaynaklarının yok oluşu, bir sürü doğal afetler, yangınlar yüzünden artık arıları şekerle besler duruma geldi aracılarımız. İstiyorlar mı beslemeyi, tabii ki istemiyorlar, o da bir maliyet ama mecbur kalıyorlar. Tabii benim de burada bir sunumum var sunuma çok bağlı kalmadan hızlıca ilerleyeceğim ama aynı zamanda gözünüzü de doyuralım dedim. Arılar gerçekten çok güzel canlılar ve dünyanın en önemli canlısı seçilmiş durumda. Bakın, biz hep tüketen bir toplumuz dikkat ediyor musun, hep tüketiyoruz. İşte su kaynaklarını tüketmişiz,

gıdaları tüketiyoruz, her şeyi tüketmişiz. Öleceğiz dedi az önce hocam bize ama arılar ne yapıyor, hep üretiyor; bal üretiyor, propolis üretiyor, diğer arı ürünlerini üretiyor, üretiyor da üretiyor. Herhâlde dünyanın en büyük canlısı seçilmesinin nedenlerinden biri de bu.

Paris'in görüyorsunuz. Göbeğinde lüks otellerin tepesinde arıcılık yapıyorlar. Bizim de artık çocuklarda arı korkusunu yendirmemiz ve şehir arıcılığına geçmemizin zamanı geldi, eğer bitkisel kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak istiyorsak.

Yurt dışında bakın çevresel farkındalık amacıyla bunu video olarak göstermeyim, çevre binaların dış cephesine bu şekilde arıların yuva yapabileceği ve ev olarak kullanılabileceği malzemeler döşemek zorunlu hâle getirilmiş. Bizim ülkemizde de bu tür zorunluluklar veya çevre bilinci oluşturacak birtakım işler yapmamız gerekiyor. Kısacası, gıdanın geleceği bizim elimizde." dedi.

Selman Ayaz;

Tarım ve Orman Bakanlığı olarak hem gıda güvenliği hem gıda güvenliği konularında çalışmalar yapıldığı dile getiren Ayaz konuşmasına şu şekilde devam etti;

“Gıda güvenliği olmadan gıda güvenliğinden bahsetmemiz mümkün değil. Biraz da İlber hocamızın ve diğer katılımcıların açıklamalarına cevap niteliğinde olacak. Biz organik gıdayla beslenelim, diyoruz. Beslenelim, ama nasıl? Bütün dünya organik gıdayla beslenebilir mi? Dünyada organik üretim %1-2 civarında yani Türkiye ile benzer. Biz, ülke olarak 125 milyon ton bitkisel üretim gerçekleştiriyoruz. Yine İlber hocanın söylediği gibi keşke ihracat yapmasak. Dünyanın neredeyse bütün ülkelerine tarım ve gıda ürünleri ihraç ediyoruz, bu çok önemli. Tabii ki biz zaman zaman eğer ihtiyacımız varsa ihracatta kısıtlama yapıyoruz, orada bir sıkıntı yok. 209 ülkeye 2 bin çeşidin üzerinde tarım ve gıda ürünü ihraç ediyoruz.

Aslında güçlü bir altyapıya sahibiz. 41 tane kamu kontrol laboratuvarımız var, özel gıda kontrol laboratuvarları var, uluslararası standartlarda faaliyet gösteren laboratuvarlar bunlar. Bizim gıda güvenliği konusunda dediğim gibi kendi kendine yeter bir ülkeyiz. Gıda güvenliği konusunda ülkemizin dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Bunun dışında yine tüketici sağlığını daha üst düzeyde korumaya yönelik de birçok düzenleme yaptık. Hatta bazı düzenlemeleri Avrupa Birliğinden de önce yaptık; örneğin trans yağ. Trans yağda Dünya Sağlık Örgütü’nün öngördüğü şekilde %2’nin altına çektik ve Avrupa Birliğinden 4 ay önce çektik. Bu konuda bakanlık olarak her türlü çalışmayı yapıyoruz, tüketici taleplerini değerlendiriyoruz.”

Şekerin Geleceği Oturumu

Moderatörlüğünü Prof. Dr. Aydın Başbuğ’un yaptığı oturuma Av. Gökhan Candoğan, Gastroenterolog ve Hepatolog Prof. Dr. Metin Başaranoğlu, Seres Tarım Danışmanlık Kurucusu Aysin Ünal, ABH İcra Kurulu Üyesi ve Konya Şeker Genel Müdürü Kemal Ateş ve uzak-

Kristjan Bragason

tan video yoluyla ile EFFAT (Avrupa Gıda Tarım ve Turizm Sendikaları Federasyonu) Genel Sekreteri Kristjan Bragason katıldı.

EFFAT Genel Sekreteri Kristjan Bragason;

Dijitalleşme ve iklim değişikliğinin eşliğinde gıda ve şeker sektörünü değerlendirdiği video mesajından şunlara değindi;

“Dijitalleşme ve iklim değişikliğinin eşliğinde şeker sektörünün geleceğinden bahsetme şansı bulduğum için çok mutluyum. Ne yazık ki Türkiye’de bizzat aranızda olamadım ama bu kısa video mesajı ile size EFFAT ailemizin selamlarını iletiyorum. Son iki yıl tüm dünyayı test etti. COVID-19’un hem ciddi ekonomik ve sosyal etkileri oldu hem de bizi çalışma şekillerimizi yeniden değerlendirmeye zorladı. Pandemi başladığında, çalışanların sağlığını ve gelirlerini korumak için çalışma koşullarını pandemi düzenine uyarlamak gerekti.

Avrupa şeker endüstrisindeki sosyal ortaklar da hızla hareket etti ve bunun için yeni sağlık ve güvenlik protokolleri görüşmeye başladı. Gıda endüstrisi pandemi boyunca üretime devam etti ve sektördeki çalışanlar hastalık riskini bilerek her gün işe gitmeye devam etti.

Sektördeki çalışanlar, işlerine olağanüstü bir bağlılık ve tutku gösterdiler, saygı görmeyi hak ediyorlar.

AB, şeker kotalarının 2017’de sona ermesinden bu yana, Avrupa şeker sektörü sert bir geçiş ve konsolidasyon döneminden geçti. Daha düşük tüketim, Avrupa dışından gelen haksız rekabet ve düşük şeker fiyatları ile fabrikaların kapanmasına ve iş kayıplarına tanık olduk.

Zaten zor olan bu yoğun pazar durumuna ek olarak bir de pandemi eklendi. On beş yılda birçok fabrika kapandı ve 25 binden fazla iş kaybı yaşandı. Bu tesislerin geri dönmesi pek olası değil ve bu işler muhtemelen sonsuza kadar kaybedildi.

Şeker üretimi, enerji yoğun bir sektördür ve normal bir yılda enerji maliyeti üretim maliyetinin %20’sini oluşturur. Son 12 ayda, yeşil dönüşüm ve Ukrayna’daki trajik savaş nedeniyle enerji fiyatları da fırlayarak sektör için hâlihazırda mevcut olan zorluklara eklendi.

Yukarıda belirtilen zorluklarla başa çıkmak için Avrupa şeker sektöründe daha fazla dijitalleşme ve otomasyona doğru bir baskı yaşandı. Şirketler, rekabet edebilmek ve hayatta kalabilmek için yeni teknolojilere yatırım yapmaya başladı. Son yıllarda Avrupa Birliği ve birçok Avrupa hükümeti, iklim değişikliğiyle mücadele için iddialı hedefler belirlemiştir. Yeşil mutabakat, Fit for 55 ve Tarladan Çatala Stratejisi gibi çeşitli yeni politikalar gezegenimiz için önemlidir. EFFAT olarak biz de bu hedeflere katılıyoruz; ancak bu hedeflere ulaşmak büyük olasılıkla Avrupa şeker sektörü ve üyelerimiz için yıkıcı olacaktır.

Yeşil dönüşüm, sektörlerimizdeki çalışanlar için yeni bir tehdit olmamalı. Yeşil dönüşüme yönelik politikaların çoğu çalışanları ve sosyal koşulları dikkate almadan hazırlanıyor. Bu nedenle dijital ve yeşil dönüşümü yö-

netmek EFFAT için acil bir önceliktir, çünkü her iki geçiş de sektörlerimizdeki çalışanlar için riskler ve fırsatlar yaratmaktadır. Ayrıca işçilerin katılımı olmayan hiçbir geçiş adil değildir.

Sektörün potansiyellerini optimize etmek istiyorsak, yeni beceriler geliştirmeye odaklanmalıyız. İş gücü, ürün yeniliği, yeni teknoloji ve iklim gereksinimleri ile başa çıkmak için birçok alanda hâlihazırda olan becerilerimizi daha da geliştirmemiz ve bunlara ek olarak yeni beceriler edinmemiz gerekiyor. Yine de sadece becerilere odaklanmak yeterli değil, başka önlemlere de ihtiyaç var. Avrupa şeker sektörünün desteğe ve bazı büyük çok uluslu şirketlerden perakendecilerden ve kötü ticaret anlaşmalarından korunmaya ihtiyacı var. Değer zincirindeki en hassas aktörleri etkileyen rekabet dengesizlikleri ve çarpıklığıyla mücadele etmek de çok önemli.

EFFAT ayrıca gelecekteki serbest ticaret anlaşmalarının Avrupa gıda ve içecek endüstrisini desteklemesi gerektiğine inanıyor. Avrupa sendikal hareketi, Avrupa'ya ithal edilen ürünlerin sosyal emeksel ve çevresel olarak Avrupalı üreticilerden beklenenlerle aynı standartlara tabi olmasını talep etmelidir. Sosyal ortaklar olarak bizler, sektörü korumak ve hâlihazırda mevcut iş gücü için kariyer yolları net olan iyi, istikrarlı ve çekici işler yaratmaya devam etmek için birlikte çalışmalıyız. EFFAT için yaratılan işlerin kalitesi gerçekten çok önemli. Elbette dijital ve çevresel dönüşümün üyelerimiz için yıkıcı ve zorlayıcı olabileceğini kabul ediyoruz. Ancak üyelerimiz üzerindeki etkiyi en aza indirmeye odaklanmalı; sosyal diyalog ve karşılıklı anlaşma yoluyla bu sektörün geleceğini şekillendirmeliyiz. Ancak o zaman çalışanlar ve ekonomi için gerçek anlamda yenilikçi, rekabetçi ve sürdürülebilir bir Avrupa Şeker Endüstrisi yaratabiliriz."

Aydın Başbuğ

Prof. Dr. Aydın Başbuğ;

"Avrupa Gıda Tarım ve Turizm Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri Kristijan Bragason bu sunumundan dolayı şu sonuca da varıyoruz; sendikalar artık günümüzde sadece çalışanlarıyla ilgili değil sektörlerinin bütün sorunlarıyla ilgileniyorlar, bunu görüyoruz. Aslında biz ŞEKER-İŞ tecrübesiyle uzun yıllardır yaşıyoruz. Artık toplum yararına, toplumun menfaatine yönelik hareket etmek, kendi çıkarı kadar toplumun çıkarını sektörün çıkarını korumak ki bunu ŞEKER-İŞ örneğinde gördük. Bu nedenle ŞEKER-İŞ Sendikası değerli yöneticilerine teşekkür ederiz çünkü şeker fabrikaları şeker üretimi başta olmak üzere Türkiye sendikaya, Türk çiftçisi de aynı zamanda sendikaya çok şey borçludur. Bu sektör değişimiyle beraber gıdanın bütün dallarında ortaya çıkacak, sadece çalışanlar değil aynı zamanda tüketicilerin de haklarını, sağlığını da bu anlamda ön plana çıkararak başarılı örnekler ortaya koyuyor. Bu örneklerin ortaya çıkarılmasında önemli bir katkısı olan konuşmacılarımızdan birisi Avukat Gökhan Candoğan'dır. İşin hukuki yönünü takip edebilmek için önce sektörü de bilmek gerekir. Siz, şeker üretimini, şeker üretim sürecini bilmeden bununla ilgili hukuksal mücadeleyi veremezsiniz. Yine çevre, iklim değişikliğini bilmeden mücadele vere-

mezsiniz. Bu hukukçu kimliğinin yanında biraz da fedakârlık gerektiren bir durumdur, buna yürekten inancaksınız ki siz buna mücadeleye katılacaksınız. Bu bakımdan Gökhan Bey'i hem şeker, şeker sektörüne, şeker fabrikalarına, üreticiye gönül vermiş, yıllarca bu şekilde mücadele etmiş, uzun yıllardır kendisiyle hukukumuz olduğundan dolayı çevreyle ilgili aşırı hassas olduğunu ve bununla ilgili hukuki mücadelelerde, birçok davalarda gönüllü olarak yer aldığını görüyoruz. Bu bağlamda çevre, iklim değişikliğinin ve bunun şeker üretimi, şeker pancarı bakımından yeri nedir konusunda bilgi verirseniz memnun olurum."

Gökhan Candoğan;

Şeker-İş Sendikasının özellikle kendi üretim alanını çevre sorunu, iklim değişikliği kapsamında ele alması çok cesurca bir davranış olduğunu belirten Candoğan;

"Olası bir iklim değişikliğinin şeker üretiminde Türkiye'de ne anlama gelebileceği konusunda kısa bir sunum yapmak istiyorum. Bu harita bizim Türkiye'de şeker fabrikalarının yerlerini gösteren harita. 15 Türk-Şeker, 12 tane özel sektör, 6 tane de Panko olmak üzere toplam 33 fabrikamız var. Bunların dağılımına dikkat ederseniz İç Anadolu Bölgesinde bir yoğunlaşma oldu-

Gökhan Candoğan

ğunu görebiliriz. İklim koşulları ve topografya itibarıyla İç Anadolu Bölgesi Türkiye’de şeker üretiminde gerçekten çok kayda değer bir paya sahip. İç Anadolu Bölgesinde 10’un üzerinde fabrika var ve bu fabrikaların ürettiği şeker üretimindeki payı 2017 verilerine göre %70. Dolayısıyla şeker üretiminin büyük çoğunluğu o bölgede yapılıyor.

Türkiye’de 25 tane akarsu havzası var, bu havzaların 4 tanesi İç Anadolu Bölgesinde ve bunlardan da en önemlisi Konya Kapalı Havzası. Bu havza bizim için de çok önemli çünkü bu sınırları gösterilen Konya Kapalı Havzası’nda 6 tane şeker fabrikası var. Bunlar; Ilgın, Çumra, Ereğli, Bor, Aksaray şeker fabrikaları. Konya da var içerisinde toplam 6 tane şeker fabrikası ve bunlar özellikle yüksek kapasitesi olan şeker fabrikaları. Bu Konya Kapalı Havzası’nı seçme sebebim şu; geçen yıl sabah oturumunda eski bakan da açıklama yaptı Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir iklim komisyonu oluşturuldu o iklim komisyonunda özellikle kamu kurumlarının büyük bir çoğunluğu gelip sunumlar yaptılar, iklim değişikliği Türkiye’yi nasıl etkileyecek diye. Orada kayda değer ve bizi çok yakından ilgilendiren

sunumlar vardı. Bu veriler, bundan sonraki 3-4 slayt o verilerle ilgili. Kapalı su havzalarına akarsu havzalarına bakıldığında çeşitli iklim projeksiyonlarında ısı değişikliği ve yağış değişikliği dikkate alınarak yapılan projeksiyonlardan ortaya çıkan net bir tablo var, bu da iklim değişikliğinin Türkiye’de en çok Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesini etkileyeceği ve özellikle Konya Kapalı Havzası’nda çok ciddi bir yağış azalması ve su potansiyelinde, su varlığında azalma bekleniyor, bütün olası senaryoların içerisinde.

Burada, belli bölgelerde, Karadeniz’in doğusunda ortalama yağışlarda artış bekleniyor ama onun dışında özellikle Ege Bölgesinde ve Konya Bölgesinde Konya Kapalı Havzalarında su açığının olacağı bizzat kamu tarafından Meclisteki komisyona aktarılan bilgilerden birisi. Yine bu senaryoların devamında bu yağış azalması sebebiyle ki bu konuya 1000 sayfalık Meclis Araştırma Komisyonu Raporunda detaylı bir şekilde yer verilmiş.

Konya Kapalı Havzası’nda yer alan bütün göl ve sulak alanlarda doğal hayatın sürdürülebilmesi, ekosistemin yeniden kazandırılabilmesi ve yuta kalanların canlandırılması için

su kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması gerekiyor şeklinde bir tespit var raporda. Havzada aşırı su tüketen şekerpancarı, mısır gibi ürünlerin ekiminden kaçınılmalıdır tespiti var. Konya Kapalı Havzasında şu anda bile su açığı var ve bu su açığını gidermek için başka bir havzadan Göksu Havzası’ndan buraya su nakli çalışmaları epey bir zamandır devam ediyor, belki başladı başlamak üzere. Başka bir su havzasından Konya Havzası’na su taşıyıp Konya’nın açığını gidermek istiyor, bir çözüm olarak devletimiz. Ancak komisyon raporlarında da yer aldığı üzere bir havzadan başka bir havzaya su naklinin de uzun vadeli ve gerçekçi bir çözüm olmayacağı yönünde tespitler var.

Yine komisyon üyesi milletvekili Nevzat Ceylan’ın bir açıklaması var. Konya Havzası ile ilgili yeraltı su kaynaklarının her yıl 2,5 metre daha aşağı gitmek zorunda olduğuna dair bir tespiti söz konusu. Ürün deseninde değişikliğe geçilmeden sonra Konya Kapalı Havzası’nda su sorununu çözemeyiz şeklinde bir cümlesi oldu.

Bir başka profesörümüz ise artık bu da gündeme gelmeye başladı; suya göre tarım. Su bulunan bölgelerde

sulu tarım, su olmayan bölgelerde ise kuru tarıma geçmek zorundayız, bunu yapmadıktan sonra kalıcı bir çözüme ulaşmamız mümkün değil, dendi. Asıl önemlisi de önemlisi burada bir başka milletvekili ki bu da İktidar Partisi Milletvekilidir, Konya ile ilgili bilgiler verdikten sonra bu bölgede çiftçilere verilen desteklerin az su tüketen bitkileri yetiştirilen üreticilere verilmesi gerekir, çok su tüketen bitki grubunda yer alan şeker pancarının işlenmesi için kurulan şeker fabrikalarının başka yere kaydırılması gerekiyor, dedi. Şimdi bu cümle, raporda yer alan bu tespit ve bu tespiti götüren bütün bilimsel veriler önümüzdeki süreçte çok da uzak olmayan bir süreçte Konya Kapalı Havzası'nda su açığının daha da artacağını ve sulu tarım ürünü olan çok su gerektiren şeker pancarı üretimi noktasında çok ciddi sıkıntılar yaşanacağını Meclis bu araştırma raporuyla tespit etmiş durumda. Bu bölgede 6 tane yüksek kapasiteli şeker fabrikamız var ama ne yazık ki şu anda bile havzada su açığı var. Dolayısıyla burada ilk defa dillendirildi, bu bölgede bulunan şeker fabrikalarının önümüzdeki dönemde akıbetinin ne olacağı şu anda belirsiz durumda ama bunun sürdürüle-meyecek durumda olduğunu bizzat devlet kendisi kabul etmiş durumda.

Geçen hafta çıkmış bir haber, Akdeniz'e akan 70 milyon metreküp su bulunduğunu ve bunun Konya Ovası'na aktaracağız şeklinde bir açıklama oldu DSİ Genel Müdürünün. 70 milyon metreküp su zaten yetersiz bir kaynaktır o bölgenin toplam su tüketimini dikkate aldığınızda. Bir de tabii ki bu şekilde bir yaklaşım su döngüsünü dikkate almaksızın burada boşa akan bir sudan bahsediliyor. Dünya ekosistemi içerisinde hiçbir doğal varlık boşa hareket etmez, denize akan su deniz ekosistemini besler, oradan su döngüsü içerisinde buharlaşır, yağmur olarak geri döner. Eğer siz su döngüsünü bir yerde kesecek olursanız

ne yaparsanız yapın taşıma suyla değirmen döndüremiyorsunuz.

İç Anadolu Bölgesi ve özellikle Konya Kapalı Havzasında yakın zamanda çok ciddi bir şekilde başta şeker pancarı olmak üzere yoğun su kullanımını gerektirir bitkisel üretimin sonlanması ihtimali söz konusu. Sektör olarak bu noktada o bölgenin önemini belirttim İç Anadolu Bölgesi toplamı %70 şeker pancarı ve şeker üretimini sağlayan bölgedir. Bu bölgede şeker üretimi bir şekilde aksayacak olursa eğer Türkiye'nin kendi şeker ihtiyacını kendi üretiminden sağlaması konusunda zorlanacağınız demektir. Bu durum çalışanlar açısından ne anlama geliyor? EFFAT Genel Sekreterinin söylediği gibi biz özeleştirmelerden sonra doğru yapılmayan özeleştirmelerle bazı şeker fabrikalarının kapanabileceğini söylemiştik ama iklim değişikliği olgusu ki bu kaçınılmaz olan veriler bazı şeker fabrikalarının da daha başka sebeplerle kapanabileceği yönünde bir durumu karşınıza çıkarıyor.

Peki, ne yapabiliriz? Çalışanların bu işin içinde mutlaka olması gerekir. Çünkü doğrudan olumsuz sonuçlarını yaşayacak olan kesim çalışanlardır. EFFAT Genel Sekreterinin bahsettiği gibi Avrupa Birliği'ndeki çevre politikalarının dahi çalışanların durumunu ve sosyal yapılarını gözetmeden yapılması da ciddi sıkıntılar yaratıyor. Devlet, kamu şirketleri, özel şirketler, çalışanlar, bu alanda çalışan STK'lar, zaten Konya'da ciddi çalışmalar yapan Tarım Üniversitesi ve farklı üniversitelerde konunun uzmanı akademisyenlerle bir araya gelip bu meseleyi ciddi bir şekilde varlık sorunu olarak görüp ne yapılabileceği hakkında çareler üretmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Kapsamlı bir eylem planı hazırlanması gerekiyor. Daha somut bir örnek vereyim; Türkiye'de son yıllarda şeker üretilen alan sayısı artmakla birlikte üretilen şeker miktarında değişiklikler göze çarpmakta-

dır. Çünkü şeker verimini arttırma yönünde çalışmalar var tohumun ıslahı temelinde. Şeker Kurumu gibi bir kurumumuz vardı ne yazık ki kapatıldı ve şu anda şeker dairesine dönüşmüş durumda. Hiçbir ihtiyaca karşılık vermediğini sektör olarak herhâlde herkes rahatlıkla söyleyebilir. Bu anlamda bağımsız karar alma yetkisine sahip bir Şeker Kurumunun yeniden ihdas edilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Şeker fabrikalarının iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle mücadele konusunda çok daha ciddi ve somut adımlar atması gerekiyor ki burada çalışanlarla iş birliği içerisinde bunun yapılması çok daha önemli.

PANKO, bu anlamda olumlu çalışmaları olan bir birlik. Konya Bölgesinde ağaçlandırma, orman varlığının arttırılması, damlama sulama teşviki konusunda güzel çalışmaları var ama bütün fabrikaların ve fabrika sahiplerinin artık bunun kendileri için bir varlık meselesi olduğunu görmeleri ve daha ciddi adımlar atmaları gerektiğini düşünüyorum.

Bir de burada kamu şirketi olarak 15 tane kalan Türk-Şeker'e ait fabrikaları üzerinden Türk-Şekerin de bu tür yeni meselelerle ilgili bağımsız ve etkili karar alabilecek bir yapıya kavuşturulması bizim için bir zorunluluktur. Bu ne açıdan önemli; biz ilk defa son toplu sözleşme zamanında çevreyle ilgili hükümler koymak istedik ancak ne yazık ki Türk-Şekerin bu anlamda bile irade sergileyememesi sebebiyle bu hükümlerin hiçbirisini yaşama geçiremedi. Türk-Şekerin de daha bağımsız karar alma noktasına gelmesi çözüm anlamında yol açacaktır diye düşünüyorum."

Prof. Dr. Aydın Başbuğ;

"Ben normalde buradaki sıralamayı takip etmek istiyorum ama konu Konya Havzası'yla ilgili olunca da Konya-Şeker'in yöneticisi olarak Kemal Ateş Bey genel müdürü ve Anadolu Birlik Holding'in icra kurulu üye-

si olarak aramızda bulunduğu için konuyu bağlantılı olarak kendisine söz vermek istiyorum, çünkü sorun oradan çıktı büyük ölçüde. Biz, Konya-Şeker bağlamında özellikle iyi bir marka konumuna gelen Torku'yla iftihar ediyoruz, gurur duyuyoruz yaptığı faaliyetlerle. Bu zamana kadar çevre konusunda güzel örnekler verdiler. Üreticilerin ve kooperatiflerin geleceği bakımından da Konya-Şeker önemli bir göstergesi. Yani sizin başarınız aynı zamanda üretici çiftçinin kooperatifleşerek sanayileşmesi ve zenginleşmesi için de bir başarı olacak. Başarısızlığınız da maalesef kooperatiflerin başarısızlığı olacak. Konya-Şekeri üretim alanında özellikle tehdit eden küresel bu iklim değişikliği bağlamında ve buna bağlı bundan sonra çiftçi üretiminde kooperatiflerin şeker üretimindeki yeri nedir, önemi nedir bu konulara değinirseniz?"

Kemal Ateş;

Ülkemizde, önümüzdeki sezon için yaklaşık 3 milyon dekar pancar arazide 2 milyon 750 bin ton şeker üretimi planlandığını dile getiren Ateş;

"Toplamda 20 milyon ton pancardan da bu üretim gerçekleştirilecektir. 33 şeker fabrikası var. 15 adet devlette, 12 adet özel ve 6 adet de kooperatif fabrikaları olmak üzere. Kooperatiflerin şeker pancarı tarımı ve şeker sektörü için hayati öneme sahip olduğunu burada belirtmek istiyorum. Şeker pancarı üretimi ülkemizde tamamen pancar kooperatifleri aracılığıyla münavi ve sözleşmeli tarım vasıtasıyla yapılmaktadır. Burada münavebe de toprağımızı korumak, suyumuzu korumak, sözleşmeli tarımda da çiftçimizi ve çiftçimizin sahadaki tarladaki ürünlerini korumaktır amaç. Tabii burada kooperatiflerimizin çiftçilere verdiği destekler de var. Bu destekleri şöyle sıralayabiliriz; tohumdan gübresine, zira ilacından zirai aletlerine, motora kadar birçok üründe uygun fiyatlarla destek sağlamaktadır.

Kemal Ateş

Türkiye'de 31 tane kooperatifimiz ve yaklaşık 1,5 milyon aktif üyesi vardır. Bu aktif üyelerin birlikteliğinden verdiği güçle Türkiye'de ülke tarımında kooperatifçilik büyük bir katkı sağlamaktadır. Tabii bu katkıyı sağlarken de devletten herhangi bir destek almadan, tamamen kendi sermayesiyle, öz kaynaklarıyla bu icraatı gerçekleştirmektedir.

Kooperatifler ülkemizde sadece şeker sektörünün güvencesi değil aynı zamanda güvenli gıdanın, tarladaki üretimin, çiftçinin de güvencesi hâline gelmiştir. Burada güvence derken özellikle kooperatif şirketi olan Konya-Şeker'e de değinmek istiyorum. Şirketimizin kurduğu fabrikalardan örnek sayabilirsek burada patates, yağ, yem, un, bulgur, et-süt tesisleri gibi tesislerde işletmelerde sadece şeker açısından değil ülkemizin güvenli gıda için de bir güvence olmayı başarmıştır. Bunun yanında pandemi sürecinden sonra ülkemizdeki bir alkol dezenfektan alkol ihtiyacı doğmuştur, burada biyoetanol fabrikamızla ülkenin ihtiyacının büyük bir kısmını dezenfektan olarak kullanılmak üzere karşılamış bulunmaktayız.

Kooperatifler, şeker pancarı tarımının ve gıdanın geleceği olarak düşünüyoruz. Neticede şunu da söyleyebiliriz; özelde Konya-Şeker ve

genelde pancar ekicileri kooperatifi ülkemizin tarım ve gıdanın geleceği açısından büyük tecrübeleri sunmuştur ve büyük önem arz etmektedir. Üstadın da söylediği gibi tabii Konya Havzası'nda su problemi vardır, üzerinde büyük çalışmalar yapılması gerekli şart biz de bu çalışmalara hız veriyoruz, biz de çalışıyoruz bunun üzerinde. Pancarın, pancar tarımının sürdürülebilirliği için şirket olarak pancar ekicileri kooperatifleri olarak elimizden gelen bütün çalışmaları fedakârlıkla yapmaya çalışıyoruz. Ben burada sözlerimi fazla uzatmıyorum bu çalıştayda emeği geçen ŞEKER-İŞ Sendikasına ve değerli başkanımıza teşekkürler ediyorum." diye konuştu.

Prof. Dr. Aydın Başbuğ;

Burada şunu da unutmayalım, şeker fabrikasında sadece şeker üretilmiyor, sadece ürün olarak şeker çıkmıyor, şekerin dışında birçok kimyasallar, yan ürünler; yem, küspe, biyoetanol gibi. Hele biyoetanol bambaşka bir konu. Brezilya, bu şekerden ürettiği biyoetanolum üçte ikisini Amerika Birleşik Devletleri'ne satıyor ve bir dönem neredeyse dış borçlarının tamamını bu biyoetanolden dolayı yakıt yani petrol karıştırılan yakıt. Biz bunları aslında Aysin Hanım'dan öğrendik. Yani neler; hangi ürünler, hangi kimyasallar, tıptan sağlık alanından tutun enerjiye kadar birçok alanda üretiliyor. Şeker fabrikası da basit bir fabrika değil maalesef sektörün içerisinde olmayan fabrikaları gezmeyen yanlış biliyor, sadece burada şeker üretiliyor, basit bir gıda ürünü üretildiğini zannediyor. Ne kadar zor koşullar altında çalışıldığı görülüyor. Yine çiftçi bakımından da pancar çevre dostudur, bir dönüm pancarın ürettiği, atmosfere kattığı oksijen yine bir dönüm pancar, 3,5 dönüm çam ormanının kattığı oksijene denk geliyor. Yani anlatılması güç diye düşünüyorum.

Prof. Dr. Metin Başaranoğlu;

Bir tıp profesörü ve gastroenteroloji hepatoloji uzmanı olduğunu belirten Başaranoğlu sözlerine şu şekilde devam etti;

“Bizim kendi klinik pratiğimizde gördüğümüz karaciğer bozukluğunun en sık sebebi şu an dünyada yağlı karaciğer hastalığı. Batılı ülkelerde tabii alkol başı çekiyor ama ülkemizde alkol tüketimi az olduğu için nihayetinde şu anda dünyada da artık ikinci sıraya yükseldi. Karaciğer enzim yüksekliği ve karaciğer bozukluğu ultrason yaptığımızda karaciğerin parlak görülerek ifade edildiği yağlı karaciğerin en sık sebebi metabolik yağlanma yani obezite aşırı kilolu olma hâli. Bugün Türkiye’de de sokaktan 3 kişiyi çevirin, ultrasona koyun, birinde yağlanma vardır. Zaten ikisi de ya over-weight aşırı kiloludur ya da obezite.

Kitabım, yağlı karaciğer iltihabının patofizyolojisini anlatıyor. Patofizyoloji dediğimiz şey esasen şişmanlık ve aşırı kilolu olmayı nasıl öğrettiğimizdi. Tabii ki tıp profesörü olarak sadece para kazanmayacağız, Fransızların özellikle üzerinde durduğu bir şey var. İlber hocam bunu daha iyi izah ederdi. Benim gözlemim şu; bilim insanları bir yere kadar bilim üretirler ondan sonra tıbbi topluma faydaya dönüştürmeleri gerekir. İşte ben onu amaçladım, o yüzden de o kitaplarımdan sonra Türkiye’ye döndüğümde şu ilk önce karaciğerimizin früktoz şurubundan neden korunmalıyız adlı toplum sağlığı kitabını çıkarttım. 2017’de daha sonradan da onun kapağı daha okunur olsun diye “Yalancı Şeker” diye değiştirdik. Çünkü bu saate kadar herkes pancar şekerinin zaten ne kadar olduğunu hepimiz biliyorsunuz. Türkiye’de üretilmediği için şeker kamışı da yurt dışında üretiliyor, onun da faydalı olduğunu biliyoruz ama mısır şurubunun ne olduğunu kimse anlatmadı şu dakikaya kadar. Çok bariz bir şekilde kötüdür, öcüdür, obezite nedenidir, sıhatsiz-

dir dendi ama ne olduğu söylenmedi. Şimdi bunu anlatacağım.

Basit bir giriş yapayım, sonra direkt konuma atlayacağım. İlk insanoğlunun tarihine, insanın, daha doğrusu oğlu demeyelim çünkü yanlış oluyor, insanın evrimine tarihine baktığımızda ki burada evrimden kastım tabii evrim teorisi falan değil. İnsanoğlu, ilk insanlar avcıydı. Neydi yani? Koşardı, avlanırdı, giderdi avını bulurdu, yakalardı, buldukça yerdı bulamazsa yiyemez, aç kalırdı. O zamanlar insanlığın tarihine baktığımızda marketler yoktu, marketlerde bu kadar dolu yiyecek içecek de yoktu, market rafı tipiktir çünkü market raflarındaki ürünlerin %95’inde maalesef mısır şurubu içerir, bu yüzden market rafını gösterdim. Yine insanoğlunun insanlık tarihine baktığımızda aşırı şekerli yağlı besinler ilk zamanlarda yoktu. Aktif olan bir insanlık vardı hem de daha doğal ürünler vardı, artificial ürünler yoktu. O yüzden de tabii insanoğlunun sağlıklı sıhhatli ömrü vardı fakat bulaşıcı hastalıklar nedeniyle de ömür süresi kısaydı ama bugünkü gibi de yaş 70’ler, 80’ler, 90’ları kronik hastalıklarla birlikte ilaçlar hasını diyabet, hipertansiyon, obezite ve bunun nedeni olan kanserler, inmeler, kalp krizlerini yaşamıyordu. Ruhsal sağlığı da yerindeydi. Günümüzde ne oldu, bu tipik bir Amerikan slaydı, bakın se-

danter yaşam sürüyoruz günümüzde elimizi uzattığımızda hemen bol karbonatlı, bol yağlı ve bol şekerli içeceklere hemencecik ulaşabiliyoruz. Bu da aşırı kilolu olma ve obeziteyi yaratıyor. Benden önceki değerli konuşmacılar da çocukların 1/3’ünün obezite olduğunu söyledi. Sebebi işte bu, sedanter yaşam ve çok rahat bir şekilde aşırı kalorili ve sağlıksız gıdaya ulaşabilmemiz.

2002 yılında Dünya Sağlık Örgütü obeziteyi bir pandemi, epidemi olarak ilan etti. Esasen epidemi, pandemi nedir? Bunlar birer hastalıktır ve CDC dediğimiz Amerika Atlanta’da merkezi bulunan Hastalık Kontrol Merkezi takip eder ama o kadar çok oldu ki obezitenin sıklığı tüm dünyada maalesef CDC de bunu bir pandemi epidemi olarak bir bulaşıcı hastalık diye tarif etti.

Burada aşırı kilolu olma ve obeziteyle kanser ilişkisini görüyorsunuz. Özellikle erkeklerde, benim branşım gereği her gün neredeyse bir iki tane görüyorum. Özofagus kanseri, pankreas ve kolon kolorektal kanserler sık. Aşırı kilolu olmayla alakalı kadınlarda endometriyum kanseri, özofagus kanseri ve rahim kanserini biz obezlerde aşırı kilolularda sık görüyoruz.

Peki, bu obezitenin sebebi ne? Mısır şurubu niye kötü? İşte bu slayt onu gösteriyor. Çoğunlukla itiraz ediliyor, televizyon programlarında da özellikle diğer taraf konuştuğu zaman nasıl bir ilişki ilinti kuruyorsunuz diye, grafik bunu gösteriyor esasen.

Früktoz şurubu dediğimiz mısır şurubu doğada bulunmaz, enzimatik reaksiyonlarla tüplerde üretilir. Bunun benzeri ...eritmiş olan margarindir. Margarinde ne var, trans yağ var. Trans yağ da tüplerde elde edildi ve enzimatik reaksiyonlarla elde edilen bir ürün doğada bulunmaz. Trans yağ için ne diyoruz? Kötü. Bu ülke yıllarca margarin kullandı değil mi? Oysa zeytinyağı kullanmalıydı. Trans yağ, kalp damar hastalık ve

serebrovasküler hastalık riskini artırdı dedik. Bu bilgiye herkes sahip. İşte früktoz şurubu da benzer bir şekilde yine tüplerde elde edildi. Ne hikmetse 1945'te atom bombasını yiyen Japonya bunun tekniğini buldu ve 1950'lerde 1960'larda bunu Amerika'ya transfer etti. Amerika da bunu markette kullanmayı keşfetti ve biz bugün bunu Amerika'ya borçluyuz. Amerika bu mısır şurubunu aldı, fabrikalarda tonlarca üretti, sonradan da bunu üretime sundu. Nasıl sundu? Dışarıda yemek yemeği teşvik etti McDonald'ları çıkarttı hem de bazı meşrubatların içerisine koydu ve böylece tüketimi yıllar içerisinde arttı. Bu temel ...şunu söylüyor; bakın 1960'larda henüz früktoz şurubu tüketimi belli belirsiz. 1970'lerde Amerika piyasaya marketingi sokuyor, mısır şurubunu özellikle meşrubat tatlandırılmış gazlı içeceklerde %55 oranında kullanıyor yani mısır şurubunu. %45 oranında da glikoz kullanıyor ve mısır şurubunun tüketimi ve yurt dışına satışıyla birlikte tüm dünyada obezite de bakın neredeyse bir paralel çizgi giderken 1975'ten sonra bunun bir kümülatif yansıması ola-

cak. Önce tüketeceksiniz, biraz kilo alacaksınız ama obezite body mass index in 30'un üstüne çıkması demek ya over-weighti burada kastetmiyoruz bir ...30'un üstüne çıkması zaman alacak ve nihayet 1980'lerden sonra obezite ve high-fructose şurup tüketimi yani mısır şurubu tüketimi el ele zirve yapmaya başladılar. Bu tüketim arttıkça obezite de artmaya başladı. Bu bizim elimizdeki en güçlü kanıt.

Peki, diyeceksiniz ki nasıl oluyor da mısır şurubu glikoz şurubundan farklı veya pancarda niye farklı. Bakın, temel olay ilk önce bu bir tüpte üretilmiş madde yani doğada yok, aynı trans yağ gibi. High-fructose şurubu yani meyve früktozundan farkı.

Glikoz ve früktozun metabolizmasını size burada gösteriyorum. Fructose karaciğere gittiği zaman basitçe %95'i trigliseride yani yağa dönüşüyor. Oysa glikoz karaciğere gittiği zaman ya kullanılıyor ya da glikojene dönüşüyor. Früktoz %95 trigliseride yağa dönüşüyor karaciğerde, sonra kan yoluyla vücudunuza gidiyor. Belinizde, kalçanızda birikiyor, yakılmıyor ilk başta. Oysa glikoz

vücuda girdiği zaman çoğunlukla karaciğerde ve diğer organlarda yakılıyor. Beynin tek yakabildiği şeker glikozdur, früktozu yakamaz. Onu da düşünün. Glikozu yakıyor, glikojen olarak depoluyor. Aradaki fark çok basit değil mi, biri yağ oluyor %95, diğeri ise yakılıyor; bu kadar net. Bu yüzden işte high-fructose şurup tehlikeli. Lütfen kavram karmaşası olmasın. Televizyona çıkanlar bazı bilim adamları da söylüyor glikoz şurubu değil bu, bu mısır şurubu. Bu früktoz. Früktoz eşittir bakın ...ya-zıyor. Yani karaciğerde bu gliserolle birleşir üç tane molekülünün trigliseride dönüşür, trigliseride de yağ damlacığı olarak karaciğerde birikip nihayetinde bana hastalar siroz olarak gelirler ya da inme geçirilerek kalp krizi geçirirler. Ama glikoz öyle değil, bakın glikojene dönüşüyor ya da yakılıyor. TCA ...gidip yakılıyor. Olayın temeli bu, farklı olması.

Bu ise tipik olarak ne yemeliyiz, ne içmeliyiz anlattığım şey. Bugün Akdeniz diyetini herkes önerdi. Tek söylemek istediğim şu; organik aramayın. Pazarda var ya bildiğiniz pazarda pazar tezgâhlarının üzerinde

çünkü oradaki tabir tezgâh, tezgâhın üzerinde ne varsa onu tüketin. Hani bu organikmiş, inorganikmiş veya hut da mevsiminde değilmiş! Canınız çekiyorsa tüketin. Tabii ki hani öbür türlü organik olanı tercih ederiz ama ne dedi değerli konuşmacılar organik ürünlerin organik olmayanlara oranı %1. Size tavsiyem, kabul buyurursanız arz etmek istediğim; pazar tezgâhında satılanları tüketin, market raflarından uzak durun. Bunu çocuğunuza da lütfen aynı şekilde anlatın çünkü market raflarındaki ürünlerin %95'inde mutlaka früktoz şurubu var. Bunu tüketmeye gayret edin çünkü tüketirseniz ben neredeyse her gün bir-iki tane kolon kanserine, haftada bir iki tane de pankreas kanserine tanı koyuyorum. Bana görüntülerle geliyor, emarla btlerle ya da endoskopi kolonoskopi yapıyorum, kalınbağırsak kanserine teşhis koyuyorum. Kalın bağırsak kanserinin sebebi aşırı et yemeyin deniyor, işlenmiş gıda tüketmeyin deniyor, katkı maddesi tüketmeyin deniyor ama bunların yanı sıra en önemli sebeplerden biri de obez olmayın, çünkü bugün

dünya biliyor ki üçte biri kadar kanserleri kadınlar için meme kanseri, endometriyum kanseri ve özofagus kanseri dedim. Erkekler için de kolon kanseri dedim farkındaysanız. Karaciğer kanseri, pankreas kanseri, yemek borusu kanseri. İşte bunların belli başlı sebebi üçte biri gıdalarla önlenabilir. Siz eğer mısır şurubunu fazla tüketirseniz, doymuş yağ fazla alırsanız aşırı kilo alıyorsunuz obez oluyorsunuz ve kanser sebepleri içerisinde üçte birlik gruba yakalanıyorsunuz. Oysa daha sağlıklı beslenirseniz bunlardan korunabiliyorsunuz.”

Prof. Dr. Aydın Başbuğ;

Burada şunu görüyoruz; früktoz ve glikoz kamuoyunda maalesef her ikisi de aynı şeker olarak biliniyor. Vücudumuzun enerjiye ihtiyacı var, bu enerjiyi bir yerden almamız gerekiyor, bu bakımdan glikoz ürünlerin önemli olduğunu, asıl früktozun bizim biyokimyamıza uygun olmadığı konusuna özellikle değindi hocam. Aslında bu konunun daha çok izah edilmesi, sizin gibi değerli bilim adamlarına daha çok kamuoyunda yer verilmesi gerekiyor. Maalesef

şeker adı altında früktoz eleştirilmiyor früktoz üreticileri eleştirilmiyor, bundan yine doğal şeker üreten üreticiler zarar görüyor. Sendika olarak belki bundan sonra bunun özellikle ön plana çıkarılması gerektiği sonucu çıkıyor burada.

Şimdi Aysın Hanım'a söz vereceğim. Aysın Hanım, şeker sanayi, şeker sektörü konusunda Türkiye'de belki sayılı birkaç kişiden birisi. Aslında tek kişi diyeceğim çünkü yıllardır bu konuda bilgi birikimiyle sektöre ne kadar hâkim olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda Seres Tarım Danışmanlık'ın da kurucusu Aysın Ünal Hanımefendi. Şekerin Türkiye'de stratejik bir ürün olarak mevcut durumu ve geleceğini sizlerden istihram ediyoruz?

Aysın Ünal;

Hem Kamuda hemde kooperatif fabrikalarında çalışmış bir uzman olduğunu dile getiren Ünal sözlerine şu şekilde devam etti;

“Tabii ki tüm verileri, dünyayı izleyerek ve analiz yaparak. Bu analizler de uzun yıllara dayanıyor. Hammad-

de tedariki "arz güvenliği" nin ve sürdürülebilirliğin olmazsa olmazıdır. Bugün maalesef, pancar çiftçisinin giderek ekime ilgisinin azaldığını gözlemliyoruz ve bu sektör için tehlikeli bir işaret. Tarla tarafında; gübre, ilaç, enerji maliyetlerindeki artışlar nedeniyle, pancar çiftçisinin ekim kararı vermesi ancak tatminkâr bir alım fiyatı ve güçlü bir destekleme politikası ile doğrudan ilişkili. Bir önceki yıla göre % 140'a varan artışla açıklanan alım fiyatına rağmen pancar çiftçisinin halen bazı tereddütleri olduğu anlaşılıyor. Burada pancar çiftçisi için önemli olan, öngörülemez girdi fiyatları karşısında açıklanan fiyatın yeterli olup olmayacağı ve alternatif üründen daha fazla gelir elde edip edemeyeceğidir.

Son birkaç yıldır pancarın en yaygın alternatifi olan buğday ile pancar fiyatları arasındaki ilişkinin pancar aleyhine bozulduğunu görmekteyiz. Bu da pancar çiftçisini alternatif ürünlere kaymaya özendirilebilmektedir. 2021 ürün yılında,

Anadolu Kırmızı Sert Buğday TMO alım fiyatı ile pancar alım fiyatı arasındaki parite, pancar aleyhine, on yıllardan beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır (5,36). Kaldı ki, buğdayın piyasa fiyatı son yıllarda TMO alım fiyatının da üzerinde oluşmakta ve böylelikle üreticisine daha da çok kazandırmaktadır. Tatminkâr bir pancar fiyatı ve destekleme politikası; sürdürülebilir üretim başta olmak üzere, pancar çiftçisinin makine ekipmanlarını yenileyebilmesi, sulama sistemlerini iyileştirebilmesi, geleceğe hazırlanabilmesi ve yatırım yapabilmesi için sermaye biriktirebilmesi açısından önemlidir.

Özetleyecek olursam, arz güvenliğine yönelik olarak; pancar üreticisine tatminkâr gelir elde edeceği ve alternatifleri ile arasındaki ideal paritenin gözetileceği fiyatlandırmanın yapılması gerektiği düşüncesindeyim 2018 yılından itibaren kamu şirketi olan Türkşeker'in piyasadaki

ağırlığını kaybetmesi ve piyasada hemen hemen eşit ağırlıkta ve üçlü bir yapının oluşması sonrasında, pancar alım fiyatlarında yine "Fiyat yapıcı" oyuncunun kamu olduğu görülürken, şeker toptan fiyatlarında kamu ile diğer oyuncular arasında farklılaşma meydana geldiğini görüyoruz. Bunu ben, az önce aktarmaya çalıştığım, pancar ve şeker fiyatları arasındaki irrasyonel ilişki açısından olması gereken bir "düzeltme ve normalleşme" olarak değerlendiriyorum. Çünkü, kamu da dâhil olmak üzere sektördeki tüm oyuncuların sürdürülebilir olması, teknoloji geliştirebilmesi ve riskler ile baş edebilmesi için sermaye biriktirmesi zorunludur. Çoğu zaman satış fiyatları üretim maliyetlerinin altında kalan kamu 2000'li yılların başından bu yana birikerek gelen kronik sorunlar, önemli ölçüde özelleştirme sürecinin uzamasından kaynaklanmış ve sektörün kamu ayağını olumsuz etkilemiştir. Yatırım ödeneklerinde zaman içinde meydana gelen reel gerileme (2022-2019 -% 0,5) sektörü bir yandan Dünya ile teknolojik yarışta geride bırakırken, bazı büyük kooperatif şirketleri önemli yatırım açılımları ile kamu ile aralarındaki teknolojik farkı olumlu yönde açmışlardır. Bu da verimlilik açısından kamu ayağının kooperatifler karşısında geride kalmasına neden olmuştur. Enerji tasarrufuna yönelik önlemler kamuda yetersiz kalır-

ken, proses verimliliğinde de kayda değer gelişmeler elde edilememiştir. En temel gösterge olarak şunu söyleyebilirim. Türkiye'de 7-7,5 kg pancardan 1 kg şeker elde edilirken, bazı AB ülkelerinde bu değer 6,25 kg'a kadar düşebilmektedir.

Dünya bundan on yıllarca önce hayata geçen çeşitlendirme ve biyobazlı üretim (kimyasallar, biyoenerji, biyoplastik vb. yatırımları sayesinde bir yandan ürün portföyünü genişleterek büyürken, bir yandan da diğer coğrafyalardaki fırsatları değerlendirerek büyümüşlerdir. Türkiye'de sadece birkaç şirket çeşitlendirme yatırımlarına yönelebilmıştır.

İç pazarda büyümeyi kısıtlayan yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar pancar şekeri talebi üzerinde baskı oluşturarak, talebin genişlemesine ve dolayısıyla pancar şekeri şirketlerinin büyümesine engel teşkil etmektedir. Bu ürünlerin ithalatındaki hacimsel büyüme, pancar şekeri sektörü yıllık ortalama büyüme hızının 6 katı düzeyindedir.

Son yıllarda yaşanan bir diğer sorun nicel ve nitel olarak işgücünde yaşanan yetersizliktir. Taşeron sisteminin getirdiği nitel olumsuzluklar yanında tarım ve sanayi tarafındaki nicel yetersizlik verimlilik kaybına neden olabilmektedir.

Sektörün "Bugünü" ile ilgili olarak en kritik ve acil alanın sektörün sürdürülebilirliği ve arz güvenliği olduğunu ve bunu aşmak üzere pancar üreticisi için yeniden özendirici şartların sağlanması gerektiğini söyleyebilirim. Tarım ve sanayinin sermaye biriktirmesine, yatırım yapabilmesine olanak sağlayacak piyasa şartlarının oluşmasına imkân tanınması gerektiğini düşünüyorum. Böylelikle daha sağlıklı işleyen ve istikrarlı bir piyasa oluşması mümkün olacaktır. Bunlar sağlandıktan sonra, sektör zaten teknolojik açıdan atılım yapacak noktaya gelecek ve rekabet gücünü artıracaktır."

PROF. DR. İLBER ORTAYLI: "ŞU ŞURUP İŞİ SINIRIMI BOZUYOR YALNIZ ONU SÖYLEYİYİM!"

Sempozyumda Prof. Dr. İlber Ortaylı ile tarım, gıda ve tarih üzerine özel bir söyleşi gerçekleştirildi. Söyleşiye Ortaylı'nın başta NBŞ olmak üzere doğal olmayan şekerler üzerine söylediği 'Şu şurup işi sinirimi bozuyor yalnız onu söyleyeyim' sözleri damga vurdu.

Söyleşiden kesitler;

MİNE ATAMAN - Umut Bey 'kolay gelsin' dedi ama bilmiyorum kolay olabilecek mi? Hocam öncelikle hoş geldiniz. Üniversitede sizin sesinizden tarihi işittik, sizin sesinizle tarihin o çetrefilli arka odalarını dinleme şansımız oldu. Bugün de burada "Gıdanın Geleceği Ellerimizde" derken tahmin ediyoruz ki bize geçmişten günümüze çeşitli anekdotlarla bugün yaşadıklarımızın geçmişte de var olup olmadığını mı, ne tür öğütler vereceksiniz bize?

Biraz sıkıntılı bir yerden başlamak istiyorum. Eskiden gıdamız azdı, üretim teknolojileri çok yoktu, imkânlarımız yoktu, gıdamızı çok fazla taşıyamıyorduk ama günümüzde her türlü sorunumuzu çözmüş olmamıza, gıdamızın çok olmasına rağmen neden paylaşıyoruz hocam?

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Soruyu soruşta hatanız var demek istemiyorum ama soruşunuz sorunuzun şekli maalesef ferisitast teorisine dayanıyor, yani hedonizme. Çünkü XX. yüzyıl eğitiminin en sakat tarafı, insanların nereden

SEMPOZYUMDA PROF. DR. İLBER ORTAYLI İLE TARIM, GIDA VE TARİH ÜZERİNE ÖZEL BİR SÖYLEŞİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ. SÖYLEŞİYE ORTAYLI'NIN BAŞTA NBŞ OLMAK ÜZERE DOĞAL OLMAYAN ŞEKERLER ÜZERİNE SÖYLEDİĞİ 'ŞU ŞURUP İŞİ SINIRIMI BOZUYOR YALNIZ ONU SÖYLEYİYİM' SÖZLERİ DAMGA VURDU.

akıllarına geldiyse daha iyiye gittiğimizi ve çok daha iyi olduğumuzu öğretmek olmuştur. Bu bir hatadır. Böyle teleolojik dediğimiz gayı bir felsefi yaklaşımın ki bu aydınlanmanın ve XIX. asrın yani XVIII.-XIX. asrın getirdiği bir amaçtır. Yani Wolter böyle der, Hegel böyle der. Wolter için ideal devlet, XIV. Lui toplum alanında bir ilerleme kaydediyor belirli safhalardan sonra. Eski Yunan, eski Roma, Rönesans ve Fransa.... bildiği yani XIV. Lui asrı Fransa'ya, dünyaya aydınlık getiriyor. Hegel'e göre bu Prusya devletidir, ideal ...Böyle bir teolojik ilerlemenin sonunda beşer XX. yüzyılda bilhassa II. Harpten sonra insani problemleri de aniden çözdüğüne kani olmuş, Birleşmiş Milletleri, UNESCO'yu kurmuştur, kültürler birbirine hürmet edecektir, birbirleriyle çok saygılı bir simbiyosis içerisinde olacaklardır. Çoluk çocuğa da bunlar öğretiliyor, bu tamamı ile yanlış. Yani tamamı ile değilse de büyük ölçüde yanlış. Beşeriyetin problemleri çözüp ebedi bir saadete ulaşmaları maalesef ancak İncil'de söz konusu olabilir, böyle bir göklerin melekutunda onların bir gök mü kral king the mafter Haven orada rahat olacağız, böyle bir şey. Burada söz konusu değil.

İkincisi, böyle teoriler, böyle inançlar var artık örgütlenen. Ne zaman çok iyi olacağız, onu bilmiyorum. Yani böyle dindar arkadaşlarımıza, bazen ben de çok dindar olacak-

sam Havva ile Âdem'in günahkâr evlatlarıyız, yalancıyız, itaatsiziz o yüzden sıkıntı çekerek doğuracaksın, sıkıntı çekerek yaşayacaksın, biz de hep aç kalacağız ve çalışmak zorunda olacağız. Bizi tek kurtaracak şey sevgi ve ilahi merhamet diyorum. Yani dünya iyi olacak diye bir şeye atıldığında böyle bir felsefeye girersen cevabı da bu olabilir ancak. Düzeltme var mı? Düzeltme yok. Bir sünenin bir dalın üzerindeki mükemmelleşme belirtisi bütünü kapsamaz, bu çok açık bir şey.

İnsanlığın saadeti diye bir şey olmaz, insanlığın survivor yani idame-i hayati söz konusu olabilir. ... de humanite değil, survivor için olabilir. Yani egzistans için. O da nedir? Victorya devrinin işçi kadını sıkıntı içinde çalışıyordu. Çocuğunu bırakacak yer yoktu. Mahallede birine çocuğunu bırakıyordu bazen akşam geldiğinde ölüsünü buluyordu bebeğinin. Çünkü senin sabah hafif ateş dediğin ama çocuğunun ağır bir kızıl hastalığı (skarlatina) olduğunu nerden bilecek. Şimdi durum öyle

değil. Doktorlu, hemşireli kreşler var; hatta modern fabrikada bile. Rusya'da Çar devrinde işçilerin yaşama şartları ve kreş şartlarının olmayışı çok ağırdı. Bırakın komünistlerin tenkidini Madame collon dayım falan Ağahan kaleminde. Ağahan, Rusya'daki fabrikaları ve fabrika hayatını işçilerin durumunu Bombay'dan daha kötü gösteriyor, haklı olarak. Çünkü Bombay'da fabrikanın dışına çıkıp temiz hava alabiliyorlar, Rusya'da onu da yapamazlar. Bazen eksi 40 oluyor hava sıcaklığı, havasız çalışmak ve ardından işte tüberküloz hastalığı filan. Neyse edebiyata fazla girmeyelim.

Benden evvelki konuşmacı beyefendi haklı olarak Malthus Teorisi'ne dokundu. Yani nüfus geometrik olarak artar, gıdalar aritmetik bir sıralamayla gider. Neticede sonumuz açlık. Çaresi de halk olacak. Birçok kişi ölecek, kalanlar hayatına devam edebilecek diyor. İyileştirmede gıdadan söz ediyor ama bu tabii hiçbir zaman tasavvur edemeyeceği bir şey. Şimdi diyorlar ki iyileştik. 1960'larda

açlığın biteceğini düşünüyorduk çünkü bütün suni gübreler, bütün ilaçlamalar, birtakım suni vitaminler vesaire hepsi devreye girmiş, artıyor. Birincisi, bu durum ne kadar devam edecek, ikincisi de bunlar ne yapacak? Bunların hepsine ziraatçisi, veterineri, insan doktoru, hayvan doktoru hepsinin birlikte karar vermesi gerekir. Hayvanlar acaba eski hayvan mı? Etini yediğimiz mahlûkatın eti eski et mi? İnsan ne durumda? Nüfus azalıyor, acaba doğurganlık oranının düşmesi sırf kadınlar için mi söz konusu? Peki, o zaman yeterli sperma sayısında düşüklükten dolayı erkek cinsindeki kısırlığı nasıl izah edeceksin, bunlar nereden geliyor? Gıdanın payı nedir bunda? Bütün bunları düşünmek zorundayız. Acaba alzheimer eskiden beri hep vardı da bilmiyor muyduk, yoksa arttı mı? Bana kalırsa çok fazla arttı.

Son zamanda bir yerde birkaç arkadaşımız ağlamış hatta bizim okulun en sportmen, en yakışıklı, en sağlıklı görünen adamı 60 yaşını zor devirdi, deviremedi bile

alzheimer olmuş. Böyle bir şey olamaz. Alzheimer dediğin hareketlilikten oluyorsa herif bu yaşına kadar basketbol oynuyordu. Alzheimer denilen hastalık zihin tembelliğinden ileri geliyor. Bu örnekler günden güne çoğalıyor dünyada. Hele benim gibi sağda solda bir sürü insanı tanıyan adamın karamsar olmaması mümkün değil, kendi meslek grubumda. Demek ki ciddi bir tıbbi müzakere ortaya koymamız lazım. Bu bakımdan tabii dönü şudur; kontrollü bir üreme noksanlığı yani yediklerimizden, içtiklerimizden, hastalıklarımızdan dolayı doğurganlığın düşmesi kötü bir durumdur. Kedilerin ve köpeklerin sokakta havaya, suya ve gıdaya bakarak doğurmamaları feci bir şey olur, faunanın devamı bakımından kö-

tüdür çünkü biz o faunaya muhtacız. Ama bilerek ölçü içinde kastre edersen kontrol edebilirsin fuzuli artışı. Tabii kedi bilemez doğum kontrolü yaptırmayı, bunun çözümü de başkadır. Dolayısıyla bu konularda konuşan adamları pek dinlemememiz gerekir. Bunun bir ölçüsü vardır. Şehirleşme dediğimiz zaten bağımlılık yaşının yükselmesidir yani eğitimin yükselmesidir. Bu konuda gerekli şartların hazırlanması gerekir.

Mezopotamyalı da tahıl üretimi yapıyordu, Lova'daki de yapıyor, Michigan'deki de yapıyor ve bir yerin üretimi diğerini tutmuyor. Hepinizin bildiği gibi Anadolu buğdayı 20-30 sene evvel böyle değildi. Tahılın vatani Mezopotamya'dır, Mısır'dır demek de yanlıştır.

Anadolu'nun bugün kısmen kurak gördüğümüz El-Cezire, Hakkâri vesaire bölümünde başka bir fauna ve başka bir flora vardı. Hayvan ve bitki örtüsü değişti. Şartlar dolayısıyla tahıla geçilmiş, bugün Siyez dediğimiz, verimi düşük fakat lezzetli ve besleyici bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Annem diyordu ki; "Valla bu memleketin tarlaları nedir böyle yav! Hâlbu ki Ukrayna'da herifin atın üstünde gidişini şapkasından anlarız. Buğdaylar o kadar boy atmış."

Babam da dedi ki; "Bir buhle bir halta yaramaz. Buğdayın en alası buradadır, tadı da başkadır, lezzeti de başkadır." dedi. Babam burada bir tespitte bulunuyor. Çünkü adam mühendis ve ziraatı çok iyi biliyor; oradaki tarlayı da tanıyor, buradakini de. Şimdi ise biz bu cinsi biz öldürdük, bereket getireceğiz bahanesiyle. Aslında bunun gelmesi fevkalâde hatalı oldu çünkü Türkiye'de 1950'lerin mevcut buğdayıyla açlık maçlık olacak değildi.

Talep mi vardı Türkiye'nin buğdayına? aşırı derecede de karşılamak için bu yola gittik. O da doğru değil. Dünya tahıl ticaretinin nakliyatına bakarsanız görüyorsunuz. Bu doğrudan doğruya zıırlıktan ileri geliyor. Madem demokrasiye geçmişin, köylüleri doyurmak zorundasın. Adamlar talep etmekte çok haklılar. Bunun çarelerinden biri en kolaydır. Getirilen buğday cinsini tatbik edersen, onlar da bol bir rekolteyle siloların önüne gider, paralarını alırlar; Allah'a, devlete ve ilgili partiye şükranlarını sunarak basmalarını, şekerlerini alarak evlerine dönerler. Dünyada şekerin olmadığını hiçbir zaman söyleyemezsiniz. "Böyle şeker mi vardı?" diyor birisi, evet vardı. Her yerde yoktu ama böylesi yoktu.

Mısırlıların, hatta sadece Mısır'da değil, bizim Basra Körfezi'nde, Mezopotamya'da, Çukurova'da kullandıkları şeker kamışın şekerini kullanmak, kamışı bir tatlı ya da tuzluyla karışık kaynatmak normal bir durumdu. Bunun bir zararı olmaz ama orada da aşırı istismara gider ve o şeker kamışından bir de kristalize şeker ortaya çıkarırsan bugünkü problemler ortaya çıkar. Sen şimdi bana nasıl artan rekolte ve beslenme imkânları, herkesin çikolata yemesi vesaire gibi şartlarla oturursun ve böyle sağlıklı bir dünya ve mutlu bir insanlık çizebilirsin, çok tartışılır şeyler bunlar. Bu da yetmezmiş gibi birtakım garip şeyler de oldu; mısır bitkisinden şurup elde etmek gibi. Bununla çikolata yapmak bizim yerli sanayinin başvurduğu bir metot, bu bir cinayettir.

Sonuçlar ortada, Türk milleti obezitede birinci. Çocuklarımızın hepsi aşırı kilolu. Yanlış besleniyorlar

ve onların sıhhatini katleden şey chan fodd dediğimiz ürünler. Bunların hepsini dile getirmeliyiz. Bu iş bir ahlak meselesidir ama böyle mahallenin ahlakı değil, bu bir pazarlama ahlakıdır, bir üretim ahlakıdır ve tüketimin kontrolü, savunması ve tespiti demektir.

Ziraatta muhtelif hormonlu gübrelere kullanılmalarının ne kadar zararlı olduğunu size söyleyecek değilim, çünkü siz daha iyisini biliyorsunuz.

Bugün tespit edin, köylülerin kendi yakınlarına verdikleri ve kendi tükettikleri hormonsuz gıdanın tadı başka, kalitesi başka, sağlığı başka. Pazarda satılan ürünler ise öyle değil. Türkiye'de domates yemeye kalkarsan çok büyük sorunlarla karşı karşıyasın. Yani birtakım ülkelerin yamru yumru sebzeleri tercih edilir ama bençe asıl facia Fenike'nin batısında Muğla'ya doğru giden ovalarda yetiştirilen domatesin dünyanın

mutlu bir azınlığına pazarlanması.

Bir yaz gıdası olan domatesin bütün bir sene pazarlanması ciddi şeyler değil; bu nasıl temin ediliyor, bu aşırı bir pazarlamadır. 1960'lardaki naif mutluluk zihniyetinin bir şekilde devamı ve bizim gibi üçüncü dünyanın aç ülkeleri yani ... Lavel'in altında yaşayan toplumlarına dâhil olmadığımız hâlde bizimki gibi bereketli bir ülkede de söz konusu oluyor buna çok dikkat etmemiz lazım. Nasıl düzenleriz? Bunların hepsi ayrı bir mesele ve bu meseleye dikkat edildiğini zannetmiyorum. Niye biz buğday ihraç ediyoruz onu soruyorum? Burada yetişen kaliteli bir buğdayı biz pazarda kolay bulamıyoruz. Bu garip bir çelişki değil mi? İhraç ediyorsun, önce kendini doyur yani benim ihtiyacım var. Ben kıtlık çeken bir ada yahut Afrika'daki bir ülke değilim ki. Burada insanların gıda ihracıyla getireceği zenginliğe pek ihtiyaç yok,

bu çok açık. Siz ona karşılık asıl topraklarınızı koruyun, lüzumsuz bir merdiven altı dediğimiz sanayiyle, lüzumsuz bir kimya sanayiiyle İstanbul'un etrafı bugün berbat vaziyette. Dilovası denen yeri tamamen kaldırsan ne olur, hiçbir şey olmaz. Hiçbir yerde memleketin geliri de düşmez, olan zenginliği de azalmaz ama o toprakta çok iyi ziraat yapılır, bunu biliyorum. İzmit'ten İstanbul'a kadar çok zengin zeytinlikler silsilesi vardı ve o zeytinlikler bugün yok. Yerinde ise abuk subuk endüstriler ve oraya yığılan bir nüfus var. Nüfusun çoğu da sefalet düzeyinde yaşamaya mahkûm. İstatistikler ortada, İstanbul'da 5,5 milyon insan ücret alıyor, %60'ı asgari ücret. Bir sürü çalışan da asgari ücretin altında gelir elde ediyor ve bu durum istatistikte görünmüyor. Benim birçok konuşmamı yanlış ve ahlaksızca aksettirdiler. O ATV kanalı bu yolla politika yaparsa bizim milletin yolu iyi olmaz ama onlarınki de iyi olmaz. O kasaba uleması mollaların konuşmanın belli yerlerini cimbrizla çekip hadisle bağdaştırıp işine geldiği şekilde topluma yutturması hoş değil. Suriyeliler kalsın demedim, demiyorum. Niye demiyorum? Çünkü hem üretimi hem işçi ücretini hem de tüketim normları baltalanıyor.

İstanbul kalabalıklaşamaz, buna dikkat etmemiz gerekiyor. Bütün yapacağımız şey; sergilerde teşhir ettiğimiz müthiş malların insanlara ulaşması, bunlar Afrika'da yetişmiyor, burada çıkıyor. Şimdi sizin şu masaya koyduğunuz benim girerken gene böyle tadına doyamadığım şeyler, bunları bizim yememiz lazım. Bu temin edilemiyor. Niye edilemiyor, onu da anlıyorum.

MİNE ATAMAN - Bir şey sorabilir miyiz hocam izin verirseniz?

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Evet.

MİNE ATAMAN - Niye biz yiyemiyoruz konusunda genelde kurumlar rakamlar açıklıyor ve diyorlar ki; 20 yıl sonra bu kadar gıda yetmeyecek, 20 yıl sonra 3 katı gıdamızın olması gerekiyor, böyle bir açlık korkusuyla sanki manipüle edilip sonra da...

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Evet, çünkü nüfus göstergeleri ve hesaplamalarında daima bir doğrusal artış var. Ben, 1969-1970'te Hacettepe Nüfus Etütlerine gittim. Bir sene okudum çünkü benim işim değildi onu bitirmek. Viyana'ya gittim, biraz demografi öğreniyim diye, oradaki arkadaşlarım mükemmel insanlardı. Bunların çoğundan İçişleri Bakanlığı istifade edemiyordu. Ne doğru dürüst bakanlıklar istifade ediyor ne de nüfus çizelgeleri. Onların araştırmaları milletin önünde duruyor, böyle bir saçmalık olabilir mi? Nüfusun 80 milyon diyorsun senin sabah akşam futbol maçı, böyle bir merak karşı değilim, buyursunlar ama yani futbol maçını sevmek demek dünyadan kopmak değil, onun kadar nüfus etütlerini de demografik gelişmeyi de bileceksin. O zamanlar binde 25'ti doğum oranı artışı. Neymiş o zaman ben 21 yaşındayım, bugün 75 yaşındayım. 50 senenin içinde bunun binde 17'ye düşmesi bir facia değil, çok güzel ve sağlıklı bir gelişme ama böyle bir memlekette o zaman nüfus tahminlerini de yani eksraporasyonunu da ona göre yaparsın, ona göre konuşursun ve ona göre de ziraata ayarlarsın. Herkes her istediğini yetiştirip her istediği gibi ihraç edemez, bunu önleyecek mekanizmalar var, eli-

ne sopayı al da Stalin'in korfoz mitleri gibi tepesine vur falan demiyorum sana. Benzer bir metodu Naksiler de uygulardı Almanya'da. Bunu yap demiyorum, bunun demokratik yolları ve piyasa mekanizması var. Burada müşteri var, sana aynı parayı verecek adam. Sen ne diye benim domatesimi İngiltere'ye satıyorsun? Lafa bak ya ben sana veriyorum aynı parayı niye satıyorsun yani gerekçesi ne bunun? Önce ben doyarım ona da eğer artarsa satarım, çürütecek değiliz ya! Ona göre fabrikasını kurarsın bilmem ne yaparsın. Böyle bir ekonomiye ulaşmış yani Kuzey Akdeniz toplumu olmuş bir ülkenin gıda satarak zenginleşmeyi düşünmesi bir pespayeliktir ve bundan zenginleşmezsin çünkü senin başka dalların var artık. Bunun hesabı kitabı yapılır, planı yapılır, bu bir zorbalık da değildir. Yani ben siyez buğdayını toplantı masasındaki sergide görmek istemiyorum, bu kadar açık. Bunu da kendim yerim, ancak bana yeter. Bunun da üretimini teşvik edersiniz tahıl da. Bizim köylü çalışmıyormuş dendiği zaman getirirsin Kırgızistan'dan, Afganistan'dan. Suriye'den getirmezsün, Müslümandır kapıda kalmıştır diye çünkü 3,5-5 milyon adam birden almazsın, yok böyle bir şey ve onlar da senin işine yaramıyor. Senin ihtiyacın olan dallarda çalışmayan insanları almazsın bu memlekete, gereği yok. Yahut alırsan hakikaten sığınmacı statüsünde geçici olarak tutarsın çünkü onun yaptığı sanayinin onun yaptığı üretimin sana yarar bir tarafı yok.

MİNE ATAMAN - Hocam, siz şu an dünyadaki en önemli sorunlardan birinin iklim krizi olduğundan bahsediyorsunuz.

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Evet, iklim krizinden daha beteri de zirai plansızlık.

MİNE ATAMAN - Elbette. Çünkü iklim krizi tarımı çok etkiliyor en nihayetinde gıdayı ve gıda fiyatlarını. Tam bu noktada yapılan çalışmalar iklim krizini iyileştirme birazcık karbon ayak izinin ölçülmesi, karbonun nötrleştirilmesi, yeşil mutabakat, Paris Anlaşması ama yapılan araştırmalar şunu gösteriyor; bu yapılanların çok da sonuç vermediği gibi yani sanki insanlar hep "mış" gibi yapıyor sanki.

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Yapılmadı ki, nerden yapıldı? İki tane büyük dev, iki tane yabancı mahlûk; Birleşik Devletlerle, Çin Halk Cumhuriyeti. Tasdik bile etmiyorlar. Gerekli şeyleri statüleri neye ne yaradığı belli değil, doğru dürüst tasdik bile etmiyorlar. İklim Anlaşması dediğin zaman herhâlde bu atmosferi kirletenlerin en büyük pay bu iki devlette. Ben tasdik ediyorum, Fransa tasdik ediyor, Orta Avrupa ister istemez ediyor. Mesela Baviera'daki fabrikanın bacalarından pislik sızsa Çekoslovakya anında müdahale edip orada oluyor. Birleşik Devletler ve Çin'de bu konuda bir itaat bir uyum söz konusu değil.

Direkt atmosfer delinmiş, bunun ne olduğunu bilen bir ilmin sahibisin, bunun nasıl önleneceğini, yavaşlatılacağını da bilebilirsin ama uygulama niyeti yok herifin. Ben fabrika kapatırsam bunun için şu kadar işsiz olacak, seçimi kaybedeceğim, diyor. Çin de bambaşka bir şey söylüyor, daha az para olacak, karşı tarafı daha az yiyebileceğim, diyor. O da ayrı bir kafa. Yani mantalite diye bir şey de söz konusu. Fakat şundan tabii çekinmemiz lazım; ölüm noktasına geldiğimiz zaman gösterilen çabalar çok etkili olmayacak.

MİNE ATAMAN - O zaman şunu soralım size; gıda savaşları dediğimiz savaş bir gün olacak mı gerçekten?

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Olabilir. Su için de olacak. Aklınızı başınıza almazsanız o aşağımızda bar bar bağırın Suriyeliler de doğru dürüst sulama yapmayı öğrenmezlerse neticede savaşlar kaçınılmaz olur. Fırat için böyle bir şey çıkabilir. Filistinlilerin suyunu kesmek için diğer bir devlet yerin altından numaralar çeviriyor. Allah akıl versin, önce o susuz kalabilir ertesi gün de sen kalırsın. Buna da insanın akli erer ya! Tabiatla su yoluyla bilmem ne yoluyla bu kadar oynanmaz, yani bunun bir çıkarı yoktur. Tabiatı kendi kolayına göre değiştirmeye kalkarsan, lüzumlu lüzumsuz prestij için veya açgözlü bir davranış sergilersen bunun sonu ağır olur. Bütün doldurduğun denizler sonunda senden intikam alır. Kirlettiğin bölgeler sonunda seni de zehirler. O takdirde buna uyacaksınız. Yani gün ekolojistlerin günüdür aslında. Şuursuz kimyagerlerin, şuursuz üretimcilerin, plancıların, mühendislerin değil; gıda mühendislerinin, çevre mühendislerinin, ekolojistlerin devri, ona girdik anlayacağınız. İnsan, parlak çocukların bunları okumasını, öğrenmesini ve etkili olmasını istiyor, başka bir çaremiz yok. Başka

Mine Ataman

ne önerebilirsiniz, dersenez, hiçbir çıkım söz konusu değil.

Dünyanın nüfusu bir problem olarak gösteriliyor. Brijinski gibi herifler 4 milyar olmalıyız, diyor. Utanmasa açıkça emir verecek, dördünü ne yapıp edip kaldıralım ortadan diye de kimleri kaldıracıklarına karar veremedikleri için bir şey yapamıyorlar. Öbür adam oradan çıkmış bir şey söylüyor, kötüye karar veremedikleri için. Pandemi yayıldığı vakit bazılarımızın hafızasındadır, Hindistan'da sorumlu bakan yardımcısı bir hanımefendi televizyona konuşuyor, en az 300 milyon ölü beklediklerini söylüyor. Bunu söyleyen kadın nerdeyse zil takıp oynayacak.

MİNE ATAMAN - Bundan sonra da hani bir yavru yaptım, neslimi devam ettiriyorum. Bir de sizinle sahnede yan yana oturdum, iki yakışıklıyla.

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Bu yaşından sonra bu kadar iltifatı duydun ya artık ölebiliriz.

Valla bizim nesil çok fena, 50. mezuniyet yılında bir şey gösterdiler Deli Macit bizim Mülkiyede bir şey verdi, çekim yapmış; o ölmüş, bu ölmüş! Aman Allah'ım dedik, daha çok var da söylemedim, yüzde 15 telef var, dedi. 60 yaş civarındayız ve yüzde 15 telef var. Bunların hepsi bu beslenme işinden çıkıyor, sana söyleyeyim, fakirlikten değil.

MİNE ATAMAN - Hocam, tam da bu noktada İsa Başkanım ve ŞEKER-İŞ Sendikası olarak şeker pancarından imal ettiğimiz şekeri doğal şekeri hep öneriyoruz, bu anlamda da çok çalışılıyor bizim de bayağı bir mücadelemiz var, sağlıklı doğal olanla ilgili.

PROF. DR. İLBER ORTAYLI - Şu şurup işi sinirimi bozuyor yalnız onu söyleyeyim!

Atılan İşçiler Geri Alınsın! Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz!

Kamuoyunun yakın bir şekilde takip ettiği üzere, son günlerde birçok sektörde işçi arkadaşlarımız, sendikali çalışmak istedikleri ya da ücretlerinde kendilerine dayatılan sefalet zamlarına karşı durdukları için işverenler tarafından işten atılmaktadır. Kısa bir zaman önce Alp Hindi fabrikasında da çoğunluğu sağlayarak Bakanlık nezdinde yetki başvurusu yapmış olmamızın üzerine fabrika yönetimi tarafından 4 arkadaşımız hukuksuz biçimde işten atılmıştır.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51. Maddesinde, işçilerin ekonomik ve sosyal koşullarını iyileştirmek amacıyla sendikaya üye olmaları açıkça tanınmış bir haktır. Bu Anayasal hakka dayanarak hazırlanan Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 25. Maddesinde de sendikaya üye olduğu için işçinin iş aklınınin feshedilemeyeceği vurgulanmıştır. Türk Ceza Kanunu da sendikali olma hakkına yönelik baskıların, 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını hükmetmektedir.

Ancak ülkemizde tüm bu yasal ve anayasal haklara rağmen, hâlâ işçiler sendikali oldukları için işten çıkartılmakta, en demokratik haklarının önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

İşçilerin insani ve demokratik taleplerine kulak tıkayan bu anlayışın bir temsilcisi olan Alp Hindi fabrikası, yıllardır işçilerine uzun çalışma saatleri dayatmış ama asla fazla mesai ücreti ödememiş, çalışanlarını düşük ücrete mahkûm etmiştir. Sürekli iş kazalarıyla ve ağır çalışma koşullarıyla mağdur edilen Alp Hindi işçileri demokratik haklarını kullanarak sendikali olduklarında da hiçbir gerekçe gösterilmeksizin işten atılmışlardır.

Bizler Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası (Şeker-İş) olarak üye işçilerimizin haklarının takipçisi olmaya devam edeceğiz. Yaşanan olay vesilesiyle

bir kere daha görüyoruz ki bu hukuksuzluklara karşı işçilerin örgütlenmekten ve güçlerini birleştirmekten başka bir çıkar yolu yoktur.

Bizler buradan Şeker-İş Sendikası olarak Alp Hindi işverenine, katı ve kabul edilemez tutumlarından vazgeçmelerini, sendikali çalışma hakkını tanımalarını ve sorunun diyalog yolu ile çözülmesi gerektiğini ifade ediyor, sendikali oldukları için atılan işçi arkadaşlarımızın işe geri alınması çağrısında bulunuyoruz. Emek ve sendika karşıtı tavrından vazgeçerek, iş barışını bozmamasını ve yasalara saygı göstermesini istiyoruz.

SARPER DAMITIMCILIK A.Ş.'DE İLK TOPLU SÖZLEŞME HEYECANI

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası ile Sarper Damıtım-cılık A.Ş. arasında toplu sözleşme görüşmeleri 7 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla başladı. Yapılan toplantıya Sarper Damıtım-cılık adına Şirket CEO'su Aydın Soysal, İnsan Kaynakları Direktörü Gaye Ünalın, Danışman Çetin Güneş, Avukat Gülcan Bolatlı, Avukat Hilal Bayar, Şeker-İş Sendikası adına Genel Sekreter Fevzi Şengül, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt, Avukat Hasan Çetinbulut ve Ar-Ge persone-li Mert Aydemir katıldı.

Sendikalı İşçi Sayısı 2 Milyon 280 Bin 285 Oldu

Türkiye'de 15 milyon 987 bin 428 işçiden 2 milyon 280 bin 285'inin sendika üyeliği bulunuyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının "6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2022 Temmuz Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ"i Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, 15 milyon 987 bin 428 işçiden yüzde 14,26'sına denk gelen 2 milyon 280 bin 285'i herhangi bir işçi sendikasına üye.

2 Nolu Gıda işkolunda toplam işçi sayısı ise 688 bin 678 oldu. Gıda iş kolunda toplam sendikalı işçi sayısı ise toplam 85 bin 740 oldu. Örgütlülük oranı ise %12,45 oldu.

20 iş kolu arasında en fazla işçinin yer aldığı iş kolu, 4 milyon 86 bin 7 işçiyle "ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar" oldu. Bunu 1 mil-

yon 865 bin 713 işçiyle "metal" ve 1 milyon 445 bin 368 işçiyle "inşaat" iş kolları izledi.

İşkolları açısından bakılacak olursa 2022 yılı Temmuz istatistiklerine göre en çok işçinin çalıştığı iş kolu 4.086.007 kişi ile 10 Nolu işkolu olan Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar işkoludur. En az işçi sayısına sahip işkolu ise yine 8 Nolu işkolu olan Basın, Yayın ve Gazetecilik işkolu olarak açıklanmıştır. İş kolundaki işçi sayısı 96.995'tir. Örgütlü işçi oranının en yüksek ve en düşük olduğu işkolları ise aynı kalmıştır. En yüksek örgütlülüğe sahip iş kolu % 53,78 ile Genel İşler(20 Nolu), en düşük ise % 3,66 ile İnşaat iş kolu olmuştur. Önceki dönem 215 olan işçi sendikası sayısı 218'e yükselmiştir. İki sendika faaliyetine son verirken 5 yeni sendika kurulmuştur. Yeni kurulan sendikaların 2'si Sağlık

ve Sosyal Hizmetler(17 Nolu İş Kolu) işkolunda İken diğer sendikalar ise "Dokuma, Hazır Giyim ve Deri(4NoluİşKolu)", "Savunma ve Güvenlik(19 Nolu İş Kolu)" ve "Genel İşler(20 Nolu İş kolu)" iş kollarında kurulmuştur.

TÜRK-İŞ En Büyük Konfederasyon

TÜRK-İŞ 2022 yılı Temmuz ayı istatistiklerine göre en büyük işçi sendikası konfederasyonudur. TÜRK-İŞ Ocak 2022 tarihinde 1 milyon 213 bin 439 olan üye sayısını %3,54 arttırarak 1 milyon 256 bin 438'e yükseltmiştir. Temmuz 2021 ile karşılaştırıldığında 1 milyon 154 bin 177 olan üye sayısını %8,86 oranında arttırmıştır. HAK-İŞ Konfederasyonu 762 bin 439, DİSK ise 220 bin 357 üyeye sahip.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/>

<https://sendikadata.com/>

Şeker Sanayinde Tehlike Sınıfı ve Mesleki Yeterlilik Çalıştayı Antalya'da Gerçekleştirildi

Şeker sektör paydaşları ile birlikte Şeker Sanayinde Tehlike Sınıfı ve Mesleki Yeterlilik konuları üzerine yapılan Çalıştay Şeker-İş Sendikası'nın ev sahipliği ile Antalya'da gerçekleştiril-

di. Ayrıca Çalıştay sonunda Şeker-İş Sendikası ile Türşeker arasında pancardan şeker imalatı alanında çıkacak olan meslekler için sınav ve belgelendirme iş birliği protokolü imzalandı.

Türk-İş 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde Manavgat'ta Buluştu

Bu yıl 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu arasında Antalya'nın Manavgat ilçesinde "Türk-İş Kadın İşçiler Hatıra Ormanı" oluşturulmasına yönelik iş birliği protokolü imzalandı.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay ve Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü kapsamında Antalya'da Grand Şeker Otel'de kadın işçilerle bir araya gelecek bir etkinlik gerçekleştirdi.

Türk-İş Konfederasyonu bu yıl 8 Mart etkinlikleri kapsamında Antalya'nın Manavgat ilçesinde Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ile iş birliği protokolü imzaladı. Şeker-İş Sendikası'na ait otelde düzenlenen törene, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Türk-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Ergün Atalay, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Antalya Valisi Ersin Yazıcı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü Nurettin Taş, sendika yöneticileri ve bakanlık görevlileri ile çok sayıda kadın işçi katıldı.

SENDİKAL ÖRGÜTLENMENİN, NORVEÇ, DANİMARKA GİBİ ÜLKELERDE YÜZDE 90, GELİŞMİŞ AVRUPA ÜLKELERİNDE İSE YÜZDE 40 SEVİYELERİNDE BULUNDUĞUNA DİKKATİ ÇEKEN ATALAY, BUNUN TÜRKİYE'DE YÜZDE 14 SEVİYESİNDE OLDUĞUNU SÖYLEDİ.

Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay, iş birliği protokolü imza töreninde yaptığı konuşmada, kadın emekçilerin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladı. Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ile Türk-İş arasında çevre, doğa ve tüm yeşil alanlarını merkeze alan, son derece önemli bir protokolü imzalayacaklarını belirten Genel Başkan Ergün Atalay, örnek bir projenin içinde yer aldıklarını belirtti.

Sendikalaşmanın önemine dikkat çeken Genel Başkan Atalay, Türkiye'de 17 milyon insanın çalıştığını ancak sendikalı kişi sayısının yüzde 14 civarında olduğunu söyledi. Bu oranın düşük olduğunu ifade eden Atalay, bu yıl Türk-İş'in 70'inci yılını kutladıklarını ve 5 milyonluk bir aile olduklarını belirtti.

Örgütlenmeden korkulmaması gerektiğini vurgulayan Atalay, "Sendikalaşmaya ne gerek var?" yönündeki yaklaşımların çok yersiz ve anlamsız olduğunu kaydetti. Genel Başkan Atalay, sendikalaşmada ülke çıkarların ön planda tutulması gerektiğine işaret ederek, "Zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Partinin, patronun, belediyenin sendikası olmaz. Ülkenin sendikası olur. Önce ülkenin çıkarları doğrultusunda

hareket eder. Seçime gidinceye kadar bu ülke için birlikte hareket edeceğiz, kenetleneceğiz. Sandığa gidince nasıl istiyorsanız öyle hareket edersiniz.” dedi.

Örgütlenmede kadınların erkeklere göre çok daha başarılı olduğunu aktaran Atalay, sendika olarak da her zaman kadınların sorunlarını, sorumluluğunu çok iyi bildiklerini ve her platformda dile getirdiklerini kaydetti.

Türkiye’de son 2 senede deprem, sel, yangın, kuraklık, pandemi yaşandığını hatırlatan Genel Başkan Ergün Atalay, yaşanan tüm afetlerde 24 saat içinde barınma, yeme içme ihtiyaçlarının karşılandığını bildirdi.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri kapsamında Kadın İşçiler Hatıra

Ormanı için fidan dikeceklerini belirterek konuşmasına başlayan Bakan Murat Kurum, şöyle konuştu:

Bu protokolle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliği kapsamında Hatıra Ormanı çalışmalarını artık her yıl birlikte yapacağız. Bugün ülkemizin her yerinde milyonlarca fidanımızı, kadınlarımızın yoğun ilgi gösterdiği ve sahiplendiği millet bahçelerimizde toprakla buluşturuyoruz.”

Türkiye’nin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini derinden hissettiği bir dönemden geçtiğini belirten Bakan Kurum, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Son yıllarda iklim krizine bağlı üzücü hadiseler şahit olduk, can kayıpları yaşadık. Rize, Artvin, Kastamonu, Sinop ve Bartın’da sel felaketleri, aka-

binde Antalya ve Muğla başta olmak üzere ülkemizin birçok yerinde eş zamanlı orman yangınlarıyla karşı karşıya kaldık. Canımızı acıtan tüm bu afetlerden sonra bir seferberlik anlayışıyla yaraları sarmak için vatandaşlarımızın yardımına koştuk. Antalya ve Muğla’da köylerimizin alt yapısını tamamen yeniledik. Bu yangınlardan hemen sonra yeni yuvalarımızın yapımına başladık. Köy evlerimizi, ahırıyla, deposuyla, camisiyle, okuluyla, sosyal donatılarıyla birlikte 1 yıl içerisinde teslim etmek için gece gündüz çalışıyoruz.” dedi.

Bakanlık olarak yaklaşık 55 bin çiftçiye toplam 595 milyon metrekare yüzölçümlü hazine arazisini, başta zeytin olmak üzere ceviz ve badem üretimi için verdiklerini kaydeden

Bakan Kurum, "Şimdi yeni bir hedef daha belirledik. Bunu da çiftçimize bir müjde olarak Antalya'mızdan veriyorum. 2022 yılında, çok daha büyük oranda hazine arazimizi yine başta zeytin ve ayçiçeği olmak üzere, organik tarımın her türü için çiftçimizin kullanımına açacağız. Zeytin üreticisi kardeşlerimiz, çiftçilerimiz rahat olsun, müsterih olsun. Sadece zeytinde değil, tüm bitki ve meyve çeşitlerinde stratejik adımları, geliştirici adımları, zeytinin alanını genişletecek adımları, çiftçimizle, üreticimizle el ele vererek, kararlılıkla atacağız" diye konuştu.

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri (Şeker-İş) Sendikası Genel Başkanı İsa Gök de her daim kadınların standartlarını yükseltecek çalışmalar içinde olduklarını belirterek şunlara kaydetti;

"Sendikamız Şeker-İş'in düzenlediği 8 Mart Dünya Kadınlar Günü eğitim semineri ile Konfederasyonumuz öncülüğünde gerçekleşecek Programa katılımınızdan duyduğum memnuniyetle, hepinizi en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Şeker-İş'imizin iştiraklerinden olan ve turizm sektöründe bir Sendika Otelinin ötesinde, bir Aile Otelini kıymet verilen Grand Şeker Otel'imize hepimiz hoş geldiniz.

Öncelikle, bu özel günün anlam ve önemine binaen tüm kadınlarımızın, siz kıymetli hanımefendilerin Gününü en içten dileklerle kutluyorum. Şeker-İş Ailesi'nin birlik ve beraberliğini güçlendiren gönül bağlılığımız için gıda ve şeker çalışanı kardeşlerime şükranlarımı sunuyorum.

Şeker-İş olarak, "kadının çalışma yaşamına etkin olarak katılmasını", "toplumdaki ve sendikal hareketteki rol ve statüsünün yükseltilmesine yönelik çalışmalar yapmayı", sendikal önceliklerimiz arasında görüyoruz. Kadınlarımızın gözlerindeki ışığa, yüreğindeki inanca, karanlığa mum yakan duruşuna, mukaddes emeğine müteşekkirimiz.

Fakat, kadının değerini, haklarını, sorunlarını sadece 8 Mart'ta konuşmak bu meselenin önemine gölge düşürüyor. Gerek aile, gerekse de çalışma hayatında kadın olmak zor, sorumlulukları çok ağır, mağduriyet alanları ise maalesef oldukça büyük.. Bu bilinçle, hayatımızın öznesi konumunda olan kadınlarımıza yakışır bir hayat anlayışını tesis etmek için, daimi ve özel bir hassasiyet içerisinde hareket etmemiz gerekiyor.

Kabul etsek de etmesekte yaşam kavramı dönüşüyor. Üssel bir hızla ilerleyen bu dönüşüm içerisinde çalışma hayatımız da değişime uğruyor. Üstüne yaşanan pandemi, iklim değişikliği, artan enflasyon, yoksullaşma, gelir adaletsizliği, gıda güvensizliği derken, çalışanların mücadele alanlarının giderek arttığını görüyoruz.

Biz sendikaların örgütlenme mücadelesi çetin bir biçimde devam ederken; haklarımızı, güvenliğimizi, geleceğimizi öncelerken; değişen dönemin kilit alanları için de proaktif olmak zorundayız.

Nitekim çalışanlar olarak artık; iklim değişikliğine, çevre sorunlarına ve sürdürülebilirliğe önem veren işyerlerinde çalışmak istiyoruz. Bu uğurda sorumluluk alan, gelecek için bugünden harekete geçen işyerlerinin insan odaklı bu yaklaşımı benimsemesini talep ediyoruz. Nitekim bu husus, kurumsallığın vazgeçilmez bir unsur olarak görülmelidir.

Diğer taraftan çalışan sağlığının daha da önem kazandığı bir dönemdeyiz. İşverenlerin yalnızca çalışan üretkenliğini değil, aynı zamanda refahını da artırmaya daha fazla odaklanmaları gerekiyor. Çalışanların refahı konusunda kurumsal farkındalık oluşturmak için biz sendikaların rolüyle kül-

türel bir değişim gerekli görünüyor.

İşte bu değişim-dönüşüm sürecinde; kadının öncelikle istihdam artışı, çalışma standartlarının iyileştirilmesi, ücret ve diğer haklar bakımından güvenli ve güvenceli koşullarda çalışmaları, sosyal diyalog mekanizmalarında daha fazla ve aktif biçimde temsil edilmeleri amaçlanmalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı politikalarla kalıcı adımlar atılmalıdır.

Ne var ki aynı zamanda, kadının ülke ekonomisine ve topluma vereceği katkıların artışıyla toplumsal bilinç, kadın duyarlılığıyla da beslenmiş olacaktır.

Nitekim toprağa, ekmeğe, suya, topluma, işyerine kısacası yaşama dokunan

kadın eli, muhakkak ki "yaşamı israf edenler"i engelleyebilecek güçtedir.

Doğaya, yeşile ve suya en çok ihtiyaç duyduğumuz bu dönemde, Kadınlar Günü gibi özel bir günü programımız münasebetiyle dikeceğimiz ağaçlarla daha da kıymetlendireceğiz. Toprağa can sularını "hep birlikte" vereceğiz. Aynı zamanda temennim o ki; Umutun, Geleceğin, Örgütlü Toplumun, Emeğin "gücüne güç katacak can suyu"nu da yine bugün aynı sinerjiyle, bu sağlam beraberlikle birlikte vermiş olalım.

Sözlerime burada son verirken, bu önemli etkinlikle, Manavgat'ta ve tüm Türkiye'de nefesimizi kesen orman yangınlarının telafisine katkı verecek

olmanın memnuniyetini de sizlerle paylaşmak isterim.

Bu duygularla, bugün gerçekleşecek olan eğitimimize katkı sunacak hoca ve uzmanlarımıza, Programda emeği

geçen herkese sonsuz teşekkürlerimi sunuyor, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Programımızın çalışma hayatımıza hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Gününüz kutlu, yolunuz aydınlık olsun. Şeker-İş Sendikası adına saygı ve sevgilerimle" diye konuştu.

Konuşmaların ardından Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu arasında iş birliği protokolü imzalandı.

Ayrıca etkinliğin sonunda TÜRK-İŞ

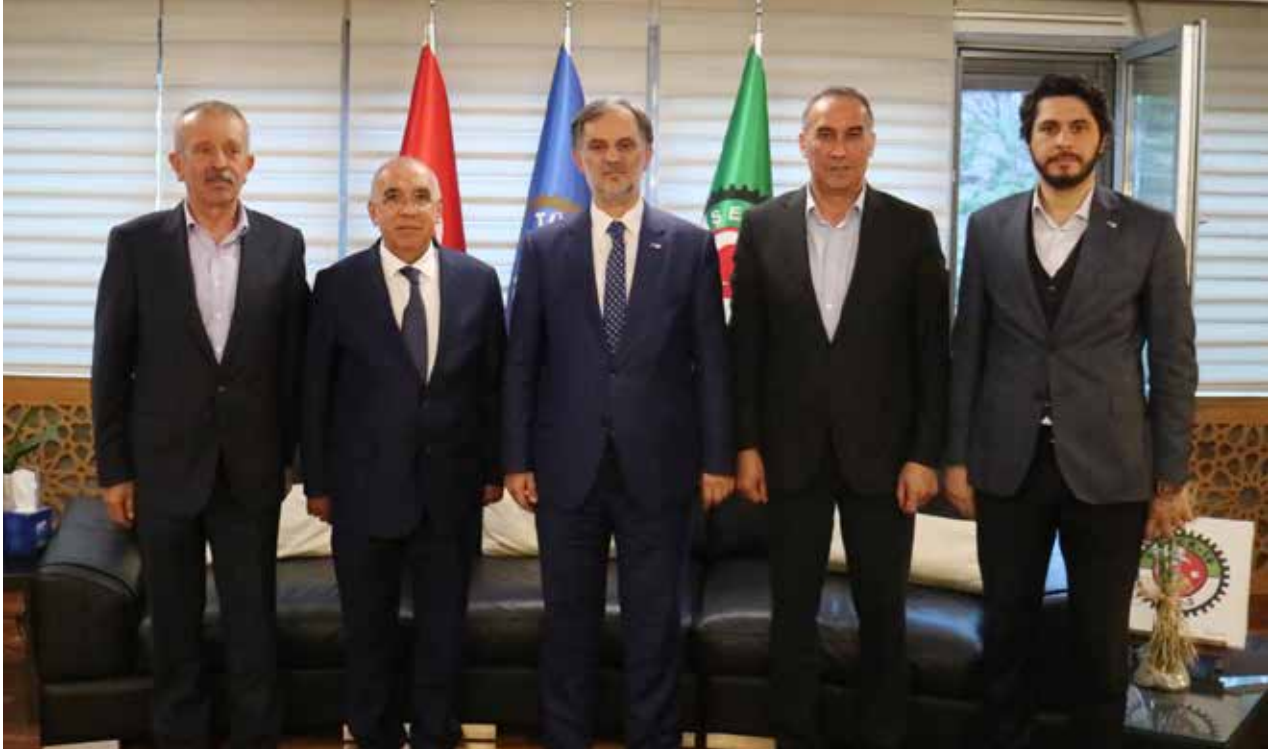
Kadın İşçiler Hatıra Ormanı'na fidan dikimi gerçekleştirildi.

Etkinliklerin sonunda Şeker-İş Sendikasının Eğitim Semineri de gerçekleştirildi, Prof. Dr. Aydın Başbuğ Kadınlara yönelik ayrımcılığın önlenmesine yönelik iş mevzuatımızdaki düzenlemeler, Özel Kalem Müdürü Aysun Konakoğlu Çalışma hayatında kadın olmak ve sendikal örgütlülük, Ar-ge Müdürü Mehtap Biçer ise Dünyada ve Türkiye de ki çalışan kadın istihdamı ve sorunları konusunda sunumlarını yaptılar. Ardından üyelere seminere katılım belgeleri takdim edildi.

Şeker-İş Sendikası ve Türk Kızılay ile Arasında İşbirliği Protokolü İmzalandı

Türk Kızılay ile Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri (Şeker-İş) Sendikası, gıda israfının önlenmesi ve insani yardım faaliyetlerinde iş birliği yapacak.

Türk Kızılay ile Şeker-İş Sendikası arasında yapılacak iş birliğine ilişkin Sendika Genel Merkezi'nde protokol imza töreni düzenlendi. Törene, Türk Kızılay Genel Müdürü İbrahim Altan ve Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök ile diğer yetkililer katıldı.

Altan, törendeki konuşmasında, Türkiye'de kişi başına düşen yıllık gıda israfının 93 kilogram olduğunu belirterek "Bu proje, israfla mücadele çalışmalarına katkı sağlayacak algıyı oluşturacaktır." dedi. Türk Kızılay olarak, tüm faaliyet alan-

larında gıda israfına dikkati çekeceklerini bildiren Altan, israfı bitirmeden yoksulluğu önlemenin imkânı olmadığını söyledi.

"Gıda israfına yönelik projemizle toplumun bilinçlenmesine katkı sunmayı hedefliyoruz"

İsa Gök ise Türk Kızılay ile ilk kez ortak bir proje yürütecek olmanın heyecanını yaşadıklarını belirterek, "Bir Lokma Bir Hayat" temalı gıda israfına yönelik projemizle gıda, su ve ekme israfına dikkat çekerek bu israfın önlenmesine, toplumumuzun bilinçlenmesine katkı

sunmayı hedefliyoruz." dedi.

Projeye ilişkin afiş ve broşürleri sivil toplum kuruluşu, iş yeri ve okullara dağıtacaklarını ifade eden Gök, "Kampanyamız için yapılacak bağışlar, tabağında yemek artığı bırakın ya da bırakmasın, tamamen insanlarımızın vicdani sorumluluğuna dayalıdır. Kumbaralar içerisinde biriken yardım miktarı her ay düzenli olarak Türk Kızılay yetkilileri tarafından toplanarak belirlenen ihtiyaç yerlerine ve sahiplerine ulaştırılacaktır." ifadelerini kullandı.

Kovid-19 salgını ve iklim değişikliği krizi sürecinde tarım ve gıdanın stratejik öneminin daha iyi anlaşıldığını vurgulayan Gök, dünya genelinde gıda israfına dikkati çekti.

Konuşmaların ardından Altan ve Gök,

iş birliği protokolünü imzaladı.

Protokole göre, Türk Kızılay ve Şeker-İş Sendikası kurumsal sosyal sorumluluk projeleri, gıda yardımı, nakdi yardım, tıbbi yardım, sağlık, barınma, eğitim ve diğer insani yar-

dım faaliyetlerinde iş birliği yapacak. Sendika bünyesindeki restoran, misafirhane ve Antalya'da bulunan otelde belirli noktalara yerleştirilecek bağış kutularına vatandaşların atacağı paralar, insani yardım faaliyetlerinde kullanılacak.

#BirLokmaBirHayat

Dünyada her yıl 1,3 milyar, Türkiye'de ise 26 milyon ton gıda israf edilmektedir.

Küresel sera gazı emisyonlarının yaklaşık yüzde 10'u, tüketilmeden çöpe giden gıdalardan kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de bir yılda israf edilen gıda miktarının karşılığı 214 milyar liradır.

**Bir iyilik yapın,
mucizevi günle uyanın hayata.
Kampanyamıza vereceğiniz
destekle geleceğinizi
farklı kılın!**

İsraf edilen yiyeceklerin sadece dörtte biri ile dünyadaki 821 milyon aç insan doyabilmektedir.

Türkiye'de restoranlarda yılda kişi başı 28 kg gıda israfı yapılmaktadır.

Türkiye'de her yıl kişi başına 93 kg yiyecek çöpe gitmektedir.

Artan yemeklerimizi hayvan dostlarımızla paylaşacağımız için lütfen tabaklarınızın içine kürdan, peçete vb. maddeler atmayın.

Sosyal medyada bizi takip edin.

@sekerissen

#BirLokmaBirHayat

Dünya genelinde israf edilen gıdanın toplamı, 40 tonluk 23 milyon kamyon dolusu yiyeceğe karşılık gelmektedir.

Türkiye'de evlerde kişi başı 93 kg yiyecek çöpe atılmaktadır.

Dünyada 2 milyar insanın temiz suya düzenli erişimi bulunmamaktadır.

Türkiye'deki gıda israfı ile 4.280 SMA hastasının 10 yıllık tedavisi karşılanabilmektedir.

**Yapacağınız bağışla
geleceği yaşanır kılmak,
kendinize verebileceğiniz
en anlamlı hediye...**

Her gün yaklaşık 6 milyon ekmek çöpe atılmaktadır.

Türkiye'de her yıl 26 milyon ton gıda israf edilmektedir.

Artan yemeklerimizi hayvan dostlarımızla paylaşacağımız için lütfen tabaklarınızın içine kürdan, peçete vb. maddeler atmayın.

Sosyal medyada bizi takip edin.

@sekerissen

Size hayatlara dokunma fırsatı sunuyoruz.
Kampanyamıza vereceğiniz destekle geleceği değiştirebilirsiniz.

#BirLokmaBirHayat

Sosyal medyada bizi takip edin.

@sekerissen

Artan yemeklerimizi hayvan dostlarımızla paylaşacağımız için lütfen tabaqlarınızın içine kürdan, peçete vb. maddeler atmayın.

BİR LOKMA BİR HAYAT

Her **5/1** saniyede çocuk açlıktan ölmektedir.

Dünyada **1 milyar insan** aç uyanmaktadır.

Dünyada her tabaktan **3/1**'i çöpe dökülmektedir.

Covid-19 dakikada **7 kişiyi** öldürürken, açlık dakikada **11 kişiyi** öldürmektedir.

Dünyada her yıl **1.3 milyar tonun** üzerinde gıda ya kaybedilmekte ya da israf edilmektedir.

Gıda israfının **%40'** i otel ve restoranlarda gerçekleşmektedir.

Türkiye kişi başına gıda israfında **dünyada 3. sırada** yer almaktadır.

Bir kişinin günlük su tüketiminin 25 litre olması gerekirken, bu miktar Türkiye'de günlük **217 litredir.**

Türkiye'de yapılan yıllık **gıda israfı** ile 300 yataklı **214 hastane** yapılabilmektedir.

Yapacağınız bağışla geleceği yaşanır kılmak, kendinize verebileceğiniz en anlamlı hediye..

#BirLokmaBirHayat

Sosyal medyada bizi takip edin.

@sekerissen

Artan yemeklerimizi hayvan dostlarımızla paylaşacağımız için lütfen tabaqlarınızın içine kürdan, peçete vb. maddeler atmayın.

ŞEKER-İŞ BAŞKANLAR KURULU ANKARA'DA TOPLANDI

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Başkanlar Kurulu toplantısı 11 Mayıs 2022 tarihinde Şeker-İş Sendikası Genel Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Genel Başkan İsa Gök'ün toplantıda yaptığı konuşmasında şu hususların üstünde durdu:

"Bugün hep birlikte gerçekleştireceğimiz Başkanlar Kurulu Toplantımıza hepiniz hoş geldiniz.. Sizleri şahsım ve yönetim kurulumuz adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Toplantımızın ülkemize, camiamıza ve teşkilatımıza hayırlar getirmesini diliyorum.

Pandemi, savaş, iklim değişikliği, kıtlık, gıda ve enerji krizi, enflasyon, artan eşitsizlik ve yoksulluk... Dünya ve ülkemiz nezdinde diplomatik, politik ve de ekonomik birçok sıkıntının gölgesinde ilerliyorduk ki; daha da fazlasını sırtlanarak yola devam etmeye başladık. Bu evrede ekonomik olarak Çin, jeopolitik olarak da Rusya, dünyada oluşan bu küresel stratejik boşluktan yararlanmaya dönük adımlar atıldılar. Pandemi bu dinamiklere hız verdi. Diğer taraftan bu dönem ülkemize ekonomik gelişme, demokrasi, insani kalkınma gibi alanlarda gerileme yılları olarak yansdı. Türkiye'nin bölge ülkeleriyle normalleşme arayışları bu zorlu dönemin

sona ermesi için bir kapı araladı. Paris Anlaşması'nın uygulamaya sokulması, Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi adımlar ise iklim krizi ile mücadelenin artık dünyanın ve Türkiye'nin kalıcı gündemi haline getirdi.

2022 yılının ortalarına yaklaştığımız bu dönemde, bahsettiğim bu gelişmeler zincirinin hem küresel hem ülkemiz açısından etkilerini yaşıyoruz. Aynı zamanda tarihi bir kırılma anına da şahitlik ediyoruz. Rusya'nın kabul edilemez işgal girişimi Ukrayna'da büyük bir insani drama neden oluyor. Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne ve siyasal bağımsızlığına yönelik bu saldırı durdurulmadığı takdirde; hem insani açıdan, hem de bölge ülkeleri bakımından yeni risklerin ortaya çıkacağı kaçınılmaz görünüyor. Öncelikle devam eden savaşın bir an önce sona ermesini umut ediyorum. Bu kriz sürecinde ülkemizin saldırıyı kınayan ve reddeden tutumunun, krizin daha fazla kayıp olmadan çözümü için verilen kıymetli diplomatik çabanın, tüm dünyaya örnek olmasını diliyorum. Nitekim savaşın uzun sürmesi ve yaptırımların İran'a uygulanan

yaptırımlara benzer şekilde uzaması, başta az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olmak üzere, küresel ekonomik sistemi ciddi bir daralmaya sürükleyebilecektir. Savaş sonrasında Batı merkezli ekonomik sisteme alternatiflerin oluşturulması yönünde çabaların artırılması muhtemel görünmektedir. Çin ve Hindistan gibi yükselen ekonomilerin alacağı tutum, küresel ekonomik ve siyasi sistemin geleceğini yakından ilgilendirmektedir.

Diğer taraftan pandeminin tetiklediği gıda korumacılığı da, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte artmış durumdadır. Emtia fiyatlarında görülen sert yükselişler ve gıda arzına ilişkin endişeler, ülkelerin ciddi bir biçimde gıda korumacılığına gitmesine sebep olmaktadır. Son bir yılda aşırı derecede artış gösteren enerji fiyatları da gıda fiyatlarındaki yükseliş eğilimini güçlendirmektedir. Savaşla birlikte yüzde 35'ten fazla artan petrol ve doğal gaz fiyatlarını buna örnek göstermek mümkündür. Ocak 2022'de son 11 yıllık zirveye yaklaşan küresel gıda fiyatları, enflasyonun çok ciddi artmasına neden olmuştur. Yıllık

yüzde 35,7'ye ulaşan küresel gıda enflasyonu, farklı tarım ürünlerinde daha büyük fiyat artışlarını da beraberinde getirmiştir. Yükselişini sürdüren küresel gıda enflasyonunun 2023'ün başlarına kadar eğilimini koruyabileceği değerlendirilmektedir.

Dış politikadan enerjiye ve dijital; sağlıktan gıdaya kadar uzanan bu geniş eksenin "ekonomi ayağı" elbette çok önemli bir ağırlığa sahip.. Çünkü dış ticaret, finans, turizm, ihracat, beklentiler ve çok daha fazlası, dünyada artan fiyatlar ve enflasyon ile doğrudan ilişkilidir. Bunların her birini kalem kalem detaylı değerlendirmek ve önlem almak gerekmektedir. Ülke olarak pandemi arkası savaşın yaşandığı bu dönemde; oldukça yüksek, yıllık yüzde 70'e, gıdada ise yüzde 90'a varan bir enflasyonla mücadele ediyoruz. Artan kur baskısı bir yana, yıl genelinde ücretlere yapılan tüm zamlar da, iyileştirmeler de, asgari ücretteki artış da erimiş durumda.

İşte bu yüzden, enflasyon seviyelerinin çok daha düşük olduğu dönemlerde, bir araya geldiğimiz toplantılarımızda da çok dikkatli olunması gerektiğinin altını çiziyorduk. Çünkü hali hazırda iktisadi çerçevede, enflasyon ile tam mücadele edemiyorken krizlerle karşı karşıya kaldık. Bugün de görüyoruz ki enflasyonla mücadelede bir kere kontrolü kaybettik mi çözüm sandığımızdan da zor oluyor. Ekonomik değerlendirmeler; Türkiye'nin, iddia edilenin tam aksine ekonomik büyümeyi ve işsizliğin düşürülmesini hedef aldığını, enflasyonla mücadeleyi planlamadığını ortaya koyuyor. Üzerine dışsal bir şokla da karşı karşıya kalındığında, enflasyonun yüzde 60-70'lerden çevrilmesi çok zor gözüküyor.

Diğer taraftan savaşın enerji ve emtialarda yarattığı maliyeti, ihracatımızı yavaşlatacağını ve daha az turizm geliri elde edeceğimizi hesaba katarsak; 2022'de 2021'den çok daha yüksek bir cari açıkla baş etmemiz gerekeceği görülüyor. Elbette tüm bu kısa vadeli hesaplar bile ülke ekonomimizin büyümesinde özellikle yatırım bacağına baskılayıcı olabilecektir. Bu noktada, yüksek enflasyon ve hane halkının refah kaybının kontrol edilemez durumda olması; temelde fiyat istikrarı ile ilgili sorunu, "doğru ve sürekliliği olan adımlarla çözmemiz" gerektiğini ortaya koymaktadır. Aksi halde ekonomide güveni sağlamanın oldukça zor olduğu görülmektedir. Üstelik ülkemizin risk primindeki her artışın döviz ihtiyacımızı arttırdığını ve bunu bulmamızın daha da maliyetli hale geldiğini göstermektedir. Kaldı ki yüksek enflasyon yanında yüksek işsizlik sorunu stagflasyon olgusunu beslemektedir. Yüzde 20'nin üzerinde olan genç işsizliğimiz, iş bulma ümidinin giderek düşüşü, azalan alım gücümüz, artan yoksulluk-gelir adaletsizliği ve adeta orta gelir grubunun kayboluşu hiç olmadığı kadar derinleşmiş durumdadır.

Gök; Yeşil Ve Dijital Dönüşüm, Enerji, Tedarik Zincirleri Ve Hammadde Tedarikinde Sorunların Ortak Bir Yaklaşımla Ele Alınması Kaçınılmaz

Konunun uzmanlarının da ortaya koyduğu üzere, bu sarmaldan çıkmanın kuralları vardır: Doğru para ve maliye politikaları ekonomide güveni artırmak ve yatırım ortamını iyileştirmek için kilit önem taşımaktadır. Bununla birlikte kuvvetler ayrılığı, denge ve denetleme, hukukun üstünlüğü, sosyal diyalog, kurumların özerkliği ve kalitesi de etkin bir kamu yönetiminin olmazsa olmazlarıdır.

Önce pandeminin sonra da savaşın dayattığı bir ekonomi yönetiminin yanında; yeni bir dünyadan, yeni önceliklerden, yeni itici güçlerden, yeni gelecekte, yeni bir tarım düzeninden/gıda sektöründen bahseder olduk. Bu dönemde yeşil ve dijital dönüşüm, enerji, tedarik zincirleri ve hammadde tedarikinde sorunların ortak bir yaklaşımla ele alınması kaçınılmaz bir hal aldı. Nitekim gelecekte de artan nüfusu beslemenin önündeki en büyük engel, iklim değişikliğinin yaratacağı olumsuzluklar olacaktır. Kuraklık, su sorunu artarak devam edecek; kimyasallarla kirletilen,

çoraklaşan tarım alanları istenilen verimi veremeyecektir. Tahminlere göre, 2050 yılında dünya nüfusu 10 milyara ulaşacak ve en az üçte ikisi kentlerde yaşayacaktır. Bu nüfusu beslemek için bugünkü gıda üretiminin en az yüzde 50-60 artırılması gerekmektedir.

Peki bu nasıl sağlanacaktır?

Küreselleşme ile dayatılan tek tip beslenme modeli ile tarımda biyoçeşitlilik yok olmaktadır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, yani FAO'nun raporuna göre, dünyada 400 bin bitki türü mevcuttur. Tarımın başlangıcından bu güne 7 bin tür toplanmış ve yetiştirilmiştir. Dünya gıda arzı sadece 200 bitki çeşidine bağlıdır. Tüketilen gıdanın 4'te 3'ünü sadece 12 tür sağlamaktadır. Sadece 9'u ise bitkisel üretimin yüzde 66'sını oluşturmaktadır. Verilerden gördüğümüz gibi, binlerce bitki çeşidi varken sadece 9 tanesinin bitkisel üretimin yüzde 66'sını oluşturması, çeşitliliğin ne kadar azaldığını göstermektedir.

Küreselleşme ile dayatılan tek tip beslenme modeline karşı, son yıllarda yerel beslenme modelleri ön plana çıkmaktadır. "Mili tohum", "yerel tohum" çalışmaları ile bu değerlere sahip çıkılmaya çalışılmaktadır. Önümüzdeki yıllarda "yerelde üret, yerelde tüket", "yerli malı tüket" benzeri kampanyaları daha çok göreceğimiz muhakkaktır. Dünya Ticaret Örgütü ve diğer uluslararası kuruluşlar korumacılığın ticareti olumsuz etkileyeceğini öne sürseler de, devletler daha korumacı bir tarım politikası ile yerli üretimi destekleyecektir. Bunun ilk uygulamalarını da zaten pandemi de gördük. Bugün yaşanan savaşla da, birçok ülke tarafından açık-

lanan destek paketleriyle görüyoruz. Evet, onca sorunun gölgesinde ceplerimizi yakan fiyat artışları, düşen alım gücümüz; karşımıza önemli bir olgu çıkıyor: Gıda milliyetçiliği güçleniyor.

Bu güçlü enstrümanla, tarımda üretici ülkeler avantajlarını kullanarak öncelikle kendi ihtiyaçlarını karşılayacak. İhraç edecekleri ürünler için gerektiğinde vergi koyacaklar. İthalatçı ülkeler ise vergileri indirerek veya sınırlayarak daha ucuza ithalat yapmak için önlemler almaya devam edecek. Şüphe yok ki tarım ve gıdada ticaret kısıtlamaları, yoksulların gıdaya erişimini daha da zora sokacak. Nitekim bu yıl buğday başta olmak üzere tahıllarda, ayçiçeği yağı başta olmak üzere bitkisel yağlarda, yem hammaddelerinde fiyat artışları son 6 yılın zirvesine ulaşmış durumda.

Sözüm o ki, buradan çıkaracağımız kıssadan hisseler var: Yeni tarım düzeninde, üretim odaklı, ülke potansiyelimizi doğru değerlendiren politikalarla Türkiye'nin mevcut avantajlarını fırsata çevirelim, üretim sahalarımızı, paydaşlarımızı, imkânlarımızı, insanımızı, çalışanımızı yüreklendirelim. İklimi, biyoçeşitliliği, tarım alanları, ürün deseni ile büyük zenginliğe sahip olan

ülkemizin, bu salgın ve savaş döneminde potansiyelini besleyecek kararları alalım. Bunun için tarımsal girdilerin temininde, tarımsal desteklemelerde, araştırma, geliştirme, teknoloji kullanımında üretimi ve çiftçiyi destekleyici politikaları her dönemden farklı bir bakış açısıyla ele alalım.

Siyasi, ekonomik ve gıda sektörüne dair bu bilgiler ışığında bu dönem ülkemiz şeker sektörü de, özellikle fiyat artışları ve stokçuluk başta olmak üzere ülkemiz gündeminde yerini almıştır.

Şeker-İş olarak çetin mücadele sayfaları çevirdik hep birlikte. Defalarca kez anlattığımız, uyarılarda, çözüm reçetelerinde bulunduğumuz, siyaseten ulaşabileceğimiz her mevkiyi bilgiledirdiğimiz üzere; bugün bu olağanüstü gelişmeler yaşanmasa dahi, yine sektör çığlığının kulakları aşındıracağı aşikârdı. Şeker özelleştirmesi sonrası; şeker fiyatlarının düşmeyeceği, şeker piyasasında kamu aleyhine değişen dengelelerin sektörümüzü olumsuz etkileyeceği, pancar üreticisi boyutunda sıkıntı yaşanacağı, NBSŞ ve YYT kullanımına alan açılacağı, sendikal açıdan şeker çalışanlarının örgütlülüğünün etkilenmeyeceği gibi birçok farklı alanda ciddi problemler yaşanacağını biliyorduk, biliniyordu..

Bakın, pandemi ve arkasından gelen Ukrayna savaşı; gıda, özellikle de şeker gibi temel gıda ürünlerinin arz güvenliğinin ne kadar elzem olduğunu bir kez daha, çok açık bir şekilde tekrar gösterdi. Zor dönemlerde mümkün olan en uygun fiyatla gıda ürünlerine erişebilmek için;

- Uzun vadeli planlamanın,

- Yurt içi ihtiyacın yurt içi üretimle karşılanmasının, önemini teyit etti.

Bununla beraber sektörde, Şeker Kurumu gibi özerk bir idari yapının eksikliği de giderek etkisini artırdı. Uzun vadeli süreçler için, uzman bir yapı olarak, sektör paydaşlarının katılımı ile oluşan Şeker Kurumu'nun kapatılarak, Bakanlık bünyesinde bir Daire'ye indirgenmesi bu zor zamanlarda karşılaşılan sorunları büyüttü. Kurum tarafından yapılan sektörel denetimler pek çok olumsuzluğu kaynağında tespit edip giderebiliyordu; bugünse sektörel denetimler yapılamadığı gibi kamuoyunun doğru ve güncel bilgi ile desteklenmesi de söz konusu olamadı. Ötesinde, özelleştirilen şeker fabrikaları için özelleştirme şartı olarak getirilen üretim şartlarının ne kadar yerine getirildiği konusunda ciddi şüpheler söz konusu.

Başkan Gök; Bugün, Özelleştirilen Şeker Fabrikalarının Sektörü Olumsuz Etkilerini Hep Birlikte Görüyoruz

Özelleştirme ile fabrikaları devralan şirketlerin büyük bir çoğunluğu, ilk 2 yılda üretim şartını yerine getiremedi, üstelik göstermelik raporlar ile şirketlere yaptırım uygulanması engellendi. Daha da kötüsü, ülke toplam şeker üretiminin olumsuz etkilenmesi, bir arz güvenliği sorunu doğmasına neden oldu. Bugün, özelleştirilen şeker fabrikalarının sektörü olumsuz etkileyen fiyat ve satış politikaları ile TÜRKŞEKER'in elinden çıkan bu fabrikalar nedeniyle güç ve etkinliğinin azalmasının sıkıntısını yaşıyoruz. Ayrıca TÜRKŞEKER'in karar organı olan Yönetim Kurulu olmaksızın süreci yürütmek durumunda kalması, vatandaşların uygun fiyata şeker ihtiyaçlarını karşılamalarında sıkıntı yaratıyor.

Diğer taraftan buğday ve ayçiçeği başta olmak üzere diğer gıda ürünleri ile ilgili teşvik ve önlemlerin çiftçileri şeker pancarı üretimden uzaklaştırması söz konusudur. Bu tarih itibarıyla pancar üreticileriyle kotaya yeter üretimi sağlayacak anlaşmaların yapılmış olması gerekirken, sağlıklı bir maliyet/fiyat ilişkisi kurulamamıştır; ancak yüzde 70'ler civarında bir üretici anlaşması seviyesine gelinebilmiştir. Üreticiler teşvik edilmediği takdirde, bir sonraki pazarlama döneminde ülke ihtiyacına yeter şeker üretimi tehlikeye düşecektir. TÜRKŞEKER'in özelleştirme kapsam ve programından çıkarılması elbette, Sendikamızı umutlandıran, sevindiren bir gelişmedir. Fakat kamu yararı gözetilerek, iktisadi esaslar dâhilinde üretim organizasyonu ve yapısı, günün teknolojik gelişmeleri paralelinde güncellendiğinde;

- Şeker fabrikalarında katma değeri yüksek son ürünlerin üretimine geçilmesi,
- Asıl işlerin birçoğunda alt işveren çalıştırılması uygulamasından vazgeçilerek, işinin ehli mevcut geçici işçilerin kadroya alınması ve
- İhtiyaç duyulan asıl işler için, Mesleki

Yeterlilik Kurumu tarafından belirlenecek esaslarda, kadrolu çalışan istihdamına dayalı bir iş ilişkisinin kurulması, sektörün ülkeye katkısını daha da güçlendirecektir.

Keza geçtiğimiz Mart ayında sektörümüzün paydaşlarıyla bir araya gelerek Sendikamızın ev sahipliğinde gerçekleşen sosyal diyalog toplantısında da bu konunun önemine dikkat çektik. Sendikamız ŞEKER-İŞ ile TÜRKŞEKER arasında pancardan şeker imalatı alanında çıkacak olan meslekler için sınav ve belgelendirme iş birliği protokolü imzaladık. Sektör paydaşlarımız ile birlikte Şeker Sanayinde Tehlike Sınıfı ve Mesleki Yeterlilik konuları üzerine çalıştay gerçekleştirdik. Çalıştayda işveren, çalışan ve kamunun bir arada, şekere dair önemli hususları aynı masa etrafında müzakere etmesi, sektörümüzde eksik olan sosyal diyalogu tesis etmek bakımından oldukça etkili oldu.

Ayrıca belirtmeyim ki, yine son yıllarda yaşanan olumsuzluklar, güçlü bir şeker pancarı üreticisi olan ülkemizde, nişasta bazlı şeker ve yapay tatlandırıcı sorununu gündeme getirmiştir. Sendikamızın ısrarlı mücadelesini taçlandıran Cumhurbaşkanı kararı ile NBŞ kotası yüzde 2,5'a indirilmişse de bu kez yapay tatlandırıcı ithalatı çok büyük boyutlara ulaşmıştır. İnsanlarımızın sağlığını olumsuz etkileyen bu yapay tatlandırıcıların Şeker Kanunu kapsamında "şeker" olarak değerlendirilmesi, önümüzdeki dönemde çok daha ciddi sorunlara sebebiyet verecektir.

Bu nedenlerle;

- Sektör paydaşlarının söz sahibi olduğu bir yapılanma ile Şeker Kurumu'nun yeniden oluşturulması,

- TÜRKŞEKER Yönetim Kurulu atamasının yapılması ile ihtiyaç duyulan yeniden yapılandırma çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
- Şeker pancarı üretimine teşvikler belirlenmesi, iklim değişikliği olgusunun olumsuz etkilerini de gözetilen bir planlı üretim anlayışıyla üretimin sürdürülebilirliğinin teminat altına alınması gerekmektedir. Bunun yanında;
- Tümüyle ithalat ile karşılanan yapay tatlandırıcı kullanımının kamu sağlığı gözetilerek sınırlandırılması ve buna uygun denetim süreçlerinin tasarlanması,
- TÜRKŞEKER fabrikalarında üretimin verimliliğini olumsuz etkileyen, kaynak israfına neden olan işgücü politikalarının terk edilmesi,
- Geçici işçilerin kadroya alınması ile ihtiyaç duyulan nitelikteki personelin temin edilmesi,
- İş sağlığı ve güvenliği esaslarına uyumlu, modern bir istihdam modeline geçilmesi, sanayimizi, dolayısıyla sektörümüzü ve geleceğimizi güvenli bir iklime ulaştıracaktır.

Gıda sektörümüzün gelişimi ve kalkındırılması kadar, Sendika olarak farkındalık yaratma, vizyon oluşturma faaliyetlerimiz kapsamında etkinlik, kampanya, sempozyum gibi çalışmalarımıza da devam etme kararlılığımızda. Geçtiğimiz günlerde KIZILAY ile işbirliği protokolümüzle, gıda israfının önlenmesi ve farkındalığının artırılması amacıyla "Bir Lokma, Bir Hayat" kampanyamız hayata geçirilmiştir. Sendikamız iştiraklerinde hayata geçirdiğimiz gıda israfının azaltılmasına yönelik bilinç oluşturma çalışmalarını yürütecek, israfın bedeli anlamında gönüllülük esasına dayalı olarak yapılacak bağışların "aş evlerinde, yoksullukla mücadelede kullanılması" sağlanacaktır. Teşkilatımız seferberliğinde, bu farkındalık zincirinin dalga dalga yayılmasını sağlamak asıl amacımız olacaktır.

Yapacağımız Gıda Zirvesi Gündemi Belirleyecek

Öte yandan bildiğiniz üzere 2 gün sonra gerçekleşecek olan "Gıdanın Geleceği Ellerimizde Zirvesi"yle Sendikamız Şeker-

İş, çok önemli isimlerin teşrifıyla gıda ve iklim vizyonu çerçevesinde Gıdanın Geleceğini masaya yatıracaktır. Gıdanın Geleceğinde Yeni Trend ve Algılar, Gıdanın Geleceğinde Yeni Teknoloji ve Kaynaklar, Sürdürülebilir Gıda Üretimi, İklim Değişikliği ve Stratejiler, Şekerin Geleceği başlıklarıyla Sendikamız yine bir ilke imza atacaktır. Şimdiden başarılı, etkin, Sendikamıza yakışır bir Zirve olmasını umut ettiğimi sizlerle paylaşmak istiyorum..

Değerli Arkadaşlarım, biz Sendikaların işçi hakları yanında bahsettiğim gibi, iklim krizi-adil geçiş, gıda güvenliği ve yeni algılar, metaverse, akıllı tarım ve daha birçok güncel gelişmenin takipçisi ve tarafı olmamız gerekiyor. Bu konularda söz sahibi olmanın, elbette çok daha büyük bir aile olmak ile doğrudan bağlantılı olduğunu söylemek lazım. Hem güçlü bir taraf olmak, hem de sendikamız geleceğini güvenli yarınlara taşımak...Bakın geçtiğimiz ay, tüm dünyaca takip edilen uluslararası bir haber servisinde şu haber çıktı: Sendikalar için "Altın Bir Çağ"a mı giriyoruz?

Bu haberde, pandemi gibi bir ortamda iş güvencesi temelinde, zorlu şartları işçi lehine yöneten en önemli mekanizmanın Sendikalar olduğunun altı çizildi. Bu algının gelecekte sendikaları bambaşka bir yere konumlandırabileceği mesajı verildi. Evet, bizler bugünden daha güçlü olmak zorundayız. Gıda Zirvesiyle yeni bir dönüşümün ilk adımını atacağız. Fakat akabinde Sendikamız; gıda ve şeker sanayi, tarım, iklim, teknoloji, çalışma hayatı gibi taraf olduğu her alana dair, yeni strateji ve açılım çalışmalarına başlayacak. Bir sivil toplum kuruluşu olarak fabrika ayarlarımızı yeni dünyanın yeni nesil dönüşüm-

lerine göre yapılandıracağız.

Yerinde sayan, gelişmeleri/yenilikleri geriden takip eden değil, bir dünya sivil toplum kuruluşu olma hedefiyle, sendikalar içerisinde yenilikçi eğitim programlarıyla, uzman ekip raporlarıyla, profesyonel seminerlerle, dijital platformların avantajlarıyla, mesleklerimizin geleceğine dönük çalışmalar ve daha niceleriyle, camiamızı ve sendikamızı yeni açılımlarla buluşturma gayreti göstereceğiz.

Tabi burada elimizi güçlendirecek diğer anahtar da örgütlenmek, daha fazla işçi kardeşimize ulaşmak olacak.. Toplantımız içerisinde elbette bu meseleyi enine boyuna tartışacağız. Sendikamız çalışmalarını, şubelerimizin faaliyetlerini, sorunlarımızı tek tek görüşeceğiz. Keza son açıklanan Ocak ayı işkolu istatistiklerinde 685 bin gıda çalışanına ulaşan sanayimizde, 12 bin 183 üye sayısı ile yüzde 1.78 olan sendikalaşma oranımızı masaya yatıracacağız. Bu noktada altını tekrar ve tekrar çiziyorum ki; genel olarak kayıtlı veriler üzerinden yüzde 14.32 olan ülkemiz sendikalaşma oranındaki eksikliğin, Sendikamız nezdinde de oldukça düşük bir düzeyde kalması bizlere kesinlikle yakışmıyor. Bu bakımdan birlikte müzakere edelim, daha güçlü bir aile olabilmek için neler yapabiliriz, konuşalım, tartışalım.

Biz birbirimize güvenirse, çalışırsak, yol haritamız uğruna emek verirse bu zorlu alanda başarılı olmama gibi bir lüksümüz olmayacaktır. Sözlerime burada son verirken, Başkanlar Kurulu toplantımızın başta teşkilatımız olmak üzere, ülkemiz çalışma hayatına ve milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum." diye konuştu.

EFFAT Yönetim Kurulu Toplantısı Viyana'da Gerçekleştirildi

EFFAT Yönetim Kurulu toplantısı üye sendikaların katılımı ile 13-14 Haziran 2022 tarihinde Viyana'da gerçekleştirildi. Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası adına toplantıya Genel Başkan İsa Gök, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt ve Başkan Danışmanı Süleyman Yazır katıldı.

Ayrıca toplantıda Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök bir konuşma gerçekleştirdi. Toplantı için EFFAT'a teşekkür eden Gök sözlerine şöyle devam etti;

"İlk olarak, Kuzeyimizde devam eden savaşın bir an önce sona erdirilmesi arzumuzu belirtmek istiyorum. Bu bakımdan da Şeker-İş olarak EFFAT'ın karar tasarısını destekliyoruz. Bu vesileyle Türkiye'nin 11 yıldır ev sahipliği yaptığı 5 milyon sığınmacı ve 50 milyar Dolarlık harcamasının kazandırdığı deneyimden bu yıkımın Avrupa ölçeğindeki daha geniş etkileri olabileceğini ifade etmek istiyorum. Bu ne-

denle konu özellikle sığınmacı alan ülkeler tarafından daha geniş kapsamlı ele alınmalıdır.

İkinci olarak, 3 yıllık bir çalışma sonunda Şeker-İş Sendikası bir akredite mesleki yeterliliklerin belgelendirilmesi şirketini kurmuştur. Böylece şeker sektörü çalışanlarının eğitim ve belgelendirme faaliyetleri ile sektörünün sürdürülebilir yetkin insan kaynakları temininin güvence altına alınmasına önemli katkılar sağlanacağını düşünmekteyiz.

Üçüncü olarak 8 Mart Kadınlar gününün çevre ve iklim değişikliğinde kadınların rolünü yansıtacak bir çerçevede kutladık. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı ile TÜRK-İŞ Genel Başkanının da katıldığı bu etkinlikte, kadın üyelerimiz büyük bir hatıra ormanı dikti. Bir milyon ağaç kampanyasını destekleyen bu etkinlik toplumda yankılandı.

Son olarak Ankara'da "Gıdanın Gele-

ceği Ellerimizde" konulu uluslararası bir konferans düzenledik. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Türk-İş ve Ankara Kent Konseyi başkanları toplantıyı onurlandırdılar. Ayrıca Kristijan da etkinliğe önemli bir kilit konuşmacı olarak video konferansla katıldı.

Medyadaki yüzlerce yazı ve görselle yer alan bu etkinliklerin özellikle; Gıdanın geleceğinde yeni trend ve algılar, Gıdanın geleceğinde yeni teknoloji ve kaynaklar, İklim değişikliği ve sürdürülebilir gıda üretimi stratejileri, Pancar şekerinin geleceği, Sektör çalışanlarının insan onuruna yaraşır iş sağlanması konularında toplumda farkındalık yaratılmasına katkı sağladığını düşünmekteyiz.

Şeker-İş olarak üyelerimizin haklarını koruma ve geliştirme çalışmalarımızın yanı sıra bundan sonra da toplumsal ve çevreye duyarlı konulara da dikkat çekmek için çalışmaya devam edeceğiz." diye konuştu.

KAMUOYUNUN DİKKATİNE

ŞEKER-İŞ SENDİKASININ 27 MAYIS 2022 TARİHLİ 400 BİN TON ŞEKER İÇİN TARİFE KONTENJANI AÇILMASI HAKKINDA GÖRÜŞÜDÜR...

Bilindiği üzere 5615 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 400 bin ton şeker için tarife kontenjanı açılması karara bağlanarak 27 Mayıs 2022 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Aynı Resmî Gazete’de Şeker İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasları belirleyen Tebliğ’de yer almaktadır.

Daha önceki yıllarda Avrupa Birliği Menşeli Şeker İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına Dair Kararlar ile 5615 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı karşılaştırıldığında; tahsisat önceliğinin bir kamu kurumu olan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. yerine, sadece ürünlerinde şeker kullanan sanayicilere verildiği görülmektedir. Azami yüzde 50 oranında olmak kaydıyla, İthalat Rejimi Kararı çerçevesinde söz konusu ürün için tespit edilen gümrük vergisinin yüzde 80’i uygulanır iken, bu ithalatta uygulanacak olan gümrük vergisi oranı ve ek mali yükümlülüklerin sıfır olacağı görülmektedir.

Ülkemiz pancar üreticisinin desteklenmesi gerekliliği karşısında, alınan bu karar sonrası yapılacak ithalatın tahmini değeri ve vergi kaybı değerlendirildiğinde 400 bin ton şeker ithalatının tahmini değerinin 320-350 milyon dolar düzeyinde olması beklenmektedir. İthalat Rejimi Kararına göre, 2022 yılında şeker ithalatına uygulanacak vergi oranı yüzde 135 düzeyindedir. Sonuç itibarıyla Sıfır vergi uygulamasıyla, yüzde 135 oranındaki ithalat vergisinden sarfinazar edilmiştir.

Alınan ithalat kararı, dünya şeker fiyatlarının yüksek seyrettiği bir dönemde yapılmaktadır. Bu bakımdan dünya fiyatları dikkate alındığında, Avrupa menşeli şekerin Avrupa limanları FOB fiyatının 710 \$/ton

düzeyinde olduğu görülmektedir. Güncel kurdan bu fiyat 11,7 TL/kg’a tekabül etmektedir. Bu fiyata navlun, sigorta ve diğer masraflar dâhil değildir. Bu haliyle bile fiyat Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.’nin 7,72 TL/kg olan toptan satış fiyatının yüzde 52 oranında üzerindedir. Dolayısıyla ithalatın piyasayı ve fiyatları regüle etmeye yaramayacağı, aksine iç fiyatları yükseltici yönde etki yapacağı kesin olarak gözükmemektedir.

Tarife kontenjanının dağıtımındaki kriterler çerçevesinde ise ilgili Tebliğde, tarife kontenjanının sanayici bazında adil dağıtımına ilişkin bir yöntem yer verilmemiştir. Örneğin kapasite raporunda yer alan “yıllık şeker kullanım oranının % 30’u” gibi net bir kriter yer verilmemiştir. Tebliğde tahsisatın sadece C şeker tahsisat belgesi sahibi firmalar öncelikli olmak üzere, söz konusu ürünü şekerli mamul üretiminde hammadde olarak kullanan sanayici firmalara yapılacağı belirtilmekle birlikte, tebliğ ekindeki başvuru formunda “Yeni ithalatçı” ve “Geleneksel İthalatçı” için de seçim yapılabileceği görülmektedir. Tebliğde yaptırım olarak sadece “tahsisat belgesinin iptali” hükme bağlanmıştır. Yetersiz bir yaptırım olduğunun altını çizmekle birlikte, Tebliğ’e göre ithal edilen şekerin amacına uygun olarak kullanıp kullanılmadığı yönünde bir takip ve yaptırıma gerek duyulmadığı görülmektedir.

Uzun erimli planlama ve şeffaflığın şart olduğunun mücadelesini yıllardır veren Sendikamız Şeker-İş’in gerek Türkşeker’e ait 10 fabrikanın özelleştirme sürecinde gerekse de bazı özel şeker fabrikalarında yaşanan arz eksikliği karşısında hayata geçirilemeyen kararlar ve denetim

yetersizlikleri uyarılarına rağmen sektörümüzde bugün yaşanan problemlerin uzun vadeli strateji eksikliğinden ileri geldiği muhakkaktır.

Yine bugün 2022/23 yani önümüzdeki sezonun da yerli şeker arzı açısından sıkıntılı olabileceğine dair kaygıların olduğu değerlendirildiğinde; ülkemiz şeker sektörünü daha etkin önlemler, daha istikrarlı fiyat politikaları ile sektörü en kısa zamanda düzenleyemediği takdirde şekerde kendine yeterli bir ülke olmaktan hızla uzaklaşma riski ile karşı karşıya kalabileceğimiz söz konusudur.

Ülkemiz pancar üretim potansiyeli ve kurulu şeker üretim kapasitesi bakımından “kendine yeten” bir ülke olmakla birlikte, arz güvenliğimizi riske sokan birçok gelişme ve faktör karşısında C şeker arzında sürekliliğin sağlanması için kalıcı stratejiler geliştirilmesi ve hayata geçirilmesi, bağımsız yapıdaki Şeker Kurumu’nun gerekliliği ve yeniden oluşturulması; yani sektörün etkin ve sağlıklı bir şekilde düzenlenmesini ve denetimini sağlayacak, sektör paydaşlarının içinde yer alacağı bağımsız karar alma organının oluşturulması gerekmektedir. Ülkemiz şeker sektörünün strateji ve kalkınma planının belirlenmesi ile sanayi, işçi, üretici ve devlet işbirliğinde daha kontrollü ve şeffaf bir işleyişin sağlanması hususları sektörümüzün bugünü ve geleceği açısından en isabetli kararlar olacaktır.

Kamuoyunun bilgisine saygıyla duyurulur.

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası

(ŞEKER-İŞ)

BESLENME VE SAĞLIK-HASTALIK DURUMLARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Metin Başaranoğlu

Gastroenteroloji Uzmanı; İç Hastalıkları Profesörü

İrem Yakışıklı

Uzman Diyetisyen

13 Mayıs 2022'de Ankara'da gerçekleşen sempozyumda, son panelde, "Şekerin Geleceğini" tartıştık. Bu panelde bende bir gastroenteroloji uzmanı ve iç hastalıkları uzmanı olarak şekere yönelik toplumsal ve klinik açıklamalarda bulundum. Özetlemem gerekirse; şekerin farklı isimlerle gündeme gelmesinin farklılık oluşturmadığını, şekerin Dünya Sağlık Örgütü'nün önerilerini geçmeyecek şekilde tüketilmesi gerektiğini, aksi halde toplumda sık görülen kronik hastalıklara şişmanlık, obezite, karaciğer yağlanması, inme ve kalp krizi geçirme ve yakalanma riskinizin artacağını vurguladım. İşlenmiş basit şeker (mısır şurubu) içerikli paketli ürünlerle beslenmek obezite pandemisini doğuran en büyük sebeplerdendir. Pancar şekerindeki belirli düzeyde tüketimde vücutta kullanılırken, paketli besinlerde bulunan mısır şurubunun yapısındaki fruktoz yağ hücresi oluşumuna ve obeziteye neden olabiliyor.

MISIR ŞURUBU ŞEKERİ nedir?

Mısır şurubu şekeri normalde doğal olmayan yapay bir üründür. Mısır şurubu şekeri fruktoz laboratuvar ortamında kimyasal ve enzimatik reaksiyonlarla üretilmiştir. Buna endüstriyel şekerde diyebiliriz.

Neden ve nerelerde kullanılır?

1. Mısırdan elde edilen şeker; geleneksel olan şeker kamışı ve pancardan elde edilen şekere göre daha ucuzdur.
2. Mısır şurubundan kimyasal yollarla elde edilen şekerin bir yerden bir yere taşınma maliyeti yüksek konsantrasyonlarda taşınabilmeye olanak sağladığı için daha ucuzdur.

3. Mısır şurubu şekeri; doğal olan pancar veya meyveden elde edilen şekere nazaran en az 100 kat daha fazla tatlıdır.
4. Mısır şurubu şeker içine katıldığı mamulün raf ömrünü uzatır.
5. En çok gazlı içecekler meşrubatlarda tatlandırmak için kullanılır.
6. Pasta, kek, baklava, kadayıf gibi tatlıları yaparken kullanılır,
7. Bal, reçel vb.'ne katar tatlandırmak için,
8. Çikolata, dondurma ve şekerlemelere koyarlar.
9. Meyveli yoğurt içinde, Soslarda, Tost ekmeği, hamburger ekmeğinde, İşlenmiş gıdaların hepsinde bulunabilir.

TÜRKİYE'NİN mısır şurubu şeker tüketiminde istatistikleri...

Maalesef, Türkiye bu gün eskilere nazaran daha fazla şekerli içecek tüketen bir ülke olmuştur. Dünya ülkeleri arasında şekerli içecek tüketiminde en çok tüketen 9. ülkeyiz. Dünya ortalaması 90 lt düzeyinde iken biz 160 lt tüketmekteyiz.

MISIR ŞURUBU (ŞEKERİ) TÜKETİLMESİ İLE HASTALIKLAR ARASINDAKİ İLİŞKİYİ ANLATAN ÇALIŞMALAR

Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan Harvard Tıp Fakültesi Toplum Sağlığı bölümünün yaptığı bir çalışmanın üzerinde duracağım şimdi. Çalışmaya alınanların hiçbirinde herhangi bir kronik hastalık başlangıçta yoktu. Toplamda 117.000 kişi 1980'lerden başlayıp 2014 yılına kadar takip edildi. Bu çalışma toplam 80.000 kadın ve 37.000 erkek üzerinde yapıldı. Çalışmaya girenlerin katılımı yaşları 30 ve üstüydü. Çalışma süresince katılımcıların tükettiği mısır şurup şekeri miktarları sorgulandı. Çeşitli parametreler açısından bu 117 bin kişi takip edildi ve kronik hastalık dediğimiz: obezite, diyabet, yüksek tansiyon, kalp damar hastalığı geliştirme, kanser gelişip gelişmediği ve nihayetinde ölüm olayları sorgulandı. Ölümler beklenmeyen ve beklenen şekilde olup olmadığı araştırıldı. Sonuçta; çalışmaya katılanlar ne kadar çok meşrubat içerse ölüm riski de o derece artıyordu.

Nazik davetleri için Şeker İş sendikasına çok teşekkür ederim.

Sağlıklı günler dilerim.

ŞEKER-İŞ SENDİKASI TÜTÜN SEKTÖRÜNDE BİR İLKİ GERÇEKLEŞTİRDİ

SOCOTAB YAPRAK TÜTÜN'DE HİZMET YILI ÖDÜLLERİ VERİLDİ

Tütün Sektöründe bir ilk olarak Şeker-İş Sendikasına üye izmir Socotab Yaprak Tütün A.Ş. işçileri toplu sözleşme gereği hizmet yılı ödüllerini düzenlenen törenle aldı. Düzenlenen törene Socotab Yaprak Tütün A.Ş. Genel Müdürü Yiğit Tuncel, Genel Müdür Yardımcıları Onur Özkul, Cenk Tetik, Şeker-İş Sendikası Genel Sekreteri Fevzi Şengül, Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Ünder, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt, Şeker-İş Sendikası Socotab Baştemsilcisi Kemal Can ve işçiler katıldı.

AMERİKA'DAN ANADOLU'YA UZANAN YOLCULUĞUYLA TÜTÜN ve ÜRETİMİ

Kurutulmuş yapraklarından yararlanılan tütün bitkisi, tek yıllık bir tarım ürünü olmasıyla bilinir ve anavatanı Amerika kıtasına kadar uzanır. Tütün 17. yüzyıl başlarında İngiliz ve Venedikli gemiciler aracılığıyla Osmanlı İmparatorluğu topraklarına gelmiş, ilk defa 1687 tarihinde Makedonya'da yetiştirilmeye başlanmıştır. Daha sonra da üretimi giderek yaygınlaşmıştır. Yetiştiriciliğe gösterilen özen, uygulanan tarımsal yöntemler, kaliteyi olumlu etkileyen ekolojik faktörlerin varlığı; uzun yıllar dünya pazarlarında yüksek kalitesi ile Türk tütünleri şöhret kazanmıştır. Türkiye'nin uluslararası piyasalarda marka değeri olan en önemli tarımsal ürünlerinden birisi tütündür.

Türkiye'de yüzyıllardır çoğunluğu Ege Bölgesinde olmak üzere, Karadeniz, Güneydoğu, Marmara ve Doğu Anadolu bölgelerinde üretilmektedir. Sağlığa olan zararları tartışılmakla beraber tütün, üretimden değerlendirme aşamasına kadar geniş istihdam imkânı sağlaması nedeniyle önem taşımakta, ulusal gelir bakımından Türk ekonomisinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca farklı ekoloji ve mikro klimalara bağlı olarak da ülkemizde çeşitli tip tütünlerin üretimi yapılmaktadır.

Üretim seyrine bakıldığında ise, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası'nın dayatması ile 2002 yılında çıkarılan Tütün Yasası sonrasında üretim ve ihracat azalarak, ülkemiz ihraç ettiği kadar çok daha fazlasını, 2020 verilerine göre yaklaşık iki katını ithal etmektedir. En önemli tarımsal ihraç ürünü olan tütünün, özellikle 2012 yılından itibaren

ithalat karşısında üstünlüğünü yitirdiğine dikkat çekilmektedir. Tütün Ekspertleri Derneği'nin 2020 Tütün Raporu'na göre, Türkiye 2020 yılında 51 bin 845 ton tütün ihracatına karşılık, 115 bin 459 ton tütün ithalatı gerçekleştirmiştir. Değer olarak bakıldığında ise, 2020 yılında 279 milyon dolarlık ihracata karşılık 562 milyon dolarlık tütün ithalatı yapmıştır. Üretim ve ihracattaki düşüşte TEKEL sigara fabrikalarının 2008 yılında özelleştirilmesi ve Tütün Fonunun kademeli olarak azaltılması önemli rol oynamıştır. Türkiye sigara pazarının tamamına yakınına sahip olan çokuluslu sigara şirketleri, sigara harmanlarında giderek artan miktar ve oranlarda ithal tütün çeşitlerini (özellikle fonun sıfırlandığı homojenize tütün, şişirilmiş tütün damarı ve şişirilmiş tütün) kullanmaya başlamıştır. Bu zaman zarfında iç piyasadan satın aldıkları yerli tütün miktarı bu kullanım oranlarına paralel olarak azalmıştır. Yurt içinde üretilen tütünlerin iç piyasaya satış amaçlı üretilen sigaralarda kullanım oranı; 2003 yılında yüzde 42, 2006 yılında yüzde 35 iken bu oran 2008 yılında TEKEL'in sigara biriminin özelleştirilmesinden sonra tütün fonunda sıfırlanması ile birlikte, azalarak 2020 yılı itibarıyla yüzde 11'e düşmüştür. Fakat 7255 sayılı torba yasa ile yapılan düzenlemeler ile, sigara üreticileri 2022 yılı için yüzde 17, 2023 yılı için yüzde 21 ve 2024 yılı için yüzde 25 yerli tütün kullanım zorunluluğu getirilmiştir.

Yine Tütün Ekspertleri Derneği'nin 2020 Tütün Raporu'na göre, dünyada Oryantal tip tütün (küçük yapraklı, aromatik tütün) üretiminde

uzun yıllar boyunca söz sahibi olan Türkiye, son yıllarda üretimdeki düşüşe rağmen dünya oryantal tütün pazarında hala lider ülke konumundadır. Toplam 180 bin tonluk oryantal tütün üretiminin yüzde 35'i Türkiye'de üretilmektedir. Türkiye'de tütün üretimi büyük oranda sözleşmeli üretim modeli ile gerçekleştirilmektedir. 2020 yılında sözleşmeli olarak üretim yapan 48 bin üretici, 882 bin dekar alanda 68,2 bin ton tütün üretimi gerçekleştirmiştir. Sözleşmesiz olarak üretilen 14 bin 500 ton tütün ile birlikte yurt genelinde toplam 57 bin 296 tütün üreticisi, 950 bin dekar alanda ürettiği yaprak tütün miktarı 82 bin 700 ton olmuştur. 2020 yılında kayıtlı olarak üretilen tütünün yüzde 57'si Ege Bölgesi'nde gerçekleşmiş, Ege Bölgesi'nde 47 bin 300 ton tütün üretilmiştir. İkinci sırada yüzde 29.9 ile yer alan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 2020'de 23 bin 700 ton tütün üretilmiştir. Karadeniz Bölgesi 9 bin 400 ton ile üretimde yüzde 11 paya sahip olup, Marmara Bölgesi'nde 1600 ton, Akdeniz Bölgesi'nde ise 773 ton tütün üretimi gerçekleştirilmiştir.

Bilindiği gibi ülkemizde ürün bazlı birçok üretici örgütü üst birlik haline dönüşmüş durumdadır. Fakat Tütün üreticilerinin 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri kanununa göre kurulmuş bir üst birliği bulunmamaktadır. Tütün üreticilerinin de diğer tarımsal ürün gruplarında olduğu gibi örgütlenebilmesi gereklidir. Bu sayede sattıkları ürünün fiyatının belirlenmesinde söz sahibi olabilecekleri düşünülmektedir.

Ayrıca genç nesil, tütün tarımının emek yoğun üretim tarzı ve gelirin tatminkâr olmaması nedeniyle tütüncülükten uzaklaşmış, çoğunlukla büyükşehirlere göç etmiştir. Ege ve Karadeniz Bölgesi'nde tütün üreticilerinin yaş ortalaması 49-50 yaş civarına yükselmiştir. Yaprak tütün firmaları ile üreticiler arasında düzenlenen "Tütün Alım-Satım Sözleşmesi"nin özel şartlar ve fiyatların hazırlanmasında firmalar söz sahibi olurken, örgütsüz tütün üreticileri bu sözleşmelerin önemli bir kısmına müdahil olamamakta ve rilen fiyatı ve miktarı kabullenmek zorunda kalmaktadırlar.

Bu bilgiler ışığında ülkemizde faaliyet gösteren tütün sanayinin önemli

fabrikalarından Socotab Yaprak Tütün, her yıl binlerce uzman çiftçiyle mümkün olan en yüksek kalitede doğu tütünü üretmeleri için sözleşme yapmaktadır. Öneriler ve tavsiyeler sunmaya hazır, aynı zamanda şirkete ekinlerin evrimi hakkında bilgi sağlayan yetenekli agronomistler ve saha teknisyenlerinden oluşan özel ekipleri mevcuttur. Mahsuller hazır olduğunda, teknisyenler önceden kararlaştırılan fiyat skalalarına göre kaliteyi değerlendirir ve tütün merkez depolarına taşınır, çiftçilere ödeme doğrudan gerçekleştirilir. Son teknolojiye sahip fabrikalarda tütünler işlenir ve paketlenir, laboratuvarlarda ürün kalitesi sürekli kontrol edilir. Nihai olarak da, tütün-

ler müşterilere sevkedilene kadar özel depolama tesislerinde tutulur.

İşte tütün sanayinin emek gücüne bu denli dayalı olması, üretici ve çalışan ayağının nicelik ve nitelik bakımından önemine dikkat çekmektedir. Özellikle örgütlü çalışan yapısıyla sanayinin bugünü ve yarına dair çalışma ortamının iyileştirilmesinden iş motivasyonuna, iş güvencesinden işgücü verimliliğine ve mali-sosyal haklara kadar güven ortamının gölgesinde büyük bir Aile olabilmek kilit noktadır. Bu perspektiften hareketle emeğin değerini korumalı, dayanışmanın gücünü artırmalı, üretimi güçlendirmeli ve ekmeğimizin katma değerini hep birlikte çoğaltmalıyız.

Kaynakça: http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/sem4_12.pdf
Tütün Ekspertleri Derneği Tütün Raporu 2020
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3417627
<https://www.tarimdunyasi.net/2021/05/26/tutun-ithalati-ihracatin-iki-katina-ulasti/>

1 TEMMUZ 2022 İTİBARIYLA NET ASGARI ÜCRET: "5 BİN 500 LİRA 35 KURUŞ"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, yeni asgari ücrete ilişkin düzenlenen basın toplantısına katılarak 1 Temmuz 2022 tarihinden itibaren geçerli olacak yeni Asgari Ücreti açıkladı.

Toplantıya TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin, TİSK Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Burak Akkol ve Asgari Ücret Tespit Komisyonu üyeleri katıldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN, Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde yeni asgari ücrete ilişkin düzenlenen basın toplantısında

yaptığı konuşmada, Türkiye'nin, bir süredir maruz kaldığı ekonomik tuzaqlara karşı kendi geliştirdiği yeni bir programı uyguladığını söyledi.

Cumhurbaşkanı ERDOĞAN, yaklaşık 4 yıldır uyguladıkları ekonomik programda da önceliğin hep insanların işleri, aşları, huzurları, umutlarının korunması ve geliştirilmesi olduğunu ifade ederek "Bunu da bir yandan ül-

kemizi terör örgütlerinin tasallutundan kalıcı şekilde kurtararak diğer yandan da yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve cari fazla yoluyla büyüme esasına dayalı Türkiye Ekonomi Programı'yla yapıyoruz. Hamdolsun, terörle mücadelede çok iyi bir seviyeye geldik. Ekonomi programımızı da kararlılıkla uygulayarak ülkemizi bu küresel fırtınadan en az kayıp ve en

fazla kazanımla çıkartmanın gayreti içindeyiz. Salgın döneminde bu yaklaşımın faydalarını kendimizi dünyadan pozitif yönde ayırıştırarak gördük.” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı ERDOĞAN, 1 Temmuz 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeni asgari ücrete yüzde 30 artış yapılarak net 5 bin 500 lira 35 kuruşa yükseltildiğini açıkladı.

Buna göre, asgari ücret aylık brüt 6 bin 471 lira, net 5 bin 500 lira 35 kuruş olarak uygulanacak.

Asgari ücretin SGK primi (işçi payı yüzde 14) 905 lira 94 kuruş, işsizlik sigortası primi (işçi payı yüzde 1) 64 lira 71 kuruş, SGK primi (işveren payı yüzde 15,5) 1003 lira 1 kuruş, işsizlik sigortası primi (işveren payı yüzde 2) 129 lira 42 kuruş olarak hesaplandı.

Asgari ücretle çalışan bir işçinin işverene maliyeti ise 5 puan prim teşvi-kiyle 7 bin 603 lira 43 kuruş oldu.

Yeni asgari ücret belli oldu

ASGARI ÜCRET %30 ARTTI

2022 YILI ASGARI ÜCRET ARA ARTIŞI

BRÜT ASGARI ÜCRET	6 BİN 471 LİRA
NET	5 BİN 500 LİRA 35 KURUŞ
SGK PRİMİ	905 LİRA 94 KURUŞ
İŞSİZLİK SİGORTASI (İŞÇİ PAYI)	64 LİRA 71 KURUŞ
SGK İŞVEREN PRİMİ	BİN LİRA 3 KURUŞ
İŞSİZLİK SİGORTASI İŞVEREN PRİMİ	129 LİRA 42 KURUŞ
İŞVERENE TOPLAM MALİYETİ	7 BİN 603 LİRA 43 KURUŞ

- Asgari ücretten gelir ve damga vergisi alınmama uygulaması devam edecek
- İşverenlere, işçi başına 100 TL destek verilecek

Asgari ücret konseyi ve Avrupa Parlamentosu yeni AB Yasası üzerinde geçici anlaşmaya vardı

İnsana yakışır bir yaşam standardının sağlanması amacıyla uygulanacak asgari ücret konusunda AB ülkelerinde anlaşma sağlandı. Söz konusu anlaşmanın yasallaşması için önce İstihdam ve Sosyal İşler Komitesi, sonra da AB Konseyi tarafından onaylanması gerekiyor.

Avrupa Birliği'ne üye 27 ülkeden altısında (İsveç, Danimarka, Finlandiya, Avusturya, İtalya, GKRY) asgari ücret uygulaması bulunmuyor. Söz konusu bu ülkelerde ücretler toplu pazarlık yöntemiyle belirleniyor. Asgari ücret uygulayan 21 ülkenin bundan sonra ortak kurallara uyması gerekiyor. Anlaşmaya göre, üye devletler, kendi sosyoekonomik koşullarını ve satın alma güçlerini veya uzun vadeli ulusal verimlilik seviyelerini ve gelişme düzeylerini dikkate alarak mevcut yasal asgari ücretlerinin (yasaların izin verdiği en düşük ücret), iyi bir yaşam

standardı sağlamaya yeterli olup olmadığını değerlendirmek zorunda kalacak. Bu kapsamın içine iyi ve düzenli giyinme, spor faaliyetlerine katılma ve tatil yapabilme gibi unsurlar da dahil ediliyor.

Anlaşmaya varılan yeni taslak yönergeye göre, yasal asgari ücrete sahip üye devletlerden belirli bazı kriterlere uygun olarak asgari ücreti belirlemek ve güncellemek için uygulama süreçlerine ilişkin bir çerçeve oluşturmaları isteniyor.

Bu kapsamda, insana yakışır bir yaşam standardının yeterliliği konusundaki değerlendirme için AB ülkelerinin gerçek fiyatlarla bir mal ve hizmet sepetini oluşturması, ayrıca brüt medyan ücretin % 60'ı veya brüt ortalama ücretin % 50'si gibi, uluslararası alanda yaygın olarak kullanılan gösterge niteliğindeki referans

değerleri dik kate alması gerekiyor. Asgari ücret uygulayan ülkelerin en az iki yılda bir, otomatik endeksleme mekanizmasına sahip ülkelerin ise en fazla 4 yılda bir güncelleme yapmaları gerekiyor. Ayrıca, işçilerin asgari ücret düzeyine erişimlerinde etkinliği artırmak için bir dizi önlem üzerinde de anlaşmaya varıldı. Bu kapsamda iş müfettişlerince kontrolün sağlanması maksadıyla asgari ücretle ilgili bilgilere kolayca erişimin sağlanması ve icra makamlarının haksız uygulama yapan işverenlere karşı kapasitelerinin geliştirilmesi de bulunuyor.

AB genelinde tahmini olarak her 10 işçiden biri asgari ücret alıyor, ancak alınan asgari ücret tutarları ülkeden ülkeye değişiklik gösteriyor. İşçiler Lüksemburg'da saat başına en az 13,05 avro alırken, Bulgaristan'da 2,19 avro alıyor.

TÜRK-İŞ HEYETİ ANITKABİR'İ ZİYARET ETTİ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün ATALAY, Yönetim Kurulu Üyeleri, Sendika Genel Başkanları ile Şube Başkanları'ndan oluşan heyet, TÜRK-İŞ'in kuruluşunun 70. Yıl etkinlikleri kapsamında ANITKABİR'i ziyaret etti.

Genel Başkan Ergün Atalay, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, Sendika Genel Başkanları ve Şube Başkanları'ndan oluşan heyet, Aslanlı Yol'dan yürüyerek Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün mozolesine geldi.

Atalay'ın mozoleye çelenk bırakmasının ardından saygı duruşunda bulunuldu ve Anıtkabir merdivenlerinde hatıra fotoğrafı çektiler. Daha sonra heyet ile birlikte Misak-ı Milli Kulesi'ne geçen Genel Başkan Ergün Atalay, Anıtkabir Özel Defteri'ne şunları yazdı:

"Cumhuriyetimizin Aziz Kurucusu
Gazi Mustafa Kemal Atatürk,

Ülkemizin en eski ve en büyük işçi örgütü Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) 70'inci Kuruluş Yıldönü-

münü kutluyor. Bu vesileyle saygımızı sunmak üzere huzurunuzdayız.

Çalışma yaşamının iki önemli tarafı olan işçi ve işveren ilişkilerinin dengeli bir zeminde sürdürülmesi açısından, toplu sözleşmeli sendikal örgütlülük zaruridir. On beş milyonu aşkın sigortalı işçinin bulunduğu ülkemizde, sendikalaşma oranı sadece yüzde 14'ler seviyesindedir. Tüm kesimlerin, bu olumsuz tablodan kendilerine pay çıkartması gerekmektedir.

Sendikal örgütlülüğün olmadığı yerde işçi hak ve özgürlüklerinden de söz edilemez.

Önümüzdeki yıl 100'üncü yaşını kutlayacak Cumhuriyetimizin kazanımları, nesilden nesile aktarılan toplumsal

birikimle daha iyi anlaşılmaktadır. Sanayiye dayalı kalkınma modeli ve bu model ekseninde düzenlenen çalışma ilişkilerinin inşası da, Cumhuriyetimizin en önemli kazanımlarındandır.

Yani çağdaş çalışma ilişkilerinin düzenlenmesi Cumhuriyet Devrimlerinin sayesinde olmuştur.

TÜRK-İŞ, çalışma ilişkilerinin uyum içinde devam etmesi amacıyla, yalnızca üyesi olan işçilerin değil, ülkemizdeki tüm ücretli çalışanların hak ve çıkarlarının korunup kollanması hedefiyle faaliyetlerini sürdürmektedir.

İşçilerin, emekçilerin üretilen refaktan hakça pay almaları; ailelerinin yaşam koşullarını, insan onuruna yakışır seviyede tesis etmeleri, ülkemizin aydınlık geleceğinin inşası açısından olmazsa olmazdır. Refahın hakça paylaşılmadığı yerlerde toplumsal huzur da tesis edilemez.

TÜRK-İŞ, üretilen refahın hakça paylaşılması ve toplumsal huzurun tesisinde ülkemiz açısından önemli bir yere sahiptir.

Bizler, sendikal mücadelede bayrağı önceki nesillerden devralarak bugünlere, TÜRK-İŞ'in 70'inci yılına getirme onurunu yaşadık. Bizden sonraki kuşaklar da bu bayrağı daha ileriye taşıyacaklardır.

Ruhun Şad Olsun."

“TÜRK-İŞ 70.YIL KURULUŞ YIL DÖNÜMÜ” PROGRAMI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TÜRK-İŞ Genel Başkan Ergün Atalay ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin, TÜRK-İŞ'in kuruluşunun 70. Yıl Dönümü münasebetiyle Ankara'da gerçekleşen “TÜRK-İŞ 70. Yıl Belgeseli” programına katıldı.

Programa; TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök Soma'daki maden faciasında hayatını kaybeden merhum Ahmet Soluk'un Eşi Eda Soluk, Sendika Genel Başkanları, Şube Başkanları ve TÜRK-İŞ'te görev almış eski yöneticiler katıldı.

TÜRK-İŞ'in geçmişten günümüze yönetiminde ve kurumlarında görev almış yöneticileri rahmetle ve minnetle

anarak konuşmasına başlayan Genel Başkan Ergün Atalay, TÜRK-İŞ'in 70 yıldır 'Ne Emekten vazgeçeriz, ne de vatandan sözü' ile hareket ettiğini söyledi.

Mecliste emekçi kesiminin temsiliyetinin azlığına dikkat çeken Genel Başkan Ergün Atalay, "Sendikalar benim ülkemde maalesef yarım asırdır meclisin, siyasetin, sermayenin elinde. İnanın bu dün de öyleydi, ondan önceki gün de öyleydi, bugün de öyle. Emeklilerin ve tüm işçilerin alım gücünün

korunması, emeklilikte yaşa takılanların durumu, taşeron işçilerin kadroya alınması, geçici işçilerin çalışma süreleri ile ilgili sorunlar acil çözüm beklemekte. Biz işçiler 17 milyon çalışan olarak bu ülkenin dörtte üçüyüz. 600 tane vekil; bir parti bir tane alıyor bir tane o alıyor. 600 tane vekilin olduğu mecliste 3 tane işçi kökenli vekil olursa işçinin lehine kararları zor beklersiniz” ifadesini kullandı.

Örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması çağrısı da yapan Atalay, “Örgütlenmeden rahatsız olmamak lazım. Örgütlenmeyle ilgili topyekün mücadele vermek lazım. Kim nerede istiyorsa orada örgütlensin kapı açık sonuna kadar. Siyasi partilerin sendikası olmaz, bakanların sendikaları olmaz. Biz işçinin sendikasıyız. Bu kurum 70 yıldır var. Bir yer örgütlendiği zaman ya kapının önüne koyuyorlar, ya mahkemeye veriyorlar. Aklınıza gelen bütün hileleri yapıyorlar. Mahkemeye gidiyorsun 7 sene sürüyor. Ne han ne hancı kalıyor 7 senede. Sendikal örgütlenmeye karşı olan bazı işverenler emeği sömürmeye devam ediyorlar. Geçmişten beri gıda ve enerji gibi kritik öneme sahip sektörlerin özelleştirilmemesi gerektiğini dile getiriyoruz. Şeker Sendikası'nın Aksaray'da 7 sene kaldı. Hiçbir şey kalmadı ortada” dedi.

TÜRK-İŞ'i ve çalışma hayatını üniversite yıllarından itibaren yakından takip ettiğini kaydeden Bakan Bilgin, çeşitli projelerde ve eğitimlerde TÜRK-İŞ ve

bağlı sendikalar ile uzun yıllar birlikte çalıştıklarını söyledi.

Bilgin, TÜRK-İŞ'in, Türkiye'nin çok partili hayata geçmesinden sonra 1952'de kurulduğunu anımsatarak, “Sendikalar demokrasi ile birlikte varlardır, işçi hareketi demokrasi içerisinde gelişir. Sendikalar ilk kurulduğunda sendikalara karşı patronların negatif bakış açısı vardı. Sadece patronların mı, herkesin birtakım ön yargıları vardı. Oysa sendikalar demokratik toplumların ürünüdür, demokrasinin kurumlarıdır.” dedi.

Sendikal mücadelenin aynı zamanda bir demokrasi mücadelesi olduğunu vurgulayan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin, şunları söyledi:

“Biz emek mücadelesini vatan mücadelesinin bir parçası olarak görürüz. Vatan ve emek, bunlar ayrılmaz bir bütündür. İşçinin emeği vardır ama bir de vatani vardır. Bunlar ayrılmaz bir bütündür. Ama demokrasi onun üçüncü unsurudur. Emek, vatan ve demok-

rasi bunların üçü birbirinden ayrıldığı zaman orada ya antidemokratik rejim kurulur ya vatan tehlikeye girer ya da emek örgütleri etkisiz hale getirildiği için orada insan hakları yok olur. Demek ki emek mücadelesi aynı zamanda bir insan hakları mücadelesidir ve temelini oluşturur.” dedi.

28 Şubat ve 15 Temmuz'a değinen Bakan Bilgin, “Ne zaman ki TÜRK-İŞ kalktı 28 Şubat'ta Türkiye'ye giydirilmeye çalışılan deli gömleğini ve faşizan yönetimi reddetti o zaman TÜRK-İŞ demokrasiye de vatana da ve emeğe de gerçek anlamda sahip çıktı diyebiliriz. Sayın Genel Başkan Ergün Atalay'ın 15 Temmuz'daki katillere, dışarıdan kumanda edilen cemaat adlı, cemaat falan yok bir istihbarat örgütünün Türkiye'deki operasyonuna karşı meydanlarda çıkıp Türk işçisinin yiğitçe bu darbe girişiminin, bu işgal girişiminin karşısında durduğunu ve haykırmasını da bu mücadelenin bir parçası olarak görüyorum.” dedi.

Bakan Bilgin, “Biz, örgütlenme hakkının sonuna kadar savunulmasından yanayız, sonuna kadar savunucusuyuz ve örgütlenme hakkına karşı çıkan kim olursa olsun onun karşısındayız. Burada hiç kimsenin tereddüdünün olmaması gerekir.” ifadelerini kullandı.

Konuşmaların ardından Manisa'nın Soma ilçesinde 2014'te meydana gelen maden faciasında şehit olan Ahmet Soluk'un eşi Eda Soluk'a 70. Yıl plaketi verildi.

“TÜRK-İŞ 70. YIL HATIRA ORMANI” İLK FİDAN DİKİM TÖRENİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, 31 Temmuz 2022 Pazar günü Ankara Pursaklar'da gerçekleşen TÜRK-İŞ 70. Yıl Hatıra Ormanı İlk Fidan Dikim Töreni'ne katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Ankara Valisi Vasip Şahin, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü Nurettin Taş, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, Şeker-İŞ Sendikası Genel Başkanı İsa Gök ile Sendika Genel Başkanları'ndan oluşan heyet, Ankara Pursaklar'da gerçekleşen TÜRK-İŞ 70. Yıl Hatıra Ormanı İlk Fidan Dikim Töreni'ne katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay ve beraberinde törene katılan heyet, seçmenlerin gösterisini izleyerek fidan dikim alanına geldi. Heyet burada fidan dikim alanındaki kütüğe plaket çaktı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın adına hazırlanan plaket ise Soma'daki maden faciasında hayatını kaybeden merhum Ahmet Soluk'un Eşi Eda Soluk tarafından çakıldı.

Bakan Kurum, törende yaptığı açıklamada, 450 bin metrekairelik alanda 70 bin fidan dikileceğini söyledi.

Buranın, gelecekte ağaçların gölgesinde dinlenilip, eğlenilebilecek bir alan olacağını dile getiren Çevre,

Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, "Yaptığımız bu iş aslında ecdadımızın bize emanet ettiği şehirleri, daha yeşil ve güzel hale getirebilmek adına mücadelenin bir parçasıdır. Soma'da şehit olan kardeşimizin eşi ile birlikte toprağa verdiğimiz bu fidanlar, inşallah yıllar sonra çocuklarımızın, gelecek nesillerimizin yapraklarının gölgesinde dinlenip, huzurla vakit geçirebileceği

alanlara dönüşecek." diye konuştu.

Bakan Kurum, iklim değişikliğinin dünyanın derinden etkilendiği bir süreç olduğunun altını çizerek, sel, deprem, yangın, kuraklık gibi afetlerin Türkiye'de artık sayısının ve şiddetinin arttığını belirtti.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay da konfederasyonlarının kuruluşundan bu yana 70 yıl geçtiğini belirterek, yaklaşık 5 milyonluk bir aile olduklarını söyledi.

"Bu ülke için her gün 4 güvenlik görevlisi can verirken 4 işçi de iş kazasında, iş cinayetlerinde can vermeye devam ediyor. En büyük temennimiz, bunları sıfır noktasına çekmektir." diyen Atalay, tüm şehitlere Allah'tan rahmet diledi.

Genel Başkan Ergün Atalay, bugün ağaç dikimi yapılan yerin bundan 10 sene sonra vatandaşların hizmet alabileceği piknik alanı olacağını ifade etti. Atalay, kendisinden sonra yönetimde olacak olan sendika temsilcilerine seslenerek, "Sendikamızın 80. yıl dönümünde 80 bin, 90. yıldönümünde 90 bin ağaç dikilmesini vasiyet ediyorum. Bunun bu şekilde devam etmesini istiyorum." dedi.

İKLİM GÖÇÜ, GIDA VE GELECEK GÜVENSİZLİĞİ

Mehtap BİÇER

Latin Amerika, Güney Asya ve Sahra altı Afrika'daki sıcak iklim noktalarında yaşayan yaklaşık 143 milyon insanın ülke içerisinde yerinden olacağı tahmin ediliyor. Dünya nüfusunun 4'te 1'inin yaşadığı Güney Asya'da, gelecek yıllarda gıda güvensizliğinin artacağı, 8,5 milyondan fazla insanın Basra Körfezi'ne, 17 milyon ila 36 milyondan fazla insanın da Hindistan'ın Ganj Vadisi'ne yerleşeceği beklenmekte...

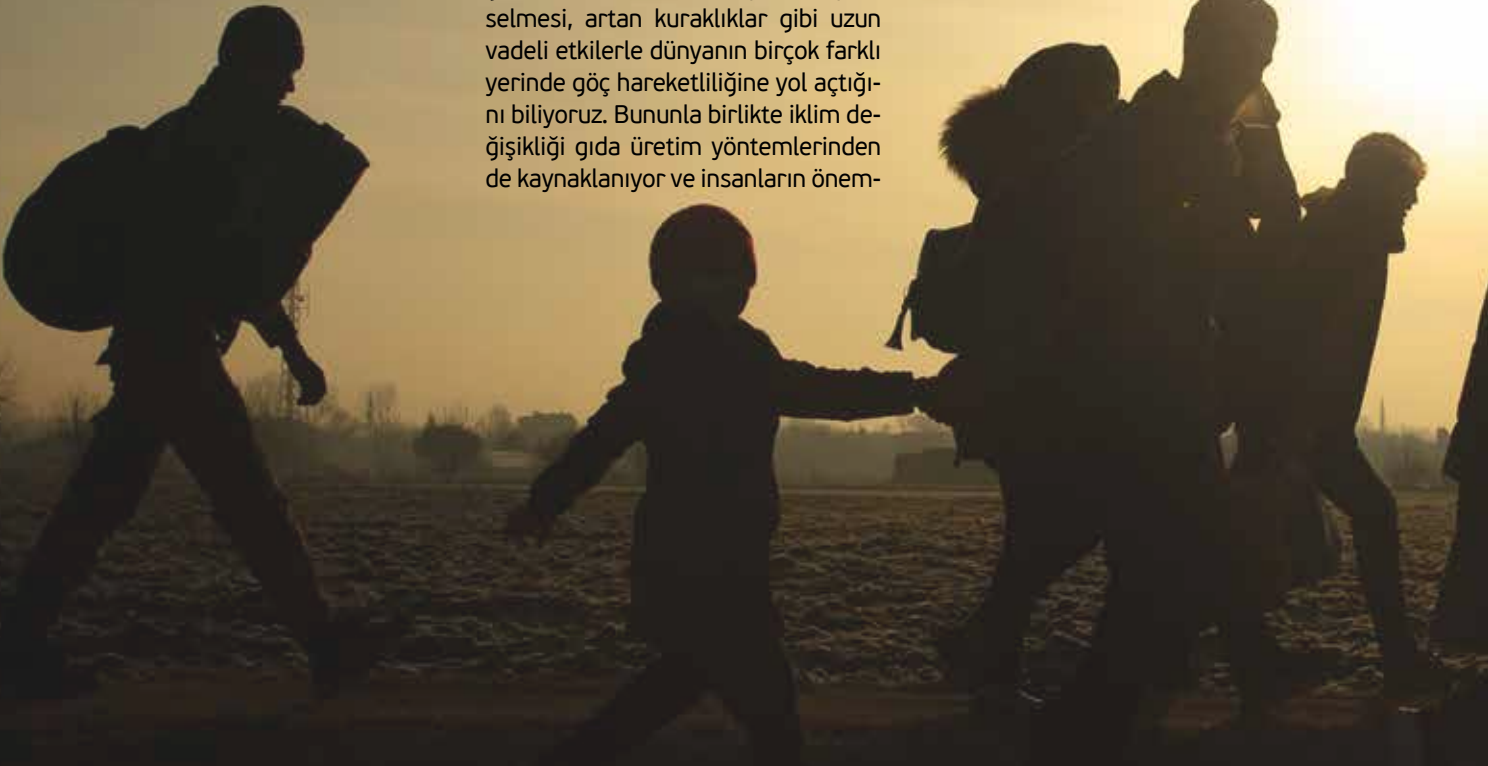
Çok değil sadece beş yıl önce, 2017 yılında, Gıda ve Göçler Araştırması açıklandığında durumun ne denli vahim olduğunu bugünkü kadar anlayabilmiş miydik acaba? Bugün, hepimiz, her birimiz iklim krizi kaynaklı vahamet tablosuna farklı farklı noktalardan temas ettiğimiz için daha büyük farkındalık taşıdığımızı biliyoruz.

Dünyada gıda ve beslenmeye ilişkin sorunları analiz etmek amacıyla kurulan BCFN Vakfı, Gıda Sürdürülebilirlik Endeksi'nden sonra MacroGeo

ile yürüttüğü "Gıda ve Göçler" araştırmasını şu başlıkla vermişti: "Dünyada ilk kez açlık, iklim değişikliği ve göç arasındaki bağlantı araştırıldı. Gıda ve iklim kaynaklı göçmen sayısı 1 milyara ulaştı." Ve araştırma içeriğinde yer alan önemli saptamalar şöyle vurgulanmıştı; gıda güvensizliğindeki her yüzde 1'lik artış, nüfusun yüzde 1,9'unu göçe zorluyor, savaşılar nedeni ile anavatanlarından kaçanların oranı ise yüzde 0,4..

İklim değişikliğinin; şiddeti artan ve sıklığı yoğunlaşan aşırı hava olayları gibi anlık ve deniz seviyesinin yükselmesi, artan kuraklıklar gibi uzun vadeli etkilerle dünyanın birçok farklı yerinde göç hareketliliğine yol açtığını biliyoruz. Bununla birlikte iklim değişikliği gıda üretim yöntemlerinden de kaynaklanıyor ve insanların önem-

li bir kısmı da gıda güvensizlikleri nedeniyle göç ediyorlar. Çünkü iklim değişikliği dünyanın çeşitli bölgelerinde gıda üretimini olumsuz etkiliyor. Gelinen aşamada tarım, sera gazlarının yüzde 24'ünden sorumlu. Bu oran, sanayiden (yüzde 21) ve ulaşımdan (yüzde 14) daha yüksek. Buradan hareketle göç hareketlerinin nedenlerini anlamak, zaman içinde nasıl bir evrim geçireceklerini ve dolayısıyla bizim kendi alışkanlıklarımızı nasıl etkileyeceklerini anlayabilmemiz açısından büyük önem taşıyor.

Bu arada bu araştırma, gıda alanında yapılmış olmasıyla, konuyu bir adım ileriye götürmüştür. Zira gıda ve yemek bir kültürdür, keyiftir ve de entegrasyonla ilgilidir. Ama bir taraftan da gıda, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminde belirlenen hedeflere ulaşmak için bir araç olarak da görülmelidir; gıdaların çevresel etkilerini sınırlayarak nasıl üretilceklerini öğrenmemiz gerekmektedir. Afrika örneğinden yola çıkan ve son 30-40 yılda kıta içinde ve dışarı doğru yaşanan başlıca göç hareketlerinin nedenlerini inceleyen uzmanlar, göçü hızlandıran faktörleri, iklim değişikliğinin neden olduğu çevresel etkiler ve kaynaklara erişim olarak sıralamıştı. İşte bu ve benzeri araştırmalarla da gıdanın ve etkileşim içinde bulunduğu zincirin, iklim krizi içerisindeki rolünü net bir biçimde analiz etmemiz, eylem planları içerisinde ana başlıklardan biri olarak ele almamız gerekliliği önemle ortaya konmuştur.

Tarihte iklimsel olarak elverişli bölgelere hem tarım yapmak hem de barınmak için yerleşen insanlığın bugün aynı ihtiyaçları karşılayabilmek adına tekrar yer değiştirmek zorunda kaldığı ve kalacağı konusu, ortaya net bir biçimde konmuş durumda.. İklim göçmenleriyle ilgili 150 milyondan 2 milyara kadar uzanan birçok farklı projeksiyon ortaya konuldu. Peki, iklim göçünün mekanizmalarından olan gıda kıtlığı, su kıtlığı ve artan sıcaklıklar daha belirgin bir odak haline geldikçe, büyük ölçekli göç hareketleri için neler yapılacak? Öte yandan iklim değişikliği nedeniyle 50 yıl içinde, bugünkü dünya nüfusunun 4'te 1'ine tekabül eden 2 milyar kadar insan yer değiştirmek zorunda kalabilir tahmini karşısında bu insanlar nerelere göç edecekler? Bölgesel olarak yoğunlaşan nüfus hareketliliği için ne tür hazırlıklar devreye girmiş durumda?

Yanıtlanmayı bekleyen birçok soru ile karşı karşıya bulunmakla beraber öncelikle göç rotalarına baktığımızda bazı örneklerle yer verecek olursak, Orta Amerika ve Meksika'dan 2025'te yılda yaklaşık 700 bin kişinin göç etmesi beklenirken bu sayının 2050'de yılda 1,5 milyona yükseleceği ve çoğunun Mexico City'e yöneleceği ifade edilmekte... Latin Amerika, Güney Asya ve Sahra altı Afrika'daki sıcak iklim noktalarında yaşayan yaklaşık 143 milyon insanın ülke içerisinde yerinden olacağı tahmin ediliyor. Dünya nüfusunun 4'te 1'inin yaşadığı Güney Asya'da, gelecek yıllarda gıda güvensizliğinin artacağı, 8,5 milyondan fazla insanın Basra Körfezi'ne, 17 milyon ila 36 milyondan fazla insanın da Hindistan'ın Ganj Vadisi'ne yerleşeceği beklenmekte... Diğer taraftan Afrika'da Victoria Gölü Havzası, Etiyopya'nın Doğu Yaylaları ve Malavi'nin başkenti Lilongwe çevresindeki bölgelerin göç için uygun yaşam alanları olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Kenya ve Tanzanya'nın kıyı bölgeleri, Batı Uganda ve Etiyopya'nın kuzey dağlık bölgeleri de bu alanlara dâhildir. Doğu Afrika, Güney Asya, Meksika ve Orta Amerika'nın, 2050 yılına gelindiğinde yılda ortalama 10,1 milyon iklim göçmeni görebileceğinin ve iklim göçmenlerinin nüfus içindeki payının da yüzde 0,6'dan yüzde 1,3'e yükseleceğinin tahmin edildiği bildirilmektedir.

Altıncı Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) raporunda da deklare edildiği gibi, iklim değişikliği etkileri çöktan dünya genelinde yayılmış ve

bu beklenenden şiddetli olmuştur.. Gıda üretim sistemleri de daha fazla baskı altındadır. İnsan faaliyetleri dünya topraklarının zaten yüzde 75'ini değiştirmiş durumdadır ve şu anda tatlı su kaynaklarının neredeyse yüzde 75'i ekin ve besi hayvanı üretiminde kullanılmaktadır. Günümüzde dünyanın toplam kara alanının yüzde 25'i toprak niteliğini yitirmiştir.

1970'lerden bu yana küresel tarım ürünleri üretiminin yüzde 300 oranında artması nedeniyle toprakların niteliğini yitirmesi, küresel kara yüzeyinin yüzde 23'ünün verimliliğini azaltmıştır. IPCC'nin Arazi Özel Raporu (SRCCL), tarımsal arazilerde yaşanan toprak erozyonu hızının toprak oluşum hızından 10 ila 20 kat (sürülmemiş toprak) ile 100 katın üzerinde (geleneksel toprak sürme) daha yüksek olduğunu öngörmektedir. Bilim insanları, büyük ölçüde sürdürülebilir olmayan tarım uygu-

lamalarına bağlı olarak her yıl 24 milyar ton dolayında verimli toprağın kaybedildiğini belirtmektedir. Bu eğilimin sürmesi halinde 2050 yılına gelindiğinde dünyanın kara alanlarının %95'i toprak niteliğini kaybetmiş hale gelebilecektir. İklim değişikliğinin etkilerini diğer etkilerden ayıran çalışmalar, aşağı enlemlerde bulunan çoğu bölgede (mısır ve buğday gibi) bazı ekinlerin veriminin düştüğünü ortaya koymuştur. Artan sıcaklıklar, gıda üretimini etkilemeye devam edecek ve 2050 yılına kadar tahıl maliyetlerini tahminen %29'u bulan oranlarda artıracaktır. Bu fiyat artışları, dünya genelinde tüketicileri etkileyecek ve özellikle düşük gelirli tüketiciler yetersiz beslenme riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

Tüm bu rapor, analiz ve değerlendirmeler karşısında, tüm dünya ülkelerinin olduğu gibi ülkemizin de iklim değişikliğiyle mücadele konusunda kararlı davranması,

hatta bekle-gör politikasından vazgeçerek iklim biliminin gösterdiği doğrultuda hızla harekete geçmesi gerekmektedir. Bununla birlikte elbette dezavantajlı toplulukların haklarının savunulması için iklim adaletinin önemli bir hukuksal araç olduğu unutulmamalıdır.

İklim değişikliğinin tarımsal üretimdeki olumsuz etkilerini önlemek ve tarımsal üretimi iklim değişikliğine adapte etmek için Birleşmiş Milletler'in (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından 13'üncüsü iklim eylemidir. Bu eylem ile iklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi, iklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin ulusal politikalara, stratejilere ve planlara entegre edilmesi, iklim değişikliğine uyum, etkinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi temel hedefler olarak belirlenmiştir. Tarım sektöründe bu hedefler; gıda güvenliğinin sağlanması ve

sürdürülebilir tarımın teşvik edilmesi, sürdürülebilir gıda üretim sistemlerinin sağlanması, açlığın sona ermesi, bitki desenlerinin dayanıklılığı ve üretim sistemlerinin iklim risklerine ve doğal afetlere uyumlu hale getirilmesi, tarım sistemlerinin iklim değişikliğine uyumlu hale getirilmesi, üretimin artırılması ve ekosistemlerin korunması eylemleri olarak öne çıkmaktadır.

İklim göçüne yönelik olarak ise iklim krizi ile birlikte mülteci politikası geliştirilmeli ve bu kavram acilen ulusal düzeyde benimsenmelidir. Bazı ülkeler, olumsuz iklim değişikliğinin göç üzerindeki etkisiyle bağlantılı sorunları ele almak için hâlihazırda yasal çerçeveler ve ulusal stratejiler

geliştirmiştir. En çok ortaya çıkan iklim değişikliği sorunlarından biri, mevcut terminoloji nedeniyle yeni göç politikaları geliştirilirken ortaya çıkmaktadır. Fakat iklim mültecisi politikası noktasında, harap olmuş topraklardan göç etmiş veya göç etme şansı olmayan toplumlar dikkate alınarak yasal bir zemin oluşturulmalıdır. Uluslararası hukukun iklim kaynaklı sorunları, yani iklim kaynaklı göç ve yaşam

hakkını düzenlemek için sürdürülebilir ve etkili bir yasal çerçeve sağlayıp sağlamadığı sorgulanmalı, ülkeler nezdinde çevresel, ekono-

mik, sosyolojik, politik ve birçok disiplini ilgilendiren bu meseleye dair disiplinler arası çalışmalar yapılmalıdır. Göç alan ülkelerde "göç ve gıdalar arasındaki bağlantı" üzerine araştırma programları düzenlenmelidir. Sürdürülebilir, entegre ve girişimci tarımsal gıda zincirlerinin geliştirilmesi, göç hareketlerini stabilize etme, gıda güvenliğini artırma, kırsal kalkınma ve küçük işletme sahiplerinin sürdürülebilirliğini sağlamada önemli bir rol oynayabilecektir.

Sonuç itibarıyla göçle ilgili sorunlarda göç politikaları veya "herkes için aynı" politikalar yanında her ülke için kendi iç farklılıklarını ve dinamiklerini de dikkate alan spesifik stratejiler geliştirilmesi zorunluluğu vardır. Bir beş yıl sonra için dahi, geç kaldık, zaman tükendi demek yerine geleceği güvenli bir limana ulaştırmak için acil üstlenilmesi gereken sorumlulukları yerine getirme zamanı çoktan gelmiştir.

Kaynakça: <https://www.insightturkey.com/commentary/global-developments-in-climate-policy-and-migration-policy-can-the-un-be-a-base-to-create-an-adequate-legal-framework1>

https://www.economist.com/science-and-technology/2022/02/28/new-ipcc-report-over-3bn-people-face-rising-climate-change-threat/21807939?gclid=CjwKCAjw46CVBhB1EiwAgy6M4pCby8fGU2UBBNffostzsAAUTqGRTVuEFFDcJL2x1-rOd75gpp22b6BoCMW8QAvD_BwE&gclid=aw.ds

<https://yesilgazete.org/ipccnin-altinci-degerlendirme-raporu-aciklandi-iklim-degisikligi-insani-krizleri-siddetlendiriyor/>

<https://arsiv.perakende.org/1-milyar-gocmenin-goc-sebebi-gida-ve-iklim>

<https://www.bloomberght.com/tarim/haber/2081394-aclik-iklim-degisikligi-ve-goc-arasinda-baglanti-arastirildi>

<https://www.dunya.com/kose-yazisi/iklim-degisikliginin-su-tarim-ve-gidaya-etkileri/646159>

Emekçilerin alım gücü günden güne azalıyor. Sendikal örgütlenmeye karşı olan bazı işverenler emeği sömürmeye devam ediyor. Geçmişten beri gıda ve enerji gibi kritik öneme sahip sektörlerin özelleştirilmemesi gerektiğini dile getiriyoruz.

Bu salonda yer alan işveren örgütlerinin üyesi olan işyerlerinin büyük bölümünde daha rahat örgütleniyoruz. Ancak diğer işyerlerinde ve ülkedekilerin yüzde doksanda sendikalaşma nedeniyle işten çıkarmalar ve sendika karşıtı faaliyetler devam ediyor. İşverenler; sendikalara ve işçilere karşı bakış açılarını değiştirmedikleri, kar hırslarını bir kenara bırakmadığı sürece, demokrasiden ya da sendikal hakların tam anlamıyla varlığından söz edemeyiz.

Kayıt dışı sorunu çözülmeden sosyal diyalogun tesis edilmesi, iş kazalarının önlenmesi, iş güvencesinin sağlanması ya da diğer sorunlarımızın çözülmesi mümkün değildir. Bu konuda tahammülümüz kalmadı. Önümüzdeki yasama döneminde, sendikalarla müzakere edilerek; darbe anayasasının sendikal haklar üzerindeki olumsuz

etkisini ve örgütlenmenin önündeki engelleri ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılmalıdır.

Asgari ücretlinin, emeklilerin ve tüm işçilerin alım gücünün korunması, emeklilikte yaşa takılanların durumu, taşeron işçilerin kadroya alınması, geçici işçilerin çalışma süreleri ile ilgili sorunlar acil çözüm beklemektedir. Ayrıca, kamu çalışanlarının işçiler gibi toplu pazarlık yapabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Türkiye, savaştan kaçan milyonlarca Suriyeli mülteciye, Ukrayna'dan ve diğer ülkelerden gelenlere ev sahipliği yapmaktadır. Ancak Ege'de; mültecilerin botlarını batıranlar, dünyanın gözü önünde insanlık suçu işlemektedir. Uluslararası topluluk bu duruma sessiz kalmamalıdır. Üç gün önceki oturumda Kıbrıs Rum Kesimi işçi delegesi adada "Türk işgali" şeklinde bir terim kullandı. 1963'ten 1974'e kadar Kıbrıslı Rumların, Kıbrıs Türküne karşı silahlı bir etnik temizlik kampanyası yürüttüğünü hatırlatmak isterim.

50 yılı aşkın süredir Kıbrıs sorununun çözülmemesinden muzdarip olan Kıbrıs Türk halkıdır. Kıbrıslı Türklerin

Annan Planı'nı 2004'te kabul ettiğini, çözüm bulunmadığından şikayet eden Rumların ise reddettiğini asla unutmamak gerekir. Uluslararası platformlarda temsil hakları Kıbrıslı Rumlarca reddedildiği için Kıbrıslı Türk işçi veya işveren örgütlerinin seslerini bugün burada duyamıyoruz. Uluslararası toplumu, hiçbir hukuki ve meşru dayanağı olmayan bu kısıtlamalara son vermeye çağırıyoruz

Bazı ülkeler; egemen ve demokratik ülkelerin savunma amacıyla satın alamadıkları silahları parasız olarak terör örgütlerine veriyorlar. İnsanlar can verirken, kazananlar silah tüccarları oluyor. Genel Direktörün ifade ettiği gibi savaş başlatanlar ve teröre destek olanlar sosyal adaleti engelliyorlar.

İnsan hakları, demokrasi ve sosyal devlet gibi yıpratılan değerler yeniden her ülke için öncelikli hedefler haline gelmelidir.

Ünlü bir yazarın güzel bir sözü var; iyi olmak kolaydır. Zor olan adil olmaktır. İyi bir dünya için herkes adil olmak mecburiyetindedir.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim."

110. ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI

Barış İYİAYDIN

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

1919 yılından bu yana, sosyal sorunlara çözüm arandığı, çalışma koşullarının tartışıldığı ve uluslararası çalışma standartlarının görüşüldüğü Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 110'ncü oturumu 27 Mayıs-11 Haziran tarihleri arasında gerçekleşti. ILO'nun 187 üye devletinden hükümet, işveren ve işçi örgütlerinin temsil edildiği Dünya Emek Parlamentosu olarak da anılan Konferansa 4.000'i aşkın delege katıldı.

Konferansta Türkiye'den bir işçi, bir işveren ve iki hükümet delegesi olmak üzere dört delege yer aldı. Türkiye İşçi Delegesi olarak, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay katıldı. Konferans Başkanlığına, Arjantin Çalışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanı Claudio Moroni seçilirken, başkan yardımcılığı ise Katar hükümet temsilcisi Ali Samikh Al-Marri, Brezilya işveren temsilcisi Alexandre Furlan ve Peru işçi temsilcisi Paola del Carmen Egúsqüiza Granda oldu.

Konferansın açılışında konuşan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Direktörü Guy Ryder, savaş başlatarak sosyal adaleti engellenenlere karşı hukukun üstünlüğü savunmak gerektiğini vurguladı. Ryder, kalıcı barışın sosyal adalete dayandığını, bunun gerçekleştirilmesinin barışa bağlı olduğunu ancak savaş başlatanların sosyal adaleti engellediklerini ve barışı tehlikeye soktuklarını belirtti.

Kovid-19 Salgının ardından iş gücü piyasalarında dengesiz ve kırılğan bir toparlanma yaşandığını belirten Ryder, Ukrayna'daki savaş nedeniyle küresel ekonominin başına

daha kötü şeyler gelme olasılığı çok yüksek olduğu uyarısında bulundu. Bu durumun küresel gıda, enerji ve finans krizleri ürettiği tespitinde bulunan direktör, mevcut ortamın uluslararası iş birliği üzerinde büyük bir baskı yarattığını söyledi.

Türkiye İşçi Delegesi Ergün Atalay Oldu

Türkiye işçi delegesi olarak ILO Genel Kuruluna hitap eden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay; pandemi sonrası yaraların sarılması gerekirken, Ukrayna'da başlayan savaşın gelecek kaygılarını arttırdığını, enerji güvenliğinin, gıdaya ve suya erişimde yaşanan sıkıntıların ve yüksek enflasyonun konuşulmaya başladığını, geçmişten günümüze gıda ve enerji gibi kritik öneme sahip sektörlerin özelleştirilmemesi gerektiğini dile getirdiklerini ve kriz döneminde bunun çok daha iyi anlaşıldığını ifade etti.

Atalay, emekçilerin alım gücünün günden güne azaldığını, asgari ücret ile çalışanların, emeklilerin, kadroya giremeyen taşeron işçilerin, emeklilikte yaşa takılanların, geçici işçilerin sorunlarının acil çözüm beklediğini ve bütün bunlarla birlikte sendikal örgütlenmeye karşı olan bazı işverenlerin emeği sömürmeye, sendikalı olan işçileri işten çıkarmaya devam ettiğini, bu konuda tahammülün kalmadığını ve önümüzdeki yasama döneminde, sendikalarla müzakere edilerek; darbe anayasasının sendikal haklar üzerindeki olumsuz etkisini ve örgütlenmenin önündeki engelleri ortadan kaldıracak düzenlemeler yapılması gerektiğini beyan etti.

110. Uluslararası Çalışma Konferansı Komite Çalışmaları:

Uluslararası Çalışma Konferansı Standart Belirleme Komitesinde, ILO Kaliteli Çıracılık Tavsiye Kararı kabul edildi. Çıracılık ile ilgili yeni bir uluslararası çalışma standardının oluşturulması için ILO ofis görüşme özeti ve standart taslağına ilişkin bir rapor hazırlayacak, rapor görüşler alınmak için devlet, işçi ve işveren taraflarına gönderilecek, gelen görüşler üzerine ILO ofis standart taslağına revize edecek, 2023 yılında gerçekleşecek olan 111. Uluslararası Çalışma Konferansında standart taslağına ilişkin görüşmesi yapılacak ve Standart Konferansın oylamasına sunulacak.

Konferansın kapanış genel kurulunda, ILO standartlar sisteminin temel denetim organı olan Standartları Uygulama Komitesi'nin raporu onaylandı. Raporunda, ILO sözleşmelerine uyulmasına ilişkin 22 ayrı ülkenin davası incelendi.

Sözleşme Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına İlişkin Uzmanlar Komitesi, "Bakım Ekonomisinde Temel Aktörler Olan Bacıklar ve Ev İşçileri İçin İnsana Yakışır İşlerin Sağlanması" hakkında raporu değerlendirdi.

İnsana yakışır iş, sosyal ve dayanışma ekonomisi ve istihdam stratejik hedefi konularının görüşüldüğü Komisyon, Konferansta çalışmalarını tamamladı. 1998 tarihli, Çalışma Hayatında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesinin 2. paragrafındaki değişikliklerle güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları ILO'nun temel ilke ve haklar çerçevesine dâhil edildi. Konferans genel kurulu, 2006 tarihli Denizcilik Çalışma Sözleşmesindeki değişiklikleri onayladı ve İnsana Yakışır İş ve Sosyal Dayanışma Ekonomisi Komitesi'nin raporunu kabul etti.

Çin Neden İklim Değişikliğiyle Mücadele İçin Yargıçlar Atadı?

Avukat Gökhan CANDOĞAN

FORSETİ HUKUK

Başlık, küresel çevre örgütü Client Earth'ün kurucusu Avukat James K. Thornton'un Ekim 2021'de yaptığı TED konuşmasından alınma. Bugün, dünyanın "en büyük kirleticisi" ilan edilmesinin ötesi ve öncesinde insan hakları ihlalleri ve totaliter rejimi ile anılan Çin'de çevre koruma alanında neler oluyor?

Bir Wall Street avukatı iken, Cumhuriyetçi Reagan (dönemin Trump'ı denebilir) yönetimine karşı, kirlenmiş suların temizlenmesi için 80'den fazla dava kazanıp, sonrasında Londra'ya taşınarak ClientEarth'ü kuran James Thornton'un konuşması, bambaşka bir Çin gösteriyor bize.

2014 yılında Brüksel'de yapılan görüşme ile başlayan süreçte, Çin hükümeti ve yargısı ile görüşmelere yapılarak, aralarında Çin hükümetine ait şirketler de olmak üzere, kirlenmiş suların temizlenmesi için 80'den fazla dava kazanıp, sonrasında Londra'ya taşınarak ClientEarth'ü kuran James Thornton'un konuşması, bambaşka bir Çin gösteriyor bize.

Yasa ile çevre örgütlerine tanınan en önemli ayrıcalıklardan birisi; açılan bir çevre davasının olumsuz sonuçlanması halinde, dava edilen şirketin masraflarının çevre örgütü tarafından ödenmeyecek oluşudur. Böylelikle, pek çok demokratik ülkede açıkça tanınmasına rağmen, masrafları nedeniyle kullanımı oldukça güçleşen çevre ve de özellikle iklim davaları konusunda, ciddi bir adım atılmış olur Çin'de.

Bu süreçte Çin'de 15 kişilik bir ofis de açan ClientEarth, yasadan sonra, yeni kurulan çevre mahkemelerine atanan yargıçların, başta Çin Yüksek Mahkemesi yargıçları olmak üzere, çevre hukuku ve özellikle iklim davaları konusunda yargıçların eğitimini üstlenir, ardından da savcılarının eğitimi gelir. Nihayetinde 1500 yargıç ile 1200 savcı bu eğitimleri alır. Etkisi

ne olur? 2020 yılında, çevreyi kirleten ve büyük bir çoğunluğu da Çin hükümetine ait olan firmalara 80 bin dava açar, eğitimlerden geçen savcılar.

Çin'de kömürden elektrik üretilmesinin ciddi bir sorun olduğunu belirten James, bunula ilgili olarak Çinli finansman kurumları ile görüşmeler yaparak, kömürün iyi bir yatırım olmadığını anlatmaya çalışır. Sonrasında da, 2021 yılı Eylül ayında, BM Genel Kurul'un da bir konuşma yapan Çin Devlet Başkanı, artık Çin sınırları dışında kömürlü termik santral kurmayacaklarını açıklar.

Konuşmasını umutla bitiren James, 2030'a kadar Çin emisyonlarının azalmaya başlayacağını ve bu adanmış tutumun dünyada çok az ülkede bulunduğunu vurguluyor. Çin, bu gelişmeleri yaşadığı dönemin bir kısmında, iklim değişikliği olgusunu inkar eden ve Paris İklim Anlaşması'ndan çıkan birisi ABD Başkanı (Trump) idi. İlginç, değil mi?

Konuşmayı dinlerken, ülkemizi düşündüm. Yıllar önce IMF programları doğrultusunda elektrik üretim, iletim ve dağıtımını önce kurumsal olarak ayıran, sonra da özelleştiren Türkiye, bugün, tam da en ihtiyaç duyulan bir dönemde, bu hatalı politikaların bedelini giderek kirlenen havası, suyu yanında enerji arz sıkıntısı ve yüksek tüketici fiyatları ile ödemeye başladı.

Şu sorulmalı; üretim santrallerinin ve dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi NE İŞE YARADI? Üretim şirketleri özelleştirilince, devletin yapamadığı (!) çevresel yatırımları yapıp daha az mı kirlenmeye devam ettiler, hala da "geçici izinlerle" kirlenmeye devam ediyorlar. Dağıtım şirketleri, akıllı şebekelere yatırım yapıp güneş, rüzgar ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji üreticilerinin önünü açan süreçleri mi oluşturdular? Yo, tam tersi, her daim

sadece kısa dönem karına odaklanan bu şirketler, yatırım yapmadıkları gibi, yenilenebilir enerji tüketiminin önünü açacak süreçlere de destek olmadılar.

Çin, yukarıdaki süreçleri tesis ederken, Türkiye; bugün, dünyanın en kirli üretimlerinden birisinin yapıldığı Afşin Elbistan'da, mevcut santrallere yenilerini eklemek, yeni üniteler inşa etmek için kararlar alıyor. Bütün dünyanın gözünün alınacak kararlarda olduğu 26. Taraflar Konferansı (COP 26) devam ederken, yılın en yoğun üretiminin yapıldığı Afşin Elbistan'da, başta partikül madde 10 (PM 10) olmak üzere kirlenmiş seviyeleri kabul edilebilir seviyelerin oldukça üstüne çıktığı bizzat Bakanlık verileri ile ortaya konuluyor.

Müsilajından kirlenen havamıza, suyumuz, yanan ormanlarımıza, sellere, kuraklığa pek çok işaret iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini ortaya koyarken, ciddi adımlar atmakta neden zorlanıyoruz? Neden Devlet, bu konuda istekli, (iyi) niyetli kişileri, STK'ları daha çok dinlemiyor? Neden vatandaşlara ve STK'lara daha fazla yetki ve sorumluluk verilerek çevre hakkının etkin kullanımı teşvik edilmiyor? Salınımları ile iklim değişikliğine, kirlenmeye ile temiz hava ve su hakkını ihlal eden, esasında dünyanın en pahalı üretimlerinden birisi olan kömürlü termik santrallerden, neden hızlı bir plan ile çıkamıyoruz?

Dünyanın en kötü yatırımı sayılan kömürlü termik santrallere yatırım yapmakta ısrar ederken, bir yandan da güneş enerjisi üretiminde, lisanssız elektrik üretim tesislerinin dağıtım bedellerine 2021 tarifelerine göre TL bazında yüzde 500'lük, dolar bazında ise yüzde 300'lük artış yaparak NEREYE VARACAĞIZ?

Sorular bitmiyor, süremiz daralıyor, ama elbette umut daim...

<https://www.forseti.com.tr/genel/cin-neden-iklim-degisikligiyle-mucadele-icin-yargiclar-atadi/>

SÜREKLİ İŞGÖREMEZLİK GELİRİ VE ÖLÜM GELİRİ NEDİR, NASIL HESAPLANIR, KİMLERE ÖDENİR

Murat ÖZDAMAR

SGK Denetmeni

I. GİRİŞ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun¹ "Sürekli iş göremezlik gelirin hak kazanma, hesaplanması, başlangıcı ve birden çok iş kazası ve meslek hastalığı hali" kenar başlıklı 19 uncu maddesine göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve engellilik nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum sağlık kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya, "**Sürekli İş Göremezlik Geliri**" bağlanır.

İş göremezlik gelirin, ölen sigortalının hak sahibi² aile bireylerine de bağlanması mümkündür. İş kazası veya meslek hastalığına bağlı nedenlerle ölen ancak öldüğü tarih öncesinde kendisine sürekli iş göremezlik geliri bağlanmamış olan sigortalının hak sahiplerine ölüm geliri bağlandığı gibi sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölen sigortalıların hak sahiplerinin de ölüm geliri alma hakkı olacaktır (5510, m.20/I-II-III).

Gerek sigortalıya bağlanan sürekli iş göremezlik geliri, gerekse hak sahiplerine bağlanan ölüm geliri, SGK tarafından her ay ödenir. Aylık olarak her ay ödenmesine karşın bu ödemeye emekli maaşı ya da emekli aylığı denilmemesinin nedeni, aylıktan/maaştan farklı nitelikte olmasıdır.

Sürekli iş göremezliğe uğrayan sigorta-

1 16/5/2006 tarih ve 26200 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

2 5510 Sayılı Kanuna göre hak sahibi sayılan aile bireyleri, dul eş, çocuklar ve anne-babadır.

lı, sürekli iş göremezlik geliri aldığı dönemde sigortalı çalışmasını sürdürebilir. Dolayısıyla sigortalı olarak çalışmak ve dahi yaşlılık/malullük aylığı almak sürekli iş göremezlik geliri almaya engel değildir. Bu nedenle sürekli iş göremezlik geliri almak için işten ayrılmak gerekmez.

Sürekli iş göremezlik derecesinin % 60 ve üzeri olması halinde çalışma gücü kaybı tespiti yapılmaksızın 10 yıl sigortalılık süresi ve en az 1800 gün prim ödemesi bulunan sigortalıya, işten ayrılması ve malullük aylığı talebinde bulunması şartıyla sürekli iş göremezlik ödemesi yanında bir de malullük aylığı bağlanır.

5510 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi hükmü gereği, aylık ve gelir birleşirse bunların yüksek olanı tam düşük olanı ise yarım ödenir. Diğer bir anlatımla, sürekli iş göremezlik geliri alan sigortalıya daha sonra yaşlılık veya malullük aylığı bağlanırsa ödenmekte olan sürekli iş göremezlik geliri ile bağlanacak aylık mukayese edilir. Ödenmekte olan iş göremezlik geliri yüksek çıkarsa aylık yarım bağlanır. Bağlanacak aylığın daha yüksek çıkması halinde ise ödenmekte olan gelir yarıma indirilir.

Sürekli iş göremezlik geliri ve malullük ya da yaşlılık aylığı alan sigortalı ölürse hak sahibi aile bireylerine, hem ölüm geliri hem de ölüm aylığı için ayrı ayrı yazılı başvuru yapması halinde ölüm aylığı ve ölüm geliri bağlanır. Yine sürekli iş göremezlik geliri alan ancak henüz aylık bağlanmadan ölen sigortalının sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı ölüm aylığı bağlamaya yeter sayıda ise hak sahibi aile bireylerine, hem ölüm geliri hem de ölüm aylığı

için ayrı ayrı yazılı başvuru yapılması şartıyla hem ölüm aylığı hem ölüm geliri bağlanır. Bağlanacak ölüm aylığı ile bağlanacak ölüm geliri mukayese edilir ve yüksek olan tam düşük olan da yarım ödenir.

Hem ölüm geliri hem de ölüm aylığı için ayrı ayrı yazılı başvuru yapılması hususunu özellikle üstüne basarak tekrar etmemizin nedeni bilgi eksikliği nedeniyle hak sahiplerinin sadece bir başvuru yapmasıdır. Tek bir başvuru yapılırken başvuru ölüm aylığı ise bağlanan ölüm aylığı, başvuru ölüm geliri ise bağlanan ölüm geliri olmakta, buna bağlı olarak hak edilen sosyal sigorta ödemesi eksik alınmaktadır.

II. SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK VE ÖLÜM GELİRİNİN HESAPLAMA YÖNTEMİ

İş kazası veya meslek hastalığına bağlı sürekli iş göremezlik geliri veya ölüm gelirin hesaplanabilmesi için öncelikle sigortalının gelir hesabına esas günlük kazancının tespit edilmesi gerekir.

İş kazası veya meslek hastalığı halinde bağlanacak sürekli iş göremezlik gelir hesabına esas tutulacak günlük kazanç; iş kazasının, meslek hastalığı hastalık halinde iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki aydaki son üç ay içinde 80 inci maddeye göre hesaplanacak prime esas kazançlar toplamının, (SPEK) bu kazançlara esas prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır (5510, m.17/I).

Oniki aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı, çalışmaya başladığı ay içinde iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle iş göremezliğe uğrarsa verilecek ödeneklerin veya

bağlanacak gelirlerin hesabına esas günlük kazanç; çalışmaya başladığı tarih ile iş göremezliğinin başladığı tarih arasındaki sürede elde ettiği SPEK toplamının, çalıştığı gün sayısına bölünmesi suretiyle; çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğraması halinde ise aynı veya emsal işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur (5510, m.17/II).

İş göremezlik gelirine esas günlük kazançlarının hesabında; prim, ikramiye ve bu nitelikteki arızı ödemeler dikkate alınmış ise ödenek ve gelire esas alınacak günlük kazanç, ücret toplamının ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazançta, % 50 oranında bir ekleme yapılarak bulunan tutardan çok olamaz. İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yapılan ücret, ikramiye, zam, tazminat ve bu mahiyetteki ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas alınan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar dikkate alınmaz (5510, m.17/III).

Gelirlere esas tutulacak aylık kazanç ise hesaplanan bu günlük kazancın otuz katıdır (5510, m.17/son).

Konunun anlaşılması adına sigortalının 20.1.2022 tarihinde iş kazası geçirdiği ve önceki üç aylık dönemde 2021/Aralık ayında 14.400 TL ücret-16.000 TL ikramiye-30 gün hizmet, 2021/Kasım ayında 480 TL ücret-0 TL ikramiye-1 gün hizmet, 2021/Ekim ayında ise 14.400 TL ücret, 4.000 TL ikramiye 30 gün hizmet varsa;

Gelire esas prime esas kazanç (SPEK):
 $14.400+14.400+480=29.280$ TL ücret esas alınıp $16.000+4.000=20.000$ TL ikramiye ödemesi bu ücretin % 50'den fazlası olduğu için ikramiyenin 14.640 TL kısmı alınarak gelir hesabına esas 61 günlük toplam kazanç $29.280+14.640= 43.920$ TL bulunduğundan sonra bu tutar 61 güne bölünerek, gelire esas günlük kazanç: $43.920 \text{ TL}/61 \text{ gün}=720$ TL olarak hesaplanacaktır. Buna göre gelir hesabına esas tutulacak olan aylık kazanç ise $720 \times 30=21.600$ TL olacaktır.

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır. Sürekli tam iş göremezlikte sigortalıya, 5510, m.17 hükmüne göre hesaplanan aylık kazancının % 70'i oranında gelir bağlanır. Sürekli kısmi iş göremezlikte ise sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine ödenir. Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise gelir bağlama oranı % 100 olarak uygulanır. (5510, m.19/III)

Yukarıda gelire esas aylık kazancını 21.600 TL olarak hesapladığımız sigortalının sürekli iş göremezlik derecesinin (SID) Kurum Sağlık Kurulu tarafından 22.4.2022 tarihinde % 50 oranında belirlendiğini varsaydığımızda; sigortalıya bağlanması gereken gelir: aylık kazanç x % 70 x SID = 21.600 x % 70 x % 50= 7.560,00 TL olacaktır. Sigortalının SPEK hesabında (günlük kazanç hesabı) dikkate alınan son takvim ayı (STA) 2021/Aralık ayı olup gelir bağlandığı tarihe kadar gelir ve aylıklar 5510, m.55 hükmü gereği 2022/Ocak döneminde %25,47 oranında artırılacağı için sigortalıya 1.5.2022 tarihinden geçerli olmak üzere **bağlanacak olan gelir 7.560,00 x 1,2547 = 9.485,53 TL** olacaktır. Gelir bağlanan bu sigortalıya ödenecek Bayram İkramiyesi de 1.100,00 TL tutarın sürekli iş göremezlik derecesi çarpımı kadar 1.100,00 x %50= 550,00 TL olacaktır.

Belirtmeliyiz ki; ceza sorumluluğu olmayanlar hariç, ağır kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalının kusur derecesi esas alınarak ödenecek gelirin üçte birine kadar Kurumca eksiltilir (5510, m.22/I-b)³ Kanun eksiltmenin kusur derecesi esas alınarak üçte birine kadar olacağını düzenlemekle birlikte bu konunun düzenlendiği İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası Bakımından İşveren, Üçüncü Kişilerin Ve Sigortalıların Sorumluluğu İle Peşin Sermaye Değerlerinin Hesaplanmasıyla İlgili İş-

3 Diğer indirim halleri için bkz; 5510, m.21/I

lemler Hakkında Tebliğ'e⁴ göre eksiltme üçte bir oranında yapılmaktadır.

Örneğimizdeki sigortalının kusurunun yüzde 30 oranında bulunduğunu varsaydığımızda hesaplanan gelirden, sigortalı kusurunun üçte biri oranında indirim yapılınca 9.485,53 x % 30 x 1/3= 948,55 TL indirim sonrası sigortalıya fiilen **ödenecek gelir: 9.485,53-948,55 = 8.536,98 TL** olacaktır.

İş kazası veya meslek hastalığına bağlı nedenlerden dolayı ölen sigortalının hak sahiplerine, 17 nci madde gereği tespit edilecek aylık kazancının % 70'i oranındaki gelir tutarı, 5510, m.34'de yer alan hisse üzerinden bağlanır (5510, m.20/I).

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünü % 50 veya daha fazla oranda kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin, ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın birinci fıkraya göre belirlenen tutar, 5510, m.34'de yer alan hisse üzerinden ödenir (5510, m.20/II).

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünü % 50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin, ölümün iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmaması halinde sigortalının almakta olduğu sürekli iş göremezlik geliri, 5510, m.34'de yer alan hisse üzerinden ödenir (5510, m.20/II).

Bir an için yukarıda sigorta primine esas kazanç bilgilerine yer verdiğimiz sigortalının kazadan sonra henüz gelir bağlanmadan öldüğünü ve gelir bağlanması gereken eşi ve iki çocuğunun bulunduğunu varsaydığımızda ölüm geliri, 5510, m.20/I hükmü gereği hesapladığımız gelire esas aylık kazancın % 70'i olacak ve bu tutar hak sahiplerine 5510, m.34'de belirtilen hisseleri oranında ödenecektir. Buna göre hesaplanacak ölüm geliri 21.600,00 x %70 = 15.120,00 TL bulunacak, bu gelir 1.2.2022 tarihinden geçerli olmak üzere 2022/Ocak zammı olan % 25,47 artırımla 21.600,00 x 1,2547 =

4 29/08/2008 tarih ve 27011 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

18.971,06 TL tutara yükseltilecek **eşe 2/4 hisse üzerinden 9.485,53 TL, çocuklara da 1/4 hisse üzerinden 4.742,77** ölüm geliri ödenecektir. Bu gelirlere ayrıca 5454 sayılı Kanun gereği %4 oranında ek ödenmesi gerekeceğinden eşe ödenen gelir net 9.864,95 TL, çocuklara ödenen gelir net 4.932,48 TL olacaktır.

III. AYLIK VE GELİR BAŞVURULARININ E-DEVLET ÜZERİNDEN YAPILMASI

SGK Müdürlüğüne gitmeksizin E-Devlet Portalı üzerinden yaşlılık aylığı, malulük aylığı, ölüm aylığı, iş göremezlik geliri ve ölüm geliri başvurusu yapmak mümkün. Böylesi bir talep yaklaşık olarak iki dakikalık bir zaman içinde sonuçlanıyor. Aylık ve gelir bağlanmasıyla ilgili olarak E-Devlet üzerinde emeklilik başvuru alanında üç farklı link bulunduğu için sigortalı ve hak sahipleri başvuruda yapmakta zorlanabiliyor.

Sigortalı veya hak sahipleri bazen başvuru yaptığını zannederek başvurusunu tamamlayamıyor. Bu nedenle bir taraftan başvuru esaslarını anlatacağım. Diğer taraftan da E-Devlet üzerinde yer alan linklerdeki görüntüleri de sunarak başvuru yöntemini daha kolay sunabileceğim.

SSK ve Bağ-Kur Aylık Başvurusu/ Gelir Başvurusu: SSK ve Bağ-Kur yaşlılık aylığı başvuruları, malullük aylığı başvuruları, sürekli iş göremezlik geliri başvuruları, ölüm geliri başvuruları ile ölen SSK'lı ya da Bağ-Kurlunun sigortası üzerinden ölüm aylığı ve ölüm geliri talepleri için başvurunun başlatılması gereken linkin ismi **"Gelir, Aylık, Ödenek Talep Belgesinin Verilmesi"**

Bu link üzerinden başvuru yapması gerekenler SSK statüsünden yaşlılık aylığı veya Bağ-Kur statüsünden yaşlılık aylığı talep edecek sigortalılar, sürekli iş göremezlik geliri talep edecek sigortalılar ile ölen sigortalıdan SSK dul eş aylığı, Bağ-Kur dul eş aylığı, SSK yetim çocuk aylığı, Bağ-Kur yetim çocuk aylığı, ölüm geliri talep edecek hak sahibi kişilerdir. Ayrıca bu link üzerinden cenaze ödeneği ve evlilik ödeneği başvurusu da yapılabilmektedir. Hem ölüm

aylığı hem cenaze ödeneği veya hem ölüm geliri/hem cenaze ödeneği başvurusu yapılacaksa ayrı ayrı iki başvuru yapılmalı, birinde "ölüm aylığı-ölüm geliri" diğ erinde "cenaze ödeneği" seçilmelidir. Cenaze ödeneği başvurusu, eş sağ ise eş tarafından, eş de ölmüş se çocuklar tarafından, çocuk yoksa anne-baba tarafından yapılmalıdır.

Bu link üzerinden başvuru başlatılınca aşağıdaki görüntüsü yer alan ekran açılacaktır. Burada sağ köş e de yer alan "Yeni Başvuru" linki tıklanınca başvuru aktif hale gelecektir. Bundan sonra başvuruda bulunan kişi ilk önce tahsis talep türünü ve sonra sigortalı türünü seçmeli daha sonra diğ er gerekli bilgileri girerek başvuruyu tamamlamalı ve onay yapmalıdır. Onay yapılması sonrası aylık/gelir başvurusu, aylığı/geliri bağlayacak olan SGK Müdürlüğüne iletilmiş olacaktır.

Hem ölen anne hem de ölen baba üzerinden aylık başvurusu yapacak yetim çocuklar günde sadece bir kez başvuru sınırlaması nedeniyle ilk başvuruyu yaptıktan sonra ertesi gün ikinci başvuruyu yapabileceklerdir.

İstifa Etmış Memurların Emeklilik Başvurusu: Devlet memurluğ undan ayrılmış bulunanlara memurluk statüsünden aylık bağlanacak ise başvurunun başlatılması gereken linkin ismi "**5510 Sayılı Kanun 4/1(c) Yaş lılık Alığı Bağlanması**" Bu link üzerinden başvuru yapması gerekenler **memurluk statüsünden maaş bağlanacak olanlar**. Diğ er bir ifadeyle memuriyetten istifa ederek ayrılıp emeklilik yaş ını doldurmuş olanlar bu link üzerinden başvuru yapmalıdır. E-Devlet

portalında yer alan arama motoruna 5510 Sayılı Kanun 4/1(c) Yaş lılık Alığı Bağlanması yazınca aşağıda görüntüsü bulunan link gelecek ve linke tıklanınca program başvuru için gerekli yönlendirmeyi yapacaktır.

Ölen Memurun Eş i ve Çocuklarının Dul ve Yetim Aylığı Başvurusu: Ölen memurun sigortası üzerinden dul aylığı veya yetim aylığı ve aynı zamanda cenaze yardımı başvurularının yapılacağı linkin ismi "**Ölüm Yardımı ve Dul/Yetim Aylığı Talebi**" Bu linki ölen memurun yetim aylığı başvurusu yapacak olan dul eş ve çocukları kullanacaktır. En çok hata bu linkin kullanımında yaşıyor. Bu link SSK ve Bağ-Kur ölüm aylığı başvuruları için geçerli olan link değ il.

Aylık ve/veya gelir başvurusu yapılınca, başvuru formu, bağlanacak aylık memur aylığı ise SGK Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığına gidecektir. Bağlanacak aylık/gelir Bağ-Kur statülü ise müracaat formu Bağ-Kur dosyasının bulunduğu SGK Müdürlüğüne gidecektir. Bağlanacak aylık/gelir SSK statülü ise müracaat formu en son sigortalı çalışmasının bağ lı olduğ u yani

maaş ı bağlayacak olan GK Müdürlüğüne gidecektir. SSK ve Bağ-Kur, dul ve yetim aylık müracaatları ile evlenme ve cenaze yardımı ödenek başvuruları ise emekli dosyasının bulunduğu SGK Müdürlüğüne gidecektir.

IV- SONUÇ

İş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle meslekte kazanma gücü kaybı oranı % 10 ve üzerinde olan sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanır. Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle gelir bağlanmadan ölmesi halinde hak sahibi sayılan aile bireylerine ölüm geliri bağlanır.

Aylık ve gelir talebe bağ lı haklardan olup sigortalının bu ödemelere hak kazanabilmesi için yazılı başvuru yapılması şarttır. Sürekli iş göremezlik geliri ile birlikte malullük ya da yaş lılık aylığı alan veya sürekli iş göremezlik geliri almasına karş ın ölüm aylığı bağlanmasına yeter prim günü bulunan sigortalının ölümü halinde hak sahibi aile bireylerine hem ölüm geliri hem de ölüm aylığı bağlanması için bunların aylık ve gelir bağlanması için ayrı ayrı yazılı başvuru yapılması gerekir.

Bağ lanacak ölüm aylığı ile bağlanacak ölüm geliri mukayese edilir ve yüksek olan tam düşük olan da yarım ödenir. Tek bir başvuru yapılınca başvuru ölüm aylığı ise bağlanan ölüm aylığı, başvuru ölüm geliri ise bağlanan ölüm geliri olmakta, buna bağ lı olarak sosyal sigorta ödemesi eksik yapılmaktadır. Aylık ve gelir başvurusu E-Devlet üzerinden yapılabilir. E-Devlet üzerinden aylık ve gelir başvurusu yapılmadan önce yazımızın okunması isabet olacaktır.

Türk-İş'ten 1 Mayıs Emek Ve Dayanışma Günü'nde Taksim'de Anma Programı

GENEL BAŞKAN ERGÜN ATALAY, TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE BERABERİNDEKİ SENDİKA TEMSİLCİLERİ 1 MAYIS EMEK VE DAYANIŞMA GÜNÜ'NDE KAZANCI YOKUŞUNA GELEKTE BURADA 1 MAYIS 1977'DE YAŞANAN OLAYLAR SIRASINDA HAYATINI KAYBEDENLERİN ANISINA KARANFİL BIRAKTI. DAHA SONRA TAKSİM CUMHURİYET ANITI'NA GEÇEN HEYET ANITA ÇELENK SUNDU.

Çelenk bıraktıktan sonra açıklamalarda bulunan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün ATALAY, "Bugün 81 vilayette, 5 bölgemizde 424 sendikamız, 30 bin aktif temsilcimizle beraber ana temamız 'hayat pahalılığı, örgütlenme'. Bu saatte Türkiye'nin bütün alanlarında arkadaşlarımız hayat pahalılığını, örgütlenmeyi anlatacak. TÜRK-İŞ her siyasi görüşten, her düşünceden, her takımı tutan topluluktan oluşan bir devasa bir kurum. 70 senedir, ülkeden yana olduk, emekliden yana olduk, emekçiden yana olduk, işçiden yana olduk. Mazlumdan yana olduk. TÜRK-İŞ bunu sürdürmeye devam edecektir" dedi.

Açıklanan Enflasyonu Asgari Ücretliye Versinler

Gazetecilerin asgari ücrete ara zamlala alakalı sorduğu soruyu yanıtlayan Genel Başkan Ergün ATALAY, "Asgari ücret için Temmuz'u beklemenin bir anlamı yok. Aralık'ı beklemenin de bir anlamı yok. Her ayın 4'ünde bundan 3 gün sonra enflasyon açıklanacak. O açıklanan enflasyonu asgari ücretliye versinler, emekliye versinler, işçinin tamamına her ay versinler. Haziran'ı

yalan beklemenin bir anlamı yok." ifadelerini kullandı. ATALAY, TÜRK-İŞ'in, işçinin yanında olmaya devam edeceğini anlatarak, "Kadınlarla ilgili iş yerlerinde mobbing devam ediyor, hala çocuklarını baktıracağı kreşler yok. İş yerleri bizim evimiz." diye konuştu. Türkiye'de ve dünyada, kadını, kamu-

yu, emeği korumanın yazılı olmayan bir karar olduğunu söyleyen Genel Başkan ATALAY, Türkiye'de ise uzun yıllardır emeğin korunmadığını dile getirdi. Tüm işçilerin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü kutlayan ATALAY, daha sonra beraberindeki heyetle Taksim Meydanı'ndan ayrıldı.

15 TEMMUZ DEMOKRASİ VE MİLLİ BİRLİK GÜNÜ ANMA PROGRAMI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, TÜRK-İŞ Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Çetin ve beraberrindeki heyet, 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü kapsamında anma programına katıldı. Programa Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, TÜRKŞEKER Genel Müdür Yardımcısı Cengiz Sezer ve Şeker-İş Sendikası yöneticileri katıldı.

Akıncı Üssü'nde uçakların kalkışını engellemeye çalışırken şehit olan Ömer Takdemir'in Çubuk'un Yakuphasan Mahallesi'ndeki kabrine giden heyet, buradan şehidin Kahramankazan'daki babaevine geçti. Takdemir ailesiyle sohbet eden heyet, şehide Allah'tan rahmet diledi.

Daha sonra heyet, 15 Temmuz Gazisi Cafer Yılmaz'ı evinde ziyaret etti. 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanlığı Külliyesine yönelik hain saldırıda sağ bacağını kaybeden 15 Temmuz

gazisi Cafer Yılmaz'a o gece gösterdiği kahramanlıktan ötürü teşekkürlerini ilettiler. 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü vesilesiyle, Cuma Namazı öncesi Ankara Şeker Fabri-

kasındaki Şeker Camisinde şehitler için Kur'an-ı Kerim ve Mevlid-i Şerif okundu. Ayrıca Ankara Şeker Fabrikasında şehitler için çalışanlara Mevlid yemeği verildi.

TEMMUZ 2022 AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRI

Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 6.839,64 TL'dir.

TÜRKİYE' de AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI NE KADAR OLDU?

- FİYAT ARTIŞLARI HIZ KESMİYOR... MUTFAK ENFLASYONU AYLIK %7 ve SON ON İKİ AYLIK %128,4 ORANINDA ARTIŞ GÖSTERDİ...
- AÇLIK SINIRI 6.840 TL HESAPLANDI ve YENİ ASGARİ ÜCRETİN 1.340 TL ÜZERİNE YERLEŞTİ!
- "ZENGİNLİK VARSILIN, FAKİRLİK YOKSULUN PEŞİNDEN KOŞUYOR! DÖRT KİŞİLİK AİLENİN YAPMASI GEREKEN TOPLAM HARCAMA (YOKSULLUK SINIRI) 22.280 TL!
- BEKÂR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAMA MALİYETİ 8.930 TL'YE ULAŞTI!

ÜGelir artışları gıda fiyatlarındaki artışın çok altında kalan yoksul vatandaşlar insanın en temel ihtiyacı olan beslenmede bile zorluklar yaşıyor. Resmi verilerle Türkiye'nin gıda enflasyonu geçen ay itibarıyla %94 olarak gerçekleşmişti. OECD ülkeleri gıda enflasyonu ortalaması ise %12,6 olarak hesaplandı. Türkiye'nin bir alt sırasında yer alan Litvanya'nın yıllık gıda enflasyonu %28,5. Tüm dünyada Lübnan, Zimbabve ve Venezüella'dan sonra en yüksek gıda enflasyonuna sahip dördüncü ülke Türkiye'dir.

Türkiye'de hayat pahalılığı ile yüksek enflasyon bir arada... TÜİK Hane Halkı Tüketim Harcaması Anketine göre (2019); haneler harcamalarının ortalama %25,5'ini gıdaya ayırıyordu. Aynı yıl AB'de bu oran ortalama %13 ile Türkiye'nin neredeyse

yarısı kadardı. Alım gücü artışı hem gelir iyileştirmesine hem enflasyonun dizginlenmesine bağlı. Yeni verilerle makasın daha da açıldığını görme riski artıyor. Ülkemizde hanelerin tüketim harcamalarından gıdaya ayırdıkları pay Avrupa'ya göre daha sert artıyor.

Dövizle olan talebi azaltmak ve TL'nin hızlı değer kaybını yavaşlatmak için kurgulanmış olan Kur Korumalı Mevduat Sisteminde (KKM) mudilere yapılan ödemelerin ilk dört ayında bütçeden 37,2 milyar TL verildi. Diğer bir ifadeyle, 85,2 milyonluk toplam nüfusa bölündüğünde asgari ücretli, çocuk, yaşlı, engelli, ev hanımı vs. fark etmeksizin herkesin cebinden 435 TL çıktığı anlamına geliyor. Yoksullar daha da fakirleşti. Üstelik dolar yeniden KKM'nin yürürlüğe konulduğu ay ki seviyesine geldi.

(Yeni Beslenme Kalıbı ile) Çizelge 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

*Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırmasının 2022 Temmuz ayı sonucuna göre;

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 6.839,64 TL'ye,
- Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı (yoksulluk sınırı) 22.278,98 TL'ye,
- Bekâr bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 8.929,14 TL'ye yükseldi.

	Temmuz 2021	Aralık 2021	Haziran 2022	Temmuz 2022
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	905,37	1.249,34	1.920,33	2.062,63
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	716,31	960,83	1.541,57	1.645,21
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	892,25	1.232,46	1.897,83	2032,63
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	480,09	655,22	1031,43	1.099,17
Açlık Sınırı	2.994,02	4.097,85	6.391,17	6.839,64
Yoksulluk Sınırı	9.752,51	13.348,00	20.818,14	22.278,98

Piya Gıda İşçileri Yalnız Değildir!

BASINA VE KAMUOYUNA

Kamuoyunun yakın bir şekilde takip ettiği üzere, son günlerde birçok sektörde işçi arkadaşlarımız, sendikali çalışmak istedikleri ya da ücretlerinde kendilerine dayatılan sefalet zamlarına karşı durdukları için işverenler tarafından işten atılmaktadır.

Şubat ayının ikinci haftasından itibaren Piya Gıda'da da sendikali oldukları için 3 arkadaşımız mobbinge maruz kalmış, bu arkadaşlarımızdan ikisinin iş akdi hukuksuz bir biçimde feshedilirken diğer arkadaşımız ise artan baskılarla ve yalanlarla istifaya zorlanmıştır. Uzun yıllardır işçileri sendikali olan Coca Cola Grubunun dağıtıcısı olan Piya Gıda'nın bu tutumu düşündürücüdür.

Piya Gıda işvereni ve onun adına hareket eden iki kişi, işçilerin sendika üyesi olduğunu duyduğu anda tehditlere başlamış, yoğun bir mobbing ve hatta iftiralara başvurarak sendika ve işçi karşıtı tavrını bütün açıklığıyla göstermiştir. Oysa Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51. Maddesinde, işçilerin ekonomik ve sosyal koşullarını iyileştirmek ama-

cıyla sendikaya üye olmaları açıkça tanınmış bir haktır. Bu Anayasal hakka dayanarak hazırlanan Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 25. Maddesinde de sendikaya üye olduğu için işçinin iş akdinin feshedilemeyeceği vurgulanmıştır. Türk Ceza Kanunu da sendikali olma hakkına yönelik baskıların, 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını hükmetmektedir.

Ancak ülkemizde tüm bu yasal ve anayasal haklara rağmen, hâlâ işçiler sendikali oldukları için işten çıkartılmakta, en demokratik haklarının önüne geçilmeye çalışılmaktadır. İşçilerin insani ve demokratik taleplerine kulak tıkayan bu anlayışın bir temsilcisi olan Piya Gıda, yıllardır işçilerine uzun çalışma saatleri dayatmış ama asla fazla mesai ücreti ödemiş, pandemi döneminde işçileri çalıştırmasına rağmen sigortalarını yatırmamış, çalışanlarını düşük ücrete mahkûm etmiştir. Piya Gıda işverenin yıllardır süren bu hukuksuz tutumuna karşı örgütlenerek anayasal hakkını kullanan işçiler ise kışın ortasında işten atılmıştır. Piya

Gıda işvereni şunu bilmelidir ki yaptığı hukuksuzluğa sessiz kalmayacağız. Bizler Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası (Şeker-İş) olarak üye işçilerimizin haklarının takipçisi olmaya devam edeceğiz. Yaşanan olay ve silesiyle bir kere daha görüyoruz ki bu hukuksuzluklara karşı işçilerin örgütlenmekten ve güçlerini birleştirmekten başka bir çıkar yolu yoktur.

Bizler buradan Şeker-İş Sendikası olarak Piya Gıda işvereni, katı ve kabul edilemez tutumlarından vazgeçmelerini, sendikali çalışma hakkını tanımalarını ve sorunun diyalog yolu ile çözülmesi gerektiğini ifade ediyor, sendikali oldukları için atılan işçi arkadaşlarımızın işe geri alınması çağrısında bulunuyoruz. Emek ve sendika karşıtı tavrından vazgeçerek, iş barışını bozmamasını ve yasalara saygı göstermesini istiyoruz.

**Atılan İşçiler Geri Alınsın!
Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz!
Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası**

SENDİKALAR İÇİN BİR "ALTIN ÇAĞ" A MI GİRİYORUZ?

Shyamlee Patel, Atlantik'in her iki yakasında büyüyen bir trendin parçası - pandeminin başlangıcından bu yana bir sendikaya katıldı. New York'ta yaşayan Bayan Patel, bir ABD koruma grubunun finans departmanında çalışıyor.

Bayan Patel, "Beyaz tenli olmayan bir kadın olarak, beyaz olmayan kadınların örgütte yükselmek ve eşit muamele görmekte zorlandıklarını kağıda döktüğünü görmek, sendikalaşma kararımı gerçekten güçlendirdi" diyor.

"Sendika hareketi benim değerlerim ve gelecek için umduğum şeylerle uyumlu."

ABD ve Birleşik Krallık'ta, koronavirüs karantinalarının neden olduğu işten çıkarmalar insanları işlerinin güvencesizliği konusunda daha bilinçli hale getirdiğinden, sendikacılık ve işçi aktivizmi son iki yılda yeniden canlandı.

Birleşik Krallık'taki sendika üyeliği, art arda dördüncü yıl olan 2020'de 118.000 artarak 6.6 milyona yükseldi.

En büyük sendikalardan biri olan Unite, o yılın Mayıs ayında "on binlerce kişinin" işten çıkarılma riskinden "çok korktukları için" katıldığını söyledi.

ABD genelinde, bir sendikaya üye olan ABD'li işçilerin yüzdesi 2019'daki %10,3'ten 2020'de %10,8'e yükseldi. Bunun nedeni, pandemi sırasında "orantısız olarak" daha fazla sendikasızsız personelin işini kaybetmesiydi. (ABD Çalışma Bakanlığı.)

Ve ABD sendika üyeliğinin genel seviyesi sabit kalırken, 25-34 yaş arasındaki işçiler arasında arttı. Bu yaş grubundan üyelik, 2019'da çalışanların %8,8'inden 2021'de %9,4'e yükseldi.

Bayan Patel ve kuş koruma kuruluşu olan The National Audubon Society'deki meslektaşları, halkla ilişkiler ve medya sektöründeki en büyük ABD birliği olan Communications Workers of America'ya (CWA) katıldı.

CWA şu anda Audubon yönetimiyle yapılan sözleşme görüşmelerinde çalışanları temsil ediyor. Kuruluştaki tartışmalarla ilgili olarak, Audubon geçen yaz yaptığı açıklamada, "yönetim uygulamalarını güçlendirmek için adımlar attığını" söyledi.

CWA'nın sayman sekreteri Sara Steffens, gençlerin sendikalara katılımındaki artıştan heyecan duyduğunu söylüyor. "Bütün hayatım boyunca görmeyi beklediğim bir şey" diyor. "İnsanlar tüm bu diğer işçilerin çok aleni şekillerde örgütlendiğini gördüklerinde, sendikanın gerçek bir seçenek olduğunu anlamaya başlıyorlar".

Sara Steffens, sendika üyeliğindeki artışı görmekten heyecanlanıyor.

Covid-19'dan özellikle kötü etkilenen bir grup işçi serbest çalışanlardı. Maaşlı çalışanlardan daha sık işlerini kaybettiler ve devlet desteği almakta zorlandılar.

Bir aydınlatma tasarımcısı olan Paule Constable, Birleşik Krallık'ta serbest çalışan tiyatro çalışanlarının %70'inden biridir. Pandemi sırasında tiyatrolar kapanmak zorunda kalınca gelir akışı ortadan kalktı.

"Serbest çalışan bir iş gücü olarak, hiç konuşmadan işten çıkarıldık" diyor. "Ben bir limited şirketim ve izni alamadım, ancak şanslı olanlardan biriydim - 65.000 serbest çalışan [başlangıçta] hiç destek almadan kaldı."

Kendi sektöründeki diğer serbest çalışanlara yardımcı olmak için Bayan Constable, Freelancers Make Theatre Work adlı bir lobi grubu kurdu. "Hiç kimse serbest çalışanlar için konuşmuyordu" diyor. "Serbest çalışan grupları bir araya gelip bazı taban örgütleri geliştirmeseydi, başımız bizden daha büyük belada olurdu."

Bayan Constable, sendikanın geçen yıl tiyatrodaki serbest çalışanlar için bir şube açma kararının ardından TV, film ve tiyatro işçileri sendikası Bectu'ya da üye oldu. "Bectu, endüstrimizdeki serbest çalışanlar için son derece sorunlu olan ruh sağlığı ve refah desteği gibi alanlarda son zamanlarda çok iş yaptı" diyor.

Paule Constable, tiyatro sektöründeki diğer serbest çalışanlara yardım etmek için bir organizasyon kurdu.

O VE MESLEKTAŞLARI,
KURULUŞTAKİ İŞTEN
ÇIKARMALARIN
ARDINDAN GEÇEN
YIL SENDİKALAŞTI.
KARARLARI, KADIN
ÇALIŞANLARA VE BEYAZ
OLMAYAN İNSANLARA
HAKSIZ MUAMELE
EDİLDİĞİNE DAİR
BAĞIMSIZ OLARAK
DOĞRULANMIŞ
İDDİALARA DA YANIT
OLARAK GELDİ.

Cardiff Üniversitesi'nde istihdam ilişkileri ve çeşitlilik profesörü olan Deborah Foster, salgın sırasında evde çalışmanın sendikalara olan ilgiyi artırdığını, çünkü bu tür insanların "kollektif bir topluluğun parçası olmak istediklerini" söylüyor.

ABD'li yazılım şirketi EveryAction'da Boston merkezli bir hesap yöneticisi olan Michael Murray, kapanmalar sırasındaki tecrit duygularının, iş arkadaşlarıyla geçen yıl bir sendika kurmasının bir parçası olduğunu doğruluyor. "Amerika'daki işçiler gücümüzün olduğunu ve sesimizi duyurmamız gerektiğinin farkındalar" diyor.

"Düzenleme yoluyla kesinlikle meslektaşlarıma daha bağlı hissettim."

Londra'daki Royal Society of Arts'ta kıdemli bir ekonomist olan Asheem Singh de pandemi sırasında ilk kez

bir sendikaya katılmasının bir nedeni olarak evden çalışmayı gösteriyor. İngiltere'de mühendisler, bilim adamları, yöneticiler ve memurlar gibi meslekleri temsil eden Prospect'e üye oldu.

"[Birlik üyeliği] bana bir kontrol ve eylemlilik duygusu verdi" diyor. "Bu, sendikalar için altın bir çağ. İşyerinde kötü uygulamalara karşı azaltılmış tolerans, insanlar daha hibrit bir şekilde çalışırken geleneksel iletişim kanallarında bir çöküş ve zihinsel sağlık ve esenliğe odaklanmanın artması gibi mükemmel bir fırtınaya sahipsiz."

Asheem Singh, artık sendikalar için "altın çağda" olduğumuzu söylüyor.

Prospect genel sekreteri Mike Clancy, 2020'de 12.000 yeni katılan olduğunu söyledi.

Koronavirüs pandemisi artık umut verici bir şekilde sona ererken, sendikasının şimdi üyeler adına ele aldığı konuların arasında insanların mesai saatleri dışında işten ayrılabilmesi, patronların gözetimi ve esnek çalışmanın devam etmesi olduğunu söylüyor.

İleriye dönük olarak, şirket patronlarının görüntülü aramalar yerine sendika temsilcileriyle şahsen görüşmeye geri dönmelerini umuyor.

Bay Clancy, "İşçilerin haklarını yalnızca ekranların arkasından koruyamazsınız ve geliştiremezsiniz" diyor. "İşverenlerin, halk sağlığı gerekçeleri ortadan kalktıktan çok sonra sendikaları mesafeli tutmak için Covid sonrası ortamı kullanabileceklerine dair artan bir endişemiz var."

Yine de, birçoğu sendikalara artan ilgiyi memnuniyetle karşılarsa da, ücret ve personel koşulları konusunda onlarla pazarlık yapmak istemeyen bazı şirketler - özellikle ABD'de - sendikalara karşı düşmanlık devam ediyor.

BBC'nin geçen yıl bildirdiği gibi, hem Starbucks hem de Amazon sendikalaşmayı önlemek için savaştı. Sendikaların diğer eleştirmenleri, işleri kurtarmada ne kadar etkili olduklarını sorguluyor. Birleşik Krallık'ta, P&O Ferries'deki 800 işçinin son zamanlardaki yüksek profilli işten çıkarılması buna bir örnektir.

Ancak, çok az kuruluş sendikaların var olma hakkına meydan okuyacaktır.

CWA'dan Bayan Steffan, salgının şüphesiz işçi hareketini güçlendirdiğini söylüyor. "Pandemi, ekonomimizde esas olanın yöneticiler değil, işçiler olduğunu açıkça ortaya koydu" diyor.

Kaynak: BBC Haber

SON ARAŞTIRMA, BAZI ALTERNATİF TATLANDIRICILARIN KANSER RİSKİNİ ARTIRDIĞINI GÖSTERİYOR

Yapay tatlandırıcılar içeren birçok gıda ürünü ve içecek her gün milyonlarca insan tarafından tüketilmektedir. Ancak bu katkı maddelerinin güvenliği tartışma konusu olmuştur. Yapay tatlandırıcıların potansiyel kanserojenliğini değerlendirmek için araştırmacılar, NutriNet-Santé çalışmasına katılan 102.865 Fransız yetişkinin verilerini analiz etti. NutriNet-Santé çalışması, 2009 yılında Beslenme Epidemiyoloji Araştırma Ekibi (EREN) tarafından başlatılan web tabanlı bir kohorttur. Katılımcılar gönüllü olarak kaydolar ve tıbbi geçmişi, sosyodemografik, diyet, yaşam tarzı ve sağlık verilerini kendileri bildirir. Araştırmacılar, 24 saatlik diyet kayıtlarından yapay tatlandırıcı alımıyla ilgili verileri toplamışlardır. Takip sırasında aynı zamanda kanser teşhisi bilgilerini de toplayan araştırmacılar, yapay tatlandırıcı alımları ile kanser riski arasındaki ilişkileri araştırmak için istatistiksel analizler yapmışlardır. Ayrıca takip sırasında katılımcılar; yaş, cinsiyet, eğitim, fiziksel aktivite, sigara içme, vücut kitle indeksi, boy, kilo alma, diyabet, ailede kanser öyküsü ve ayrıca temel enerji, alkol alımları gibi bir dizi değişkene göre sınıflandırılmışlardır.

Araştırmacılar, özellikle aspartam ve asesülfam-K olmak üzere daha fazla

miktarda yapay tatlandırıcı tüketen kayıtlı kişilerin genel kanser riskinin, tüketmeyenlere kıyasla daha yüksek olduğunu bulmuşlardır (tehlike oranı 1.13, %95 güven aralığı 1.03 ila 1.25).

24 MART'TA PLOS MEDİCİNE'DE FRANSIZ ULUSAL SAĞLIK VE TIBBİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NDEN (INSERM) CHARLOTTE DEBRAS VE MATHİLDE TOUVIER İLE FRANSA'DAKİ SORBONNE PARİS NORD ÜNİVERSİTESİ VE MESLEKTAŞLARI TARAFINDAN YAYINLANAN BİR ARAŞTIRMAYA GÖRE, BAZI YAPAY TATLANDIRICILARIN KANSER RİSKİNİN ARTMASIYLA İLİŞKİLİ OLDUĞU ÖNE SÜRÜLÜYOR.

Analiz sonucunda, meme kanseri ve obeziteye bağlı kanserler için daha yüksek riskler gözlenmiştir.

Yazarlara göre, "Bulgularımız, yiyecek veya içeceklerde şeker için güvenli alternatifler olarak yapay tatlandırıcıların kullanımını desteklemiyor ve potansiyel olumsuz sağlık etkileri hakkındaki tartışmaları ele almak için önemli ve yeni bilgiler sağlıyor. Bu sonuçların diğer büyük ölçekli gruplarda ve deneysel çalışmalarla açıklığa kavuşturulan temel mekanizmalarda tekrarlanması gerekirken, bunlar gıda katkı tatlandırıcıların Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi ve küresel olarak diğer sağlık kurumları tarafından devam eden yeniden değerlendirilmesi için önemli ve yeni bilgiler sağlıyor".

Debras şunları ekliyor: "NutriNet-Santé kohortundan elde edilen sonuçlar (n=102,865) dünya çapında birçok yiyecek ve içecek markasında bulunan yapay tatlandırıcıların, çeşitli deneysel in vivo / in vitro çalışmalara paralel olarak artan kanser riski ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu bulgular, bu gıda katkı maddelerinin sağlık kurumları tarafından yeniden değerlendirilmesi için yeni bilgiler sağlıyor."

<https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1003950>

Yargıtay'dan Haftalık İzin Kararı

Milyonlarca özel sektör çalışanını yakından ilgilendiren bir karara imza atan Yargıtay, hafta tatili izninin toplu olarak kullandırılmayacağına hükmetti. Yüksek Mahkeme, hafta tatili izninin toplu olarak kullanıldığı durumda işçiye ayrıca 0,5 yevmiye daha ücret ödenmesinin gerektiğine dikkat çekti.

Bursa'da işten çıkarılan işçi, kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla mesai ücretini tahsil etmek için İş Mahkemesinin kapısını çaldı. Davalı patron, davanın reddini istedi. Mahkeme, davanın kabulüne karar verdi. Karar, davalı şirket avukatı tarafından temyiz edildi. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, davalı tarafından dosyaya hafta tatili izinlerinin toplu şekilde kullandırıldığına dair bir kısım belgeler sunulduğuna dikkat çekti.

Hükme esas alınan bilirkişi raporunda, hafta tatilinin toplu kullandırılabilirliğine ilişkin hüküm bulunmadığı, bu belgelerdeki izinlerin bir kısmının 1 günden fazla olduğu, ilgili olduğu dönemde 1'er hafta tatili günü şeklinde hesaplama dışı tutulduğu hatırlatıldı.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 46'ncı maddesinde, işçinin tatil gününden önce aynı Yasanın 63 üncü maddesine göre

belirlenmiş olan iş günlerinde çalışmış olması koşuluyla, yedi günlük zaman dilimi içinde yirmi dört saat dinlenme hakkının bulunduğu vurgulandı.

"Hafta Tatili Bölünerek Kullandırılmaz"

Yargıtay kararında şöyle denildi:

"İşçinin hafta tatili gününde çalışma karşılığı olmaksızın bir günlük ücrete hak kazanacağı hüküm altına alınmıştır. Hafta tatili izni kesintisiz en az yirmi dört saattir. Bunun altında bir süre için haftalık izin verilmesi durumunda, usulüne uygun şekilde hafta tatili izni kullandığından söz edilemez. Hafta tatili bölünerek kullandırılmaz. İşçinin toplu olarak izin kullandığı dönemde çalışması karşılığı olmayan 1 yevmiye tutarındaki ücretin de davacıya ödendiği dikkate alındığında davacıya sadece 0,5 yevmiyesi kadar ödeme yapılmalıdır. Buna göre de, mahkemece davacının toplu olarak kullandığı izinlerin hafta tatilinden sayılmayan ve fiilen çalışılmayan her bir günü için, 0,5 yevmiye üzerinden hesaplama yapılmalı ve bu suretle davacının hafta tatili alacağı belirlenmelidir. Anılan hususun gözetilmemesi hatalı olup bozma sebebidir. Mahkeme kararının bozulmasına oy birliği ile hükmedilmiştir."

Kaynak:İHA

Çalışan Kadına "Yeni" Hak

Doğum nedeniyle çalışma hayatından uzak kalan kadınların, geriye dönük prim ödemesi yapmasına olanak sağlayan, doğum borçlanması genişliyor. Bu haktan yararlanmak için doğum öncesi sigortalı olmak gerekmeyecek.

Çalışan kadınların itiraz ettikleri bir konuda düzenlemeye gidiliyor. Doğum nedeniyle çalışma hayatından uzak kalan kadınların, geriye dönük Prim ödemesi yapmasına olanak sağlayan, "Doğum Borçlanması" genişliyor. Bu haktan yararlanmak için doğum öncesi sigortalı olmak gerekmeyecek. Edinilen bilgiye göre, sigortalı tüm kadınların bu haktan yararlanması için yapılan öneriler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'e iletildi ve düzenleme yapılmasına karar verildi. Doğum öncesinde sigortası olmayan kadınların doğum borçlanması yapmasını engelleyen düzenleme, tartışma konusu olmuştu. Askerlik borçlanmasında erkeklerin askere gitmeden önce sigortalı olup olmadığına bakılmaması çifte standart olarak değerlendiriliyordu. Bu konuda sendikalar ve Kadın örgütlerinin talepleri vardı.

Kaynak: Hürriyet

Şeker-İş İşçi Eğitim Semineri Antalya'da Gerçekleştirildi

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası'nın (Şeker-İş) işçi eğitim semineri 19-22 Mart 2022 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirildi.

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası (Şeker-İş) Genel Başkanı Sayın İsa Gök'ün açılış konuşmasını yaptığı eğitim semineri yurdun dört bir yanından gelen üyelerin katılımı ile Antalya'da gerçekleştirildi. Eğitim Seminerinde Prof. Dr. Aydın Başbuğ 'Sendikalaşmadaki Sorunlar ve Çalışan Hakları', SGK Uzmanı Murat Özdamar 'Sosyal Güvenlik ve Güncel Gelişmeler', Örgütlenme Uzmanı Bahri Topçu ise 'Sendikal Bağlılık ve Örgütlenme' konularında eğitimler verdi. Ayrıca eğitim sonunda katılımcılara eğitim semineri katılım sertifikası verildi.

Arabuluculuk işlemlerinin nerede düzenlendiği yazılı olmayıp usulüne uygun bir arabuluculuk başvurusunun ve görüşmesinin yapılmadığı gibi mevzuat hükümleri çerçevesinde arabuluculuk anlaşma belgesinin düzenlenmediği sonucuna varılmaktadır. Tüm bu tespitler karşısında; dava tarihi itibarıyla taraflar arasında 6325 sayılı Kanun hükümleri dikkate alındığında, yapılan işlemler geçerli ihtiyari arabuluculuk faaliyeti olarak nitelendirilemez. (Sakarya BAM, 10. HD., E. 2019/2990 K. 2020/1173 T. 11.11.2020)

Peki, işveren tarafından arabulucu yoluyla gerçekleştirilen toplantı ve anlaşma tutanağının hukuki durumu ne olacaktır? İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 28.Hukuk Dairesi, 04.06.2020 tarihli kararında bu soruyu sorarak detaylı bir incelemeye yer vermiştir. Yukarıda ele alınan kararlardaki gerekçelerle birlikte, işçinin korunması ilkesine de yer verilerek fesih tarihiyle aynı tarihte yapılan arabuluculuk görüşmesinin, Kanun'da anılan dava şartı arabuluculuk görüşmesi olmadığı tespit edilmiş, devamında bu toplantının/anlaşma tutanağının ikale sözleşmesi (bozma) olup olamayacağı ve işe iade davası açılmayacağı yönündeki taahhüt değerlendirilmiştir;

Bozma sözleşmesi yoluyla iş sözleşmesi sona eren işçi, iş güvencesinden yoksun kaldığı gibi, kural olarak feshe bağlı haklar olan ihbar ve kıdem tazminatlarına da hak kazanamayacaktır. Yine 4447 sayılı Yasa kapsamında işsizlik sigortasından da yararlanamayacaktır. Bütün bu hususlar, iş hukukunda hâkim olan ibranamenin dar yorumu ilkesi gibi, hatta daha da ötesinde, ikale sözleşmesinin geçerliliği noktasında işçi lehine değerlendirmenin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tarafların bozma sözleşmesinde ihbar ve kıdem tazminatı ile iş güvencesi tazminatı hatta bozma geçiren süreye ait ücret ve diğer haklardan bazılarını ya da tamamını kararlaştırmaları da mümkündür. Bozma sözleşmesinin geçerliliği konusunda bütün bu hususlar dikkate

alınarak değerlendirmeye gidilmelidir.

Somut olayda davacının iş akdinin işveren tarafından sonlandırıldığı ve davacıya makul menfaat sağlanmadığı anlaşılmıştır. İ kale koşulları da somut olayda gerçekleşmiş değildir.

... Bilindiği üzere 4857 sayılı İş Kanunu'nun 21/son maddesi uyarınca, iş sözleşmesi devam ederken ve keza fesih tarihinde, iş güvencesini bertaraf eden feragat sözleşmeleri geçersizdir. Nitekim Yargıtay bir çok kararında bunu açıkça belirtmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 21/son maddesi uyarınca, feshin geçersizliği ve işe iade ile ilgili aynı maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraya hükümleri sözleşmeler ile hiçbir surette değiştirilemez, aksi yöndeki sözleşme hükümleri geçersizdir. Bu geçersizlik, iş sözleşmesi ilişkisi devam ederken veya dava açılmadan alınan, işe iade davasından feragati içeren sözleşmeleri de kapsamaktadır.

Anılan gerekçeler gözetildiğinde 2.1.2019 tarihli arabuluculuk toplantı ve anlaşma tutanağında yer alan davacının işe iade davası açmayacağı yönündeki taahhüdü geçersizdir. (İstanbul BAM, 28. HD., E. 2019/2481 K. 2020/730 T. 4.6.2020)

İstanbul BAM 28.Hukuk Dairesi, işveren tarafından usule aykırı şekilde gerçekleştirilen toplantı sonucunda tutanak ve tutanaktaki işe iade davası açılmayacağı yönündeki taahhütün geçersizliğini ortaya koymakla, kesin olarak işe iade kararı vermiştir.

Hak arama hürriyeti ve adil yargılama hakkı çerçevesinde fesih tarihinde arabulucu vasıtası ile işe iade davası açılmayacağına yönelik beyanın henüz doğmamış bir haktan feragat olarak değerlendirileceği tüm kararlarda ortaya konmuştur. İşverenin hakimiyet alanı olan işyerinde ile gerçekleştirilen arabuluculuk görüşmesinin dava şartı arabuluculuk olarak değerlendirilemeyeceği her üç kararda da belirtilmektedir.

İşveren tarafından yalnızca bazı alacaklar ödenirken tüm işçilik alacaklarının ödendiği bilgisine yer verilmesinin geçerliliğinin bulunmadığı söylenebilir. Kanaatimizce yalnızca "kısmi ibraname" niteliği taşıyan ve işverenin başvurusu sonrasında düzenlenen anlaşma tutanakları sonrasında, işçinin işe iade davası veya ödenmeyen işçilik alacakları için yeni ve usulüne uygun bir arabuluculuk başvurusu yapması ve dava yoluna gitmesi mümkündür.

İşverenin, arabulucuya ödediği ücreti, ikale sözleşmesi ile işçiye ek yardım olarak sunması ile sürecin işveren ve işçi yararına olarak sonuçlanması da mümkünken; arabuluculuk kurumu da kötüye kullanılarak hukuka aykırı yolların tercih edilmesinden vazgeçilmelidir. İşçinin, hak ve alacaklarını en kısa sürede ve en basit yoldan almasını sağlamaya yönelik getirildiği anlaşılan bir kurumun, işçinin aleyhine yorumlanmasının doğru olmayacağını ortaya koyan BAM kararları, işçiler için sevindiricidir. İşverenlerin ise bir kez daha uyarıldığını söylemek yerinde olacaktır.

<https://www.forseti.com.tr/makale/is-uyusmazliklarinda-arabuluculuk-uygulamasinin-kotuye-kullanimini-tespit-eden-yargi-kararlari/>

2022 YILININ DİKKAT ÇEKEN GÜNDEM KONULARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

19 Nisan 2022'de IMF tarafından yayımlanan "Dünya Ekonomik Görünüm Raporu"na göre küresel ekonomik görünüm, bir önceki rapordan bu yana önemli ölçüde kötüleşmiştir. Ocak 2022'de yayımlanan Ekonomik Görünüm raporunda, omicron varyantının kısa süreli etkisinden sonra 2022 yılının ikinci çeyreğinde küresel toparlanmanın güçleneceği öngörülmüştü.

O zamandan beri, küresel ekonomik görünüm, büyük ölçüde Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve buna bağlı olarak uygulanan yaptırımlar nedeniyle kötüleşmiştir. Savaşa ek olarak, Çin'deki kilit üretim merkezleri de dahil olmak üzere sık ve daha geniş kapsamlı karantinaların o bölgedeki faaliyetleri yavaşlatmasıyla küresel zincirlerinde yeni darboğazlara neden olabileceği öngörülmektedir. Ocak 2022'den bu yana; daha yüksek, daha yaygın ve daha kalıcı fiyat baskıları yanında ekonomik beklentilere yönelik genel riskler artmıştır. Raporda, belirtilen nedenlerle savaşın küresel toparlanmayı ciddi şekilde geciktireceği, büyümeyi yavaşlatacağı ve enflasyonu daha da artıracığı değerlendirilmektedir. 2021 yılında % 6,1 olan küresel büyümeyi, IMF 2022 ve 2023 yılları için % 3,6 (Ocak 2022 tahmininden sırasıyla 0,8 ve 0,2 puan daha düşük) olarak tahmin etmektedir.

Türkiye için ise; 2021 yılında % 11 olarak gerçekleşen büyümeyi, IMF 2022 ve 2023 yılları için sırasıyla % 2,7 ve % 3,0 olarak tahmin etmektedir.

Gıda Güvenliği Krizi ve Arz Şokları Gelebilir

Pandemiden çıkışın ilk sinyallerinin alındığı 2022 yılının ilk çeyreğinde, bu defa da Rusya-Ukrayna gerginliğinin gündeme gelmesi, Dünya'da enerji, gıda ve finansmana erişim başta olmak üzere birçok alanda yeni bir kriz ve belirsizlikle karşı karşıya kalınmasına neden olmuştur. "Gıda krizi ve kıtlık" söylemlerinin giderek daha fazla gündeme geldiği son döneme, uluslararası kuruluşlar 13 Nisan 2022 tarihinde yaptıkları ortak açıklamayla dikkat çekmiş ve acil eylem çağrısında bulunmuşlardır.

Dünya Bankası Grubu (WBG), Uluslararası Para Fonu (IMF), Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) Başkanları yaptıkları ortak açıklamada, Ukrayna'daki savaş ve üçüncü yıla giren COVID-19 pandemisinin

Dünya'nın krizlerle sarsılmasına yol açtığına, temel gıda maddelerinde yüksek fiyatlar ve arz darlığının, haneler üzerindeki baskıyı ve yoksulluğu artırdığına işaret etmişlerdir. Dünya Bankası tahminleri, gıda fiyatlarındaki her yüzde bir puanlık artışın, dünyada 10 milyon insanın aşırı yoksulluğa sürüklenmesine yol açtığını belirtmektedir. Ortak açıklama ile, gıda fiyatlarındaki artışın, azotlu gübrenin önemli bir bileşeni olan doğal gazın maliyetindeki çarpıcı artışla daha da kötüleştiği, artan gübre fiyatları ve küresel arzdaki önemli kesintilerin, büyük ölçüde gübre ithalatına bağımlı olan çoğu ülkede gıda üretimi için önemli etkileri beraberinde getirdiği belirtilmektedir. Gıda fiyatlarındaki artış ve arz şoklarının, özellikle zaten kırılgan olan veya çatışmalardan etkilenenler başta olmak üzere, etkilenen birçok ülkede sosyal gerilimleri körükleyebileceğine işaret edilmektedir.

Arz Şoklarına Dayanıklılık Artırılmalı

IMF'nin Nisan 2022'de yayımladığı World Ekonomik Outlook-WEA (Küresel Ekonomik Görünüm) Raporunda, tedarik zincirinde yaşanan aksamalar nedeniyle, pandeminin dip noktasının yaşandığı 2020 yılının ikinci çeyreğinde, 2019'un son çeyreğine kıyasla küresel mal ticareti hacminin % 12,2 ve hizmet ticaretinin % 21,4 oranında gerilediği belirtilmektedir. World Ekonomik Outlook (WEA)'da; üretim ve ticarete bu dönemde yaşanan şoklara dayanıklılığın artırılmasına yönelik olarak yapılan analiz ve değerlendirmeler sonucunda "çeşitlendirme ve ikame edilebilirliğin artırılması"nın önemine işaret edilmektedir.

Raporda "Çeşitlendirme" tanımında ülkeler bazında tedarikçilerin çeşitlendirilmesi yanında tedarikte hacimsel dağılımın daha eşit hale getirilmesinin gerekliliğine dikkat çekilmektedir. Ülkeler bazında; ara mal ve hizmetler tedarikinin ve ikincil girdi tedarikinin çeşitlendirilmesi bu tedbirin en önemli ayakları olarak gösterilmektedir. Bir başka deyişle ihtiyaçların karşılanmasında tek yada birkaç ülke/tedarikçiye bağlı kalınmaması gerektiği vurgulanmaktadır.

"İkame edilebilirlik" tanımı ile farklı tedarikçilerden gelen alternatif/benzer girdileri kullanabilme esnekliğine işaret edilmektedir. Arz şoklarına dayanıklılık anlamında, firmaların üretim teknolojilerini alternatif/benzer girdi kullanabilmek üzere daha esnek hale getirmeleri önem arz etmektedir. Özetlenecek olursa, tedarikçiler bazında coğrafi çeşitlendirme yanında üretim teknolojilerinde "girdi çeşitlendirmesi" ne yönelik tedbirlerin önemine işaret edilmektedir. Şok risklerinin halen devam etmekte olduğu 2022 yılında üreticilerin, üretimin sürdürülebilirliğine yönelik olarak tedarik alternatiflerini ve proses esnekliklerini artırmaya yönelik tedbirler geliştirmeleri önem arz etmektedir.

Dünya Enerji Kompozisyonundaki Gelişmeler

Temiz enerjiye doğru gidişte yeni bir dönemeç aşılılarak, 2021 yılında ilk kez küresel elektriğin % 10'u rüzgar ve güneş sistemleri ile üretilmiştir."Küresel Elektrik Görünümü" raporuna göre, 2021 yılında rüzgar ve güneş sistemleri yatırımları ile elektrik üretimine katılan yedi yeni ülke (Japonya, Vietnam, Moğolistan, Çin, Macaristan, Arjantin ve El Salvador) ile birlikte toplam elli ülkede dünya elektriğinin % 10'u rüzgar ve güneşten elde edilmektedir. 2021 yılında güneş sistemlerinde %23 büyüme gerçekleşirken, rüzgar sistemlerinde % 14 büyüme meydana gelmiştir. Bu olumlu gelişmeye karşın, kömürden elde edilen güç de 2021'de %9 artarak yeni bir rekor seviyeye ulaşmıştır. ABD, Almanya, İngiltere ve Kanada önümüzdeki 15 yıl içinde % 100 temiz enerji hedefine odaklanan ülkeler olarak ön safta yer almaktadır.

Şeker Piyasasında Durum

Rusya ve Ukrayna şeker dış ticaretinde çok etkin ülkeler olmamakla birlikte, özellikle Rusya'nın şeker hammaddesi üretiminde kullanılan gübre ve şeker üretiminde kullanılan enerjinin tedarikçisi olması nedeniyle şeker piyasasını dolaylı olarak etkilemesi beklenmektedir. Öte yandan tam şeker pancarı ekim zamanına rastlayan savaş nedeniyle Ukrayna'nın 2022 ürünü pancar ekim programında aksama yaşanabileceği ve önümüzdeki dönemde şeker ithalatçısı olmak durumunda kalabileceği olası görülmektedir.

Diğer taraftan, şeker analisti CovrigAnalytics'e göre, Dünya'nın en büyük şeker üreticisi Brezilya'nın Orta güney bölgesinde 2022/23 sezonunda (Nisan-Mart) 34.17 milyon ton şeker üretilmesi beklenmekte olup, bir önceki sezona göre kısmi bir artış kaydedilmesi beklenmektedir. Şeker kamışı üretiminin ise 552 milyon ton düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Aşırı kuraklığa bağlı olarak, şeker kamışı tarlalarında gençleştirme işlemlerinin normale göre düşük olması beklendiğinden bunun üretimde daha büyük bir toparlanmayı kısıtlayacağı öngörülmektedir.

Savaşın sürmesi halinde gübre ve enerji fiyatlarındaki artışın doğal olarak şeker fiyatlarını yukarı yönlü etkilemesi kaçınılmaz olacaktır. Birçok gıdada olduğu gibi şekerde de borsa fiyatları pandemiden ve savaştan bu yana artış kaydetmeye devam etmektedir. Beyaz şeker borsa fiyatlarında, bir önceki yıla göre 2020 yılında % 12, 2021 yılında % 26, 2022 yılı birinci çeyrekte %7 artış meydana gelmiştir. Kısa vadeli öngörüler enerji ve doğal gaz fiyatlarının 2022 yılında ve 2023 yılının ilk yarısında yüksek seyretmeye devam edeceğini göstermektedir. Dolayısıyla şeker piyasasında da "yüksek fiyat" ortamının bir süre daha devam etmesi kaçınılmaz görünmektedir.

AB'DEN SINIRDA KARBON DÜZENLEMESİNE YÖNELİK BİR ADIM DAHA...

Stj.Avukat Çimen Tatar

Forseti Hukuk

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Nedir?

İklim değişikliği, küresel çözümler gerektiren küresel bir sorundur. Avrupa Birliği, kendi iklim hedeflerini sıkılaştırırsa da Birlik üyesi olmayan ülkelerin daha az katı çevre ve iklim politikalarına sahip olma eğiliminde olmaları; AB ülkelerinden bu ülkelere yüksek bir karbon kaçağı riski doğurmaktadır.

Diğer bir ifadeyle; AB merkezli şirketler, yoğun karbon üretimini yurtdışına taşıyabilir ve Birlik üyesi olmayan ülkelerin daha az sıkı ulusal standartlarından yararlanarak 'karbon yoğun ithalatlar' yapabilirler. CO2 emisyonları böylece Avrupa dışındaki ülkelere kaydırılabilir ve bu durum iklimi korumaya yönelik çabaları ciddi şekilde baltalayabilir.

Karbon salınımı gerektiren ürünlerin ithalatı bakımından "karbon tarifesi uygulamak" gibi düzenlemeler yapmak, çevrenin korunmasına dair Birlik çabaları ve küresel çabaların etkilerinin azaltılmaması sebebine dayandırılabilir. Ancak, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, aynı zamanda, yerli ürünler ile ithal edilen ürünler arasında oluşacak pazar rekabeti bakımından, karbon fiyatına dayanarak bir denge yakalamayı da hedeflemektedir.

Avrupa Komisyonu, 14 Temmuz 2021 tarihinde Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nı kuran bir yönetmelik

önerisini Avrupa Birliği Konseyi'ne sunmuştur. Bu mekanizmanın kurulması ve işletilmesi, Avrupa Birliği'nin 'Fit for 55' (55'e Uygunluk) paketinin kilit unsurlarından biridir.

Yukarıda belirtildiği gibi Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, yerli ürünler ile ithal edilen ürünler arasında haksız rekabeti önlemeyi de amaçlamaktadır. Daha az iddialı iklim politikalarına sahip ülkelere dış kaynak sağlanması yoluyla AB'nin iklim hedeflerinin yanı sıra yerli üreticilerin kazançlarının da baltalanmaması hedeflenmektedir.

Bu öneri ile ilgili teknik çalışma, Konsey'in bu öneri ile ilgili müzakereler için özel olarak oluşturduğu CBAM üzerine Ad Hoc Çalışma Grubu (Ad hoc Working Party on the Carbon Border Adjustment Mechanism – AHWP CBAM)'nda gerçekleştirilmiştir.

Çalışmalar neticesinde Avrupa Birliği Konseyi, 15 Mart 2022 tarihinde CBAM Yönetmeliği düzenlemesi taslağı üzerinde anlaşmaya vardığını duyurdu.

CBAM Kapsamındaki Sektörler

Düzenleme kapsamında, Avrupa Birliği tarafından, üretiminde karbon salınımı yapılan ürünlerin ithal edildiği bazı sektörler için karbon tarifesi uygulanması önerilmiştir. İlgili sektörler; çimento, alüminyum, gübreler, elektrik enerjisi üretimi ve demir ve çelik sektörleridir.

'Fit for 55' Paketi Nedir?

Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın bir parçası olarak, Avrupa İklim Yasası uyarınca AB, 2050 yılına kadar iklim nötr olma hedefi belirlemiştir. Bu hedef, mevcut sera gazı emisyon seviyelerinin önümüzdeki on yıllarda önemli ölçüde düşürülmesini gerektiriyor. İklim nötr olma hedefine yönelik bir ara adım olarak AB, 2030 yılına kadar emisyonları en az %55 oranında azaltmayı taahhüt etmiştir.

Birlik, mevcut yasalarını 2030 ve 2050 yılları hedefleriyle uyumlu hale getirmek için; iklim, enerji ve ulaşım ile ilgili mevzuatını 'Fit for 55' adı verilen bir paket kapsamında revize etmeye çalışmaktadır.

Bu çabanın bir parçası olarak, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM), karbon kaçağı riskini önlemeyi ve AB'nin iklim değişikliği hedeflerini desteklerken Dünya Ticaret Örgütü kurallarıyla da uyumluluğu sağlamayı amaçlıyor.

CBAM'ın temel amacı, karbon kaçağını önlemektir; bunun yanında Birlik üyesi olmayan ülkeleri de iklim değişikliğiyle mücadele için karbon fiyatlandırma politikaları oluşturmaya teşvik edecektir. Bu kapsamda, karbon yoğun ürünlerin üretimini doğurduğu zararın; bu ürünlerin ithalatı yoluyla doğacak zarar ile yer değiştirmesini önlemeye yardımcı olacaktır.

Konsey'de, Fransa Ekonomi ve Maliye Bakanı Bruno Le Maire; "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na dair varılan nokta, Avrupa iklim politikası için bir zaferdir. Endüstrimizi daha az iddialı iklim hedeflerine sahip ülkelerden gelen şirketlerden korurken, endüstrimizin karbondan arındırılmasını hızlandırmak için bize bir araç sağlayacaktır. Aynı zamanda diğer ülkeleri daha sürdürülebilir olmaya ve daha az emisyon üretmeye teşvik edecektir. Son olarak, bu mekanizma, Avrupa'nın enerji bağımsızlığını hızlandırmak stratejimize de yanıt veriyor." ifadelerini kullanmıştır.

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması Yönetmeliği Taslağı'nda Ne Var?

CBAM, ithal mallar üzerindeki işleyişi bakımından, AB'nin Emisyon Ticareti Sistemi (EU ETS) ile paralel olarak çalışacak şekilde tasarlanmıştır.

Avrupa Komisyonu'nun ilk önerisiyle karşılaştırıldığında Konsey, mekanizmayı daha merkezi bir bağlamda kabul etmiştir. Örneğin, beyan sahiplerinin (ithalatçıların) kayıtları AB düzeyinde tutulacaktır.

Konsey ayrıca, değeri 150 Euro'dan az olan gönderileri CBAM yükümlülüklerinden muaf tutan bir minimum eşik de öngörmektedir. Birlik ülkelerine yapılan sevkiyatların yaklaşık üçte biri bu kategoriye gireceğinden ve bunların toplam değeri ve miktarı, bu tür ürünlerin toplam ithalatının sera gazı emisyonlarının ihmal edilebilir bir bölümünü temsil ettiğinden, bu muafiyetin idari karmaşıklığı azaltacağı, belirtilmiştir.

Sonraki Adımlar

Birbirine yakından ilişkili bir dizi konuda ilerleme kaydetmek için hala çaba harcanmalıdır. Ancak, sonraki adımlar CBAM Yönetmeliği'nin taslak metninin bir parçası değildir.

Yine de Konsey'de aşağıdaki iki konunun takip edilmeye devam edileceği açıkça belirtilmiştir:

– 16 Aralık 2020 tarihinde Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Komisyonu arasında Birliğin yeni öz kaynaklarını tanıtmak amacını da kapsayan Kurumlararası Anlaşma (Interinstitutional Agreement Between The European Parliament, The Council Of The European Union And The European Commission) yapılmıştır.

Bu Anlaşmanın diğer amaçları; bütçe disiplinini uygulamak, yıllık bütçe prosedürünün işleyişini ve bütçe konularında Kurumlar arasındaki işbirliğini geliştirmek ve ayrıca sağlam mali yönetimi sağlamak ve bir yol haritası oluşturmaktır.

Bu Anlaşmaya uygun olarak 1 Temmuz 2022'ye kadar görüşülmek üzere CBAM sertifikalarının satışından elde edilen gelirlere dayanan teklifler takip edilecektir.

– Karbon fiyatlandırma politikalarının tartışılabileceği ve teşvik edilebileceği bir iklim kulübünün (climate club) CBAM'a paralel olarak kurulması da dahil olmak üzere, üçüncü ülkelerle daha fazla uluslararası işbirliği önem arz etmektedir. Konsey bu bağlamdaki gelişmeleri de takip edecektir.

Eleştiriler

Genel olarak, çevre ve kalkınma kuruluşları, Fit for 55 paketinin önemli bir parçası olarak CO2 sınır ayarlanması konusunda AB maliye bakanları tarafından varılan anlaşmayı memnuniyetle karşılamıştır. Ancak, mekanizmanın yeterince iddialı ve adil hale getirilmediğine ve bu sebeple beklentilerin çok gerisinde kaldığına dair eleştiriler de mevcuttur. Bu eleştiriler; düzenleme taslağının, ne en yoksul ülkeler için bir istisna, ne de özellikle etkilenen ticaret ortağı ülkeleri desteklemek için güvenilir bir tahhüt içermemesine dayanmaktadır.

Düzenleme sebebiyle elde edilecek gelir, yakın zamanda kararlaştırılması beklenen dayanışma fonu aracılığıyla daha yoksul ticaret ortaklarını iklim tarafsızlığına giden yolda desteklemek için kullanılmalı ve Birlik bütçesine dahil edilmemelidir. AB ayrıca, düzenlemeden özellikle etkilenen ticaret ortağı ülkelerle iklim koruma ortaklıklarına girmelidir.

Şeker Master Planı Projesi Kapanış Toplantısı Gerçekleştirildi

"Şeker Sektörü Master Planı"; su kısıtı, nüfus artışı, gıda sektörünün hammadde ihtiyacı ve şeker üretim alt yapıları dikkate alınarak sektördeki paydaşlar ile iş birliği içinde hazırlanmıştır. Proje ile sektörün etkin, etkili ve verimli bir şekilde yönetilmesi, sektörde sürdürülebilirliğin korunması ile orta ve uzun vadede yurt içi şeker talebinin yurt içinden sağlanması amaçlanmıştır.

Projede;

- Şeker üretimi ana ürün ve yan ürünleri değer zinciri analizi,
- Şeker sektörü ile uluslararası eğitimlerin ve öngörülerin analizi,
- Şeker tüketimi ve eğilimleri analizi,
- Şeker üretimi ve yan ürünler analizi,
- Şeker ham maddesi üretimi (şeker pancarı) ve maliyeti analizi

çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 787 pancar üreticisi ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Tüm paydaşların katılımı ile 22 ilde çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda şekeri girdi olarak kullanan sanayi kuruluşları ve şeker ticareti yapan taraflarla görüşülmüştür. Toplanan tüm veriler ışığında yapılan analiz ve değerlendirmeler ile şeker sektörünü gelecekte bekleyen muhtemel senaryolar kapsamında ana ve alt stra-

tejiler ve eylem planları belirlenmiştir.

Projenin kapanış toplantısına T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı il müdürlükleri, kamu, özel ve kooperatif şeker fabrikaları temsilcileri, pancar ekicileri kooperatifleri, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Şeker-İş Sendikası, Tarım Kredi Kooperatifi (TKK), Ta-

rım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Ziraat Odaları Birliği, TÜRKTOB ile ilgili STK'ların da dâhil olduğu sektördeki tüm paydaşlar davet edilmiştir.

Sendikamız Şeker-İş adına Ar-Ge Müdürü Mehtap Biçer ve Özel Kalem Müdürü Aysun Konakoğlu katılmıştır.

Toplantının açılış konuşmasında Şeker Dairesi Başkanı Mümtaz SİNAN şekerin önemine ve şeker konusunda son dönemde yaşanan gelişmelere değinerek proje ile ilgili çalışmalarından dolayı TÜBİTAK TÜSSİDE'ye teşekkür etmiştir. TÜBİTAK TÜSSİDE Enstitü Müdürü İsmail DOĞAN ise projede yer almaktan duydukları memnuniyeti belirterek sektörün ve projenin önemine dikkat çekmiştir.

Açılış konuşmalarının ardından TÜBİTAK TÜSSİDE Başuzman Araştırmacılarından Hanife BİLLERLİOĞLU tarafından proje kapsamında yapılan çalışmalar, kullanılan yöntemler ile şeker sektörünü bekleyen senaryolar hakkında bir bilgilendirme sunumu gerçekleştirilmiştir. Sunumda her bir senaryo kapsamında belirlenen ana ve alt stratejiler ile önerilen eylemler konusunda bilgi paylaşılmıştır. Proje kapanış toplantısı, sunumun ardından verilen öğle yemeği ile son bulmuştur.

TÜBİTAK TÜSSİDE VE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI İŞ BİRLİĞİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN "ŞEKER SEKTÖRÜ MASTER PLANI PROJESİ" TAMAMLANARAK ÇALIŞMA SONUÇLARI 30 MAYIS 2022 TARİHİNDE PROJE KAPANIŞ TOPLANTISINDA SEKTÖR TEMSİLCİLERİ VE KAMUOYU İLE PAYLAŞILMIŞTIR.

**Şube
Seçimleri**

ŞEKER-İŞ SENDİKASI AĞRI ŞUBESİ YENİDEN AĞİT ARSLAN

Şeker İş Sendikası Ağrı Şubesi 12. Olağan Genel Kurulu 18 Haziran 2022 tarihinde Ağrı Şeker Fabrikasında gerçekleştirildi. Yapılan Seçimde Ağıt Arslan tekrar başkan seçildi. Gerçekleştirilen seçime Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Genel Sekreter Fevzi Şengül, Genel Mali Sekreter İlhan Özyurt, Genel Eğitim Sekreter Cengiz Ünder, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt, delegeler ve davetliler katıldı. Seçim sonrası Şeker İş Sendikası Ağrı Şubesi Yönetimi şu şekilde oluştu;

Şube Başkanı: **Ağıt Arslan**
İdari Sekreter: **Ozan Yeniğün**
Mali Sekreter: **Önder Doğan**
Yönetim Kurulu Üyeleri:

Nevzat Karakal
Yıldırım Aldemir

İLASLAN GÜVEN TAZELEDİ

*Şeker-İş Sendikası Ereğli Şubesi 10. Olağan Genel Kurulu
Ereğli Şeker Fabrikasında yapıldı.*

Gerçekleştirilen seçime Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Genel Sekreter Fevzi Şengül, Genel Mali Sekreter İlhan Özyurt, Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Ünder, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt, delegeler ve davetliler katıldı. Genel Kurulda mevcut Başkan Yüksel İlaslan ve ekibi tek liste ile seçime girdi. Güven tazeleyerek yeniden Şeker-İş Ereğli Şubesi Başkanı Seçilen İlaslan, açıklama yaptı. Ereğli Şeker-İş Şube Başkanı Yüksel İlaslan, "10. Olağan Genel Kurulumuz hayırlı olsun. Dün işçi kardeşlerimiz için nasıl mücadele verdiysek bundan sonraki mücadelemiz daha fazla olacaktır. Olağan Genel Kurulumuza katılan herkese çok teşekkür ediyorum" dedi. Seçim sonrası Şeker İş Sendikası Ereğli Şubesi Yönetimi şu şekilde oluştu;

Şube Başkanı: **Yüksel İlaslan**

İdari Sekreter: **Süleyman Yavuz**

Mali Sekreter: **Atıla Aktürk**

Yönetim Kurulu Üyeleri:

Onur Ali Cankurt

Cemil Karaoğlu

ŞEKER-İŞ SENDİKASI

SAKARYA ŞUBESİNDE YENİ DÖNEM

Şeker İş Sendikası Sakarya Şubesi Olağanüstü Genel Kurulu'nda yapılan seçimde Erdal Genç Başkan seçildi. Seçime Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Ünder, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlyurt, delegeler ve davetliler katıldı. Seçim Adapazarı Şeker Fabrikasının yemekhanesinde gerçekleştirildi. Seçimlerde 98 delege oy kullanırken, oyların büyük çoğunluğunu

alan Erdal Genç başkan seçildi. Seçim sonrası Şeker İş Sendikası Sakarya Şubesi Yönetimi şu şekilde oluştu;

Şube Başkanı: **Erdal Genç**

İdari Sekreter: **Abdullah Dursun**

Mali Sekreter: **Kadir Yıldız**

Yönetim Kurulu Üyeleri:

Erkan Reçber

Hakan Gündoğdu

ŞEKER-İŞ YOZGAT ŞUBESİ GÖZÜBÜYÜK'LE YOLA DEVAM DEDİ

Şeker İş Sendikası Yozgat Şubesi 7.Olağan Genel Kurulu 11 Haziran 2022 tarihinde Yozgat Şeker Fabrikası Yemekhanesinde gerçekleştirildi. Gerçekleştirilen seçime Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Genel Sekreter Fevzi Şengül, Genel Mali Sekreter İlhan Özyurt, Genel Eğitim Sekreteri Cengiz Ünder, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Murat Taşlıyurt, delegeler ve davetliler katıldı. Genel Kurulda mevcut Başkan Turgut Gözübüyük ve ekibi güven tazeledi. Seçim sonrası Şeker İş Sendikası Yozgat Şubesi Yönetimi şu şekilde oluştu;

Şube Başkanı: **Turgut Gözübüyük**

İdari Sekreter: **Yüksel Delihan**

Mali Sekreter: **Salih Yıldırım**

Yönetim Kurulu Üyeleri:

Mahmut Gür

Suat Şanal

Ziyaretler

58. ve 59. Hükümet Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, Şeker-İş'i Ziyaret Etti

58. ve 59. Hükümet Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun ve beraberindekiler Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök'ü makamında ziyaret etti. Ziyarette Şeker-İş Sendikası Sendika Yönetim Kurulu üyeleri de hazır bulundu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin'den Şeker-İş'e Ziyaret

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Vedat Bilgin ve Türk-İş Genel Başkanı Sayın Ergün Atalay ve Yönetim Kurulu üyelerini sendikamızda ağırlamaktan büyük onur duyduk. Çalışma hayatındaki güncel sorunlar ve çözüm önerilerimizi sayın bakanımızla istişare ettik.

Tarım Bakan Yardımcısı İbrahim Yumaklı Ilgın Şeker'i ziyaret etti

Tarım Bakan Yardımcısı İbrahim Yumaklı ve beraberindeki heyet Konya Ilgındaki Şeker Fabrikasını ziyaret etti. Ziyarete Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök, Türkşeker A.Ş. Genel Müdürü Muhiddin Şahin, Şeker-İş Sendikası Ilgın Şube Başkanı Yusuf Yazır ve yetkililer de eşlik etti. Ilgın Şeker Fabrikası'ndaki revizyonu yerinde inceleyen Yumaklı, daha sonra çiftçilerle bir araya gelerek üreticilerin sorun, görüş ve önerilerini dinledi.

Türkşeker Genel Müdürü Muhiddin Şahin Şeker-İş'te

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürü Muhiddin Şahin Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök'ü makamında ziyaret etti. Ziyarette Şeker-İş Sendikası Sendika Yönetim Kurulu üyeleri de hazır bulundu.

Şeker-İş'ten Koop-İş'e Hayırlı Olsun Ziyareti

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök ve Sendika Yönetim Kurulu üyeleri 20. Olağan Genel Kurulunda yeniden Koop-İş Sendikası Genel Başkanı seçilen Eyüp Alemdar ve Yönetim Kuruluna hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

Genel Başkan Gök, Eroğlu ile görüştü

Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök Önceki Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu'nu TBMM'deki makamında ziyaret etti.

Uluğ'dan Başkan Gök'e Ziyaret

Türkiye Varlık Fonu yatırımlardan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Aziz Murat Uluğ Türkiye Gıda ve Şeker Sanayi İşçileri Sendikası Genel Başkanı İsa Gök'ü makamında ziyaret etti. Ziyarette Şeker-İş Sendikası Sendika Yönetim Kurulu üyeleri de hazır bulundu.

Tarım Ve Orman Bakan Yardımcısı Yumaklı'ya nezaket ziyareti

Genel Başkanımız İsa GÖK ve Genel Mali Sekreterimiz İlhan ÖZYURT, 25 Mayıs 2022 tarihinde T.C. Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı İbrahim YUMAKLI'ya ziyarette bulunarak, çalışma hayatı ve şeker sanayi ile ilgili sorunlar hakkında görüşme gerçekleştirmiştir.

Şeker-İş Sendikası Genel Merkez Denetimi Yapıldı

Şeker-İş Sendikası Sendika Denetimi 14 Şubat-25 Şubat 2021 tarihleri arasında Başkan İsmail Çelik, Raportör Şahabettin Özyorgancı ve Üye Arfa Şen tarafından gerçekleştirildi. Denetleme sonrası tutulan tutanakta bütün kayıtların incelenerek kayıt ve kararların yönetmelik ve tüzüğe uygun olarak zamanında yapıldığı, kayıt ve evraklarda herhangi bir eksikliğe rastlanmadığına vurgu yapılarak yönetim kurulunun yaptığı çalışmalara teşekkür edildi.

Şeker-İş Ölüm ve Sosyal Yardımlaşma Vakfı'nın Denetim Kurulu Genel Merkez Binası'nda Gerçekleştirildi

Şeker-İş Sendikası Genel Merkez Denetimi Yapıldı Başkan Kenan Pınar, Raportör Sinan Türe ve

Üye Çetin Yıldız tarafından gerçekleştirilen denetim sonrası hazırlanan raporda ise şöyle de-

nildi: Şeker-İş Vakıf Denetimi Yapıldı. "25 Temmuz - 27 Temmuz 2022 tarihleri arasında Şeker Anadolu Mutfağı, Şeker-İş Misafirhanesi ve Vakfın iştiraki olan Şeker-İş Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti. ile Anadolu Şeker Turizm Ltd. Şti. Merkez ve Grand Şeker Hotel Şubesi'ne ait bütün kayıtlar incelenmiş olup, kayıt ve kararların Yönetmelik ve Tüzüğe uygun olarak zamanında yapılmış, kayıt ve evraklarda herhangi bir eksikliğe rastlanmamıştır. Denetim Kurulu olarak Yönetim Kurulunun yapmış olduğu başarılı çalışmalarından dolayı teşekkür eder, başarılarının devamını dileriz."

ŞEKER-İŞ SENDİKASI'NDAN "GIDA FARKINDALIĞI" PROJESİ

Toplumsal hareket sendikacılığı şiarıyla hareket eden Sendikamız Şeker-İş, farkındalık yaratma ve vizyon oluşturma faaliyetleri kapsamında etkinliklerine devam ediyor. Bu çerçevede 'BİR LOKMA BİR HAYAT' temalı gıda israfına yönelik projemiz ile tüm dünyanın ve ülkemizin önemli bir sorunu haline gelen gıda, su ve ekmek israfına dikkat çekerek bu israfın önlenmesine, toplumumuzun bilinçlenmesine katkı sunmayı hedeflemekte.

'BİR LOKMA BİR HAYAT' kampanyamızın özel tasarlanan afişleri ve broşürleri teşkilatımıza ulaştırılarak, şube ve temsilciliklerimizin bölgelerdeki sivil toplum kuruluşlarına, restoran, esnaf, okul, işyerleri ve halkımıza dağıtılmak suretiyle, toplumdaki duyarlılığı artırmaları, ülkemizin her bölgesinde toplumun bilinçlenmesi ve gıda israfının azaltılması konusunda büyük bir değer yaratmaktadır.

Teşkilatımız seferberliğinde, bu farkındalık zincirinin dalga dalga yayılarak, gıda ve iklim krizi gündeminin bu çetin günlerinde geleceğe ışık tutmasını umut ediyoruz.

PANCARIN İSYANI

Bir bedenim var,
başım da yeşil yapraklarım köklerinden beslenen
Bir toprağım var ki rengimi ondan alırım
Kimyasalım yoktur mutasyondan korkarım
Tazyikle yıkanır arınarak doğarım

Almanca'da Zucker'im Latince'de Sacarum
İngilizce'de Sugar'ım, Farsça'da Şakar
Dilim farklı olsa da meşrebim, şeklim aynıdır
Ben Hansları değil, Hasanları ararım

Gündüzüne inat soğuk gecelerin bekçisiyim
Yağmur hayat suyum, yorganım kar beyaz
Don vurmuş tomurcuklar altında yatan
Benim mazisi temiz bilge bir toprağım var

Dirgenler de bizdendir korkumuz yoktur
Posamız bile değerlidir atığımız hiç yoktur
Biz bu topraklarda doğduk mağrur olsak da
Fanatiklerimiz kadar düşmanımız hep çoktur

Hülasa, Ağrı'dan Susurluk'a yüreklerde sevgidir pancar
Asil ruhlı saf beyaz, biraz da isyankar
Son akbabalar gittiğinde bu topraklardan
İnan ki, yeniden dirilecek pancar

Ey Türkiye bu ne büyük bir katma değer!
Milyonlar ekmek yiyor cahiller bi haber
Sen fabrikanı gözden çıkartırsan eğer
Düşmanın pusuda ekmeğine gölge düşer

Usta be sen sil yine de berrak alın terini
Biz önceden de gördük bundan daha beterini
Kimseler bilmese de senin değerini
İnsanlık utansın tutamadı sözlerini

Kaybetmek mesele değil önemli olan yürüdüğün yoldur
Allahın adaleti şaşmaz bunu bilmeyen yoktur
Fırtına şiddetli olsa da martı denizinden vazgeçmez
Ağlamanın zamanı değil, bu yoldan dönüş yoktur

Önsel Ünal - 02.10.2021

ŞEKER-İŞ YÖNETİM KURULU

İsa GÖK
Genel Başkan

Fevzi ŞENGÜL
Genel Sekreter

İlhan ÖZYURT
Genel Mali Sekreter

Cengiz ÜNDER
Genel Eğitim Sekreteri

Murat TAŞLIYURT
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

ŞEKER-İŞ GENEL MERKEZİ

Karanfil Sok. No: 59 Bakanlıklar-Ankara
Tel: (312) 418 42 73-74 Faks: (312) 425 92 58
web:www.sekeris.org.tr kep adresi: sekeris@hs03.kep.tr

ŞEKER-İŞ ŞUBELER

AĞRI: Agit ARSLAN

Ağrı Şeker Fabrikası / Ağrı
Tel: (472) 2154924 Faks: (472) 2154924
e-posta: agri@sekeris.org.tr

AMASYA: Bahtiyar KESKİN

Atatürk Bul. No: 270 Şeker Fab.
Karşın/Suluova/Amasya
Tel: (358) 4171059 Faks: (358) 4171059
e-posta: amasya@sekeris.org.tr

ANKARA: Çetin YILDIZ

Fabrika Cad. Şeker Fabrikası İçi 06790
Etmesgut /Ankara
Tel: (312) 2448417-18 Faks: (312) 2443780
e-posta: ankara@sekeris.org.tr

BURDUR: Mustafa ONAY

Burdur Şeker Fabrikası/Burdur
Tel: (248) 2331520 Faks: (248) 2322818
e-posta: burdur@sekeris.org.tr

ERÇİŞ: Yusuf ÖZLEK

Van/Ağrı Yolu Bul. Erçiş Şeker Fabrikası Erçiş/Van
Tel: (432) 3544609 Faks: (432) 3544609
e-posta: ercis@sekeris.org.tr

EREĞLİ: Yüksel İLASLAN

Ereğli Şeker Fabrikası Ereğli/Konya
Tel: (332) 7345297 Faks: (332) 7345297
e-posta: eregli@sekeris.org.tr

ESKİŞEHİR: Hamit DOKUZLAR

Sakarya Cad. Birlik İşhanı No:19/1 Eskişehir
Tel: (222) 2215063 Faks: (222) 2200139
e-posta: eskisehir@sekeris.org.tr

İLGİN: Yusuf YAZIR

Hükümet Cad. Ziraat Bankası Karşısı ŞEKOP Binası
Kat 21 No:105 İlgin/ Konya
Tel: (332) 8857102 Faks: (332) 8857103
e-posta: ilgin@sekeris.org.tr

KAYSERİ: İbrahim DAYI

Kayseri Şeker Fabrikası/Kayseri
Tel: (352) 3319717 Faks: (352) 3319717
e-posta: kayseri@sekeris.org.tr

KONYA: Metin KUNTER

Selçuk Mah.Tekke Cad. No:43 Konya
Tel: (332) 3239813 Faks: (332) 3240023
e-posta: konya@sekeris.org.tr

KÜTAHYA: Kenan PIYNAR

Atatürk Bulvarı 4.Bölge Karşısı No:3 Kutahya
Tel: (274) 2248064 Faks: (274) 2248064
e-posta: kutahya@sekeris.org.tr

MALATYA: Nuri MURAT

Malatya Şeker Fabrikası /Malatya
Tel: (422) 2121055 Faks: (422) 2121055
e-posta: malatya@sekeris.org.tr

SAKARYA: Erdal GENÇ

Yazlık Cad. Zarif Sok. No:1 Sakarya
Tel: (264) 2772357 Faks: (264) 2772357
e-posta: sakarya@sekeris.org.tr

SUSURLUK: Yavuz GÜRSOY

Okullar Cad. Şeker Pasajı No:10 Susurluk/
Balıkesir Tel: (266) 8653873 Faks: (266) 8653873
e-posta: susurluk@sekeris.org.tr

YOZGAT: Turgut GÖZÜBÜYÜK

Yozgat Şeker Fabrikası Sorgun/ Yozgat
Tel: (354) 4411002 Faks: (354) 4411001
e-posta: yozgat@sekeris.org.tr

ŞEKER-İŞ İL TEMSİLCİLİKLERİ

ELAZIĞ: Aşkın KARAÇİL

Elazığ Şeker Fabrikası / ELAZIĞ
Tel: (424) 2512407 Faks: (424) 2512407
e-posta: elazig@sekeris.org.tr

KARS: Yaver KOP

Kars Şeker Fabrikası/ Kars
Tel: (474) 2135688 Faks: (474) 2135688
e-posta: kars@sekeris.org.tr

KASTAMONU: Ali ÇUFADAROĞLU

Cumhuriyet Cad. Belediye Karşısı/
Kastamonu
Tel: (366) 2427513 Faks: (366) 2427513
e-posta: kastamonu@sekeris.org.tr

SAMSUN: Sinan TÜRE

Tuzcular Yokuşu Belediye Arkası No: 2
Çarşamba/Samsun Tel: (362) 8334258
Faks: (362) 8334258
e-posta: carsamba@sekeris.org.tr

TOKAT: Nurullah ALPAT

Cumhuriyet Caddesi No: 1
Turhal/TOKAT
Tel: (0356) 275 10 01 Faks: (0356) 275 10 01
e-posta: turhal@sekeris.org.tr

UŞAK: Yaşar TAYLAN

İsmet Paşa Cad. Şeker İşhanı
İstasyon Cad No:97 Uşak
Tel: (276) 231 34 00 Faks: (276) 231 34 00
e-posta: usak@sekeris.org.tr